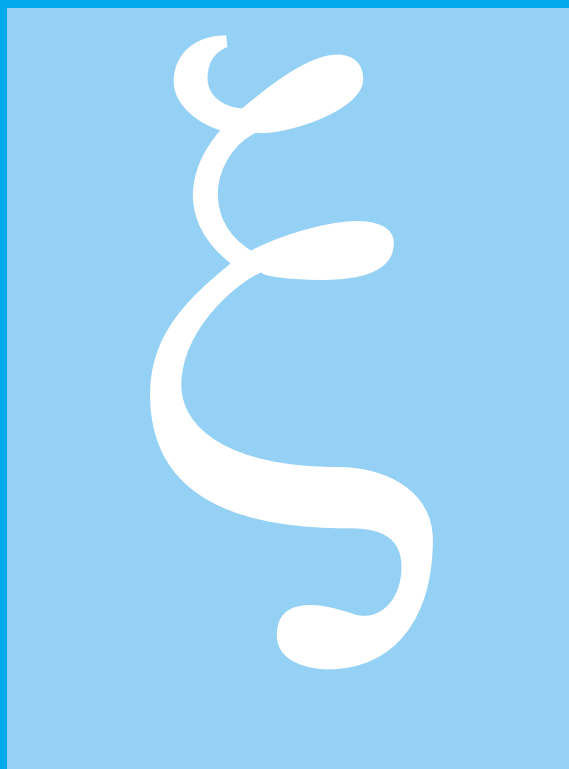

Llibre d'estil

de l'Ajuntament de Barcelona

Joan Solà

Índex

Presentació , Joan Clos	5
Introducció , Joan Solà	7
1. Miscel·lània gramatical	15
1.1 Apostrofació	16
1.1.1 Apostrofació davant de <i>i</i> o <i>u</i> àtones	16
1.1.2 Apostrofació davant de sigles i acrònims	16
1.1.3 Apostrofació davant de nombres	17
1.1.4 Apostrofació davant de mots començats amb <i>s</i> líquida	17
1.1.5 Apostrofació davant de <i>h</i> aspirada	17
1.1.6 Apostrofació en casos de possible ambigüitat	18
1.1.7 Apostrofació davant de cometes, cursiva i negreta	18
1.1.8 Apostrofació davant de l'article de títols i noms d'entitats	18
1.1.9 Apostrofació davant de topònims amb article	19
1.2 Preposicions i conjuncions	19
1.2.1 Les preposicions <i>a</i> , <i>en</i> i <i>amb</i> . Les expressions temporals	19
1.2.2 La preposició <i>de</i> en topònims urbans	22
1.2.3 Altres usos de la preposició <i>de</i> . <i>Altres/d'altres</i>	24
1.2.4 Caiguda de preposicions	24
1.2.5 Canvi de preposicions	25
1.2.6 <i>En</i> i <i>al</i> davant d'infinitiu	25
1.2.7 <i>Fins a / fins i cap a / cap</i>	26
1.2.8 <i>Per / per a</i>	26
1.2.9 <i>Com / com a</i>	27
1.2.10 La supressió de <i>que</i>	27
1.2.11 La conjunció <i>doncs</i>	27
1.3 Pronoms	28
1.3.1 La forma <i>lis</i> sempre és incorrecta	28
1.3.2 Ús de les formes reduïdes dels pronoms febles	28
1.3.3 Els pronoms <i>ell/ella</i> no es refereixen a coses	28
1.3.4 Ús incorrecte de <i>mateix/mateixa</i>	28
1.3.5 No s'ha d'abusar del pronom <i>vostè</i>	29
1.3.6 Les formes <i>es</i> i <i>se</i>	29
1.3.7 Els pronoms relatius	29
1.3.8 <i>Incloent-hi, excloent-ne</i>	30
1.4 Verbs	31
1.4.1 <i>Ser</i> : formes	31
1.4.2 <i>Ser/estar</i> : usos	31
1.4.3 El gerundi	32

1.4.4	L'infinitiu	33
1.4.5	Formes velaritzades de certs verbs	34
1.4.6	La concordança del verb <i>haver-hi</i>	35
1.4.7	Les perífrasis d'obligació i de probabilitat	35
1.4.8	El perfet	36
1.5	El complement directe	36
1.5.1	Criteri general: sense preposició	36
1.5.2	Casos en què es pot posar la preposició	36
1.5.3	Construccions amb perífrasis verbals	37
1.6	L'article	39
1.6.1	L'article neutre	39
1.6.2	L'article personal	40
1.6.3	L'article dels topònims	40
1.7	Els adverbis en <i>-ment</i>	40
1.8	Els possessius	41
1.9	Els plurals en <i>-s</i> o en <i>-os</i>	41
1.10	El gènere de certs mots	42
1.11	L'accentuació	42
1.12	L'escriptura de noms propis i cognoms	43
1.13	Els quantitius	44
1.14	L'escriptura dels mots derivats i compostos	45
1.14.1	Derivats amb prefix i compostos cultes	45
1.14.2	Compostos catalans	47
1.14.3	La <i>s</i> líquida i la <i>e</i> epentètica	49
1.15	La negació doble	49
2.	Puntuació	51
2.1	La coma	52
2.1.1	Entre elements d'una sèrie	52
2.1.2	Amb relatius, incisos i vocatius	52
2.1.3	Després d'elements desplaçats	53
2.1.4	Després de determinades locucions	53
2.1.5	Per delimitar certes construccions (circumstancials, adversatives, etc.)	54
2.1.6	En oracions en què falta el verb	55
2.1.7	En les fórmules de salutació i de comiat	55
2.1.8	Entre el nom de la població i la data	55
2.1.9	En les adreces	55
2.1.10	En els nombres decimals	55
2.1.11	Entre els elements de la frase	56
2.1.12	En les signatures	56
2.1.13	Davant d'incisos marcats amb parèntesis o guions	56
2.2	El punt	56
2.2.1	Al final d'una oració	56
2.2.2	En les abreviatures	56

2.2.3 En les representacions horàries	57
2.2.4 En les enumeracions	57
2.2.5 En referències numèriques.	57
2.2.6 En les quantitats	57
2.2.7 En títols, rètols, avisos i en la datació de documents.	57
2.2.8 En els números d'una sèrie	58
2.3 El punt i coma.	58
2.3.1 En sèries que contenen comes internes	58
2.3.2 En construccions amb <i>però</i> , <i>tanmateix</i> , etc.	58
2.4 Els dos punts	59
2.4.1 Per introduir enumeracions i sèries	59
2.4.2 Per introduir exemples, il·lustracions, advertiments, o causes i conseqüències del verb de l'oració principal	60
2.4.3 Per introduir citacions literals	60
2.4.4 Per introduir paràgrafs en certs documents administratius	61
2.4.5 Per indicar la divisió entre dues quantitats	61
2.5 Els punts suspensius	61
2.5.1 Per deixar una frase inacabada.	61
2.5.2 Per indicar una interrupció que expressa sorpresa o dubte	61
2.5.3 Per deixar oberta una enumeració	61
2.5.4 Per assenyalar l'omissió de text.	61
2.5.5 El nombre de punts dels punts suspensius.	62
2.5.6 Amb l'abreviatura <i>etc.</i>	62
2.5.7 Coma i punts suspensius	62
2.6 Els signes d'interrogació i d'admiració	62
2.6.1 En frases interrogatives i exclamatives directes	62
2.6.2 Per indicar dubte o sorpresa.	62
2.6.3 Coincidència amb el punt i els altres signes de puntuació.	63
2.7 Les cometes	63
2.7.1 En la reproducció literal.	63
2.7.2 En mots emprats en sentit especial	63
2.7.3 En denominacions d'entitats, marques, empreses, establiments	63
2.7.4 Per evitar repeticions	63
2.7.5 Coincidència de cometes amb el punt	64
2.7.6 Coincidència de cometes finals amb punts suspensius, interrogació o admiració	64
2.7.7 Coincidència de cometes finals amb coma, punt i coma o dos punts	64
2.8 Els parèntesis	65
2.8.1 En els incisos o informacions complementàries	65
2.8.2 Per incloure informació intercalada	65
2.8.3 Coincidència de parèntesi final amb punt, punts suspensius, interrogació o admiració.	65

2.8.4 Coincidència de parèntesi final amb coma, punt i coma o dos punts . . .	65
2.9 El guionet	65
2.9.1 En mots compostos o amb prefix.	66
2.9.2 En els numerals	66
2.9.3 En l'expressió de la data	66
2.9.4 En les aproximacions numèriques i períodes de temps	66
2.9.5 En enumeracions i taules	66
2.9.6 En incisos.	67
2.9.7 No s'usa per igualar les línies al marge dret	67
2.10 La barra inclinada	67
2.10.1 En formes dobles o alternatives	67
2.10.2 En certes abreviatures	68
2.10.3 En certs textos normatius.	68
2.10.4 Per indicar divisió o fracció.	68
3. Majúscules i minúscules	69
3.1 Preàmbuls	70
3.1.1 Matèria no totalment estabilitzada.	70
3.1.2 Tendència a reduir l'ús de les majúscules	70
3.2 Generalitats	70
3.2.1 Majúscules per posició i per naturalesa	70
3.2.2 Els elements secundaris s'escriuen en minúscula	70
3.2.3 Tres maneres de delimitar un text	71
3.3 Majúscules determinades per la posició en el text	71
3.3.1 A principi de text	71
3.3.2 Després dels signes d'interrogació i admiració	71
3.3.3 Després de punts suspensius	71
3.3.4 Dins d'un parèntesi	71
3.3.5 Després de dos punts	72
3.3.6 En les enumeracions	72
3.3.7 Amb les fórmules de certs documents	73
3.3.8 A l'inici d'una carta.	73
3.4 Majúscules determinades per la naturalesa dels elements	74
3.4.1 Noms de persones, animals i éssers sobrenaturals.	74
3.4.2 Noms d'objectes i de productes	75
3.4.3 Noms de cossos celestes i de punts cardinals	75
3.4.4 Noms de càrrecs, dignitats i títols nobiliaris	76
3.4.5 Tractaments protocol·laris	77
3.4.6 Tractaments no protocol·laris.	77
3.4.7 Noms d'institucions, organismes i entitats diverses	77
a) Si no contenen una paraula genèrica inicial	78
b) Si consten d'una paraula genèrica i un complement adjectival o preposicional	78
c) Si consten d'una paraula genèrica seguida d'una aposició	79
d) Si s'esmenten de manera incompleta o amb sinònims	80

3.4.8	Topònims	80
a)	Noms catalans o catalanitzats amb article	80
b)	Noms no catalans amb article	81
c)	Noms començats amb un genèric	81
d)	Designacions incompletes o sinonímiques	82
e)	Gentilicis	83
f)	Noms de divisions territorials	83
g)	Noms de vies urbanes	83
h)	Noms de monuments i edificis singulars	85
3.4.9	Diades, períodes, esdeveniments, moviments	85
a)	Dies, mesos, estacions	85
b)	Períodes i fets històrics, polítics i culturals	85
c)	Festivitats	86
3.4.10	Activitats i productes educatius, científics i socials	86
a)	Congressos, fires, jornades, concursos, festivals	86
b)	Cursos i seminaris	86
c)	Cicles educatius, disciplines i matèries	87
d)	Exposicions, conferències i col·loquis	87
e)	Premis i distincions	87
3.4.11	Obres de creació	88
a)	Obres literàries, artístiques, musicals i cinematogràfiques	88
b)	Títols d'informes i estudis	88
c)	Parts d'una obra	88
d)	Títols de col·leccions i sèries radiofòniques o televisives	88
e)	Publicacions periòdiques	88
f)	Notes musicals	89
3.4.12	Textos legals	89
3.4.13	Documents acreditatius i carnets	89
3.4.14	Textos administratius, campanyes, projectes, etc.	89
a)	Si s'esmenten formalment	90
b)	Si s'esmenten informalment	90
c)	Si s'esmenten indirectament	91
3.4.15	Altres	91
3.5	La cursiva i les cometes com a signes demarcatus	91
3.5.1	Usos de la cursiva	91
3.5.2	Usos de les cometes	92
4.	Abreviatures	93
4.1	Abreviatures per truncament	94
4.2	Abreviatures per contracció	95
4.3	Sigles i acrònims	95
4.3.1	Sigles	95
4.3.2	Acrònims	96
4.4	Símbols i codis	97
4.5	Altres abreviatures tradicionals	97
4.6	Orientacions generals	98

4.6.1 Plurals, majúscules, accents, punts i espais a les abreviatures.	98
4.6.2 Criteris per usar les abreviatures	99
4.7 Abreviatures en els usos informàtics.	100
4.7.1 Situació actual i problemes	100
4.7.2 Possibles recursos	101
4.8 Llistes d'abreviatures, símbols i codis	103
4.8.1 Símbols dels punts cardinals	103
4.8.2 Codis de poblacions en les matrícules d'automòbils.	104
4.8.3 Símbols de pesos i mesures	105
4.8.4 Abreviatures administratives més usuals.	107
4.8.5 Símbols de monedes	110
4.8.6 Dies de la setmana	111
4.8.7 Mesos de l'any	111
4.8.8 Abreviatures dels ordinals	112
5. Tractaments protocol·laris	113
5.1 Situacions en què és factible d'usar tractaments.	114
5.1.1 Segons l'àmbit	114
5.1.2 Segons el canal.	114
5.1.3 Segons el receptor	114
5.2 Particularitats dels tractaments	115
5.2.1 Tendència a reduir l'ús dels tractaments protocol·laris	115
5.2.2 Acadèmies, diputacions i altres institucions	115
5.2.3 Tractaments vitalicis	115
5.2.4 Tractament de cortesia	115
5.2.5 Tractament administratiu general	115
5.2.6 Altres càrrecs	116
5.3 Formes de tractament en vocatiu	116
5.4 Personalització	117
5.5 Llista de tractaments protocol·laris	117
5.5.1 Càrrecs acadèmics	117
5.5.2 Càrrecs eclesiàstics	118
5.5.3 Càrrecs militars	118
5.5.4 Càrrecs polítics i civils.	119
6. Ús igualitari del llenguatge.	127
6.1 El llenguatge i la discriminació sexista	128
6.2 Principis generals.	128
6.3 Maneres d'aconseguir la neutralitat desitjada	129
6.3.1 Formes dobles	129
6.3.2 Noms genèrics, col·lectius o abstractes	131
6.3.3 Construccions més neutres.	132

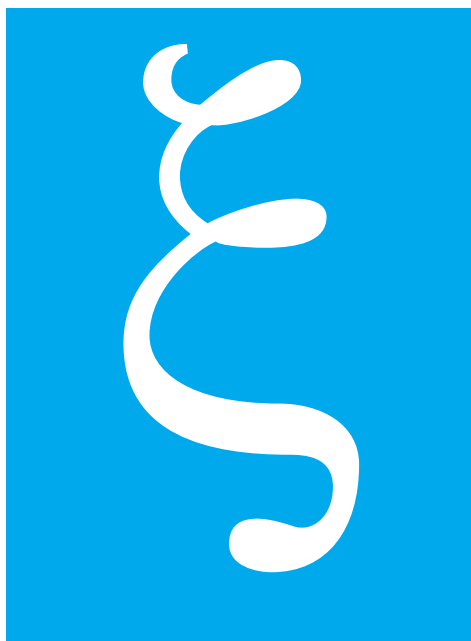
6.4 La concordança i els pronoms	134
6.5 Noms d'oficis, càrrecs i professions	134
6.5.1 El gènere en les categories professionals	134
6.5.2 La creació de femenins o masculins de càrrecs i oficis	135
6.5.3 Llista de noms d'oficis, càrrecs i professions	136
7. L'expressió dels nombres	141
7.1 Criteris generals	142
7.1.1 Representació dels nombres en xifres o en lletres	142
7.1.2 Cardinals i ordinals	143
7.1.3 Nombres posposats a substantius	143
7.2 Particularitats	143
7.2.1 Usos paral·lels	143
7.2.2 Llistes o relacions	143
7.2.3 En inici absolut o després de punt	143
7.2.4 Comes i punts en les xifres. Decimals	144
7.2.5 Nombres que pertanyen a sèries	144
7.2.6 Expressió de la data	144
7.2.7 Expressió de l'any	146
7.2.8 Dècades	146
7.2.9 Xifres romanes	146
7.2.10 Expressió simplificada de quantitats	146
7.2.11 Quantitats relacionades	147
7.2.12 Textos tècnics i magnituds físiques	147
7.2.13 Pàgines i números de publicacions	148
7.2.14 Encapçalament d'apartats	148
7.2.15 Les hores	148
7.2.16 Temps esportius	149
7.2.17 Grafia dels graus	149
7.2.18 Números de les adreces	149
7.2.19 Punts quilomètrics i distàncies	149
7.2.20 Expressió de l'edat	149
7.2.21 Expressió dels ordinals	150
7.2.22 Nombres partitius o fraccionaris	151
7.2.23 Els múltiples	151
7.2.24 Percentatges	151
7.2.25 Divisió a final de línia	151
7.2.26 Apostrofació i nombres	152
8. Aclariments de presentació	153
8.1 Detalls de mecanografia	154
8.1.1 Els signes de puntuació	154
8.1.2 La barra inclinada	154
8.1.3 Abreviatures	154
8.1.4 Quantitats	155

8.1.5 Xifres o lletres que encapçalen apartats	156
8.1.6 Numeració de pàgines	157
8.2 Les adreces	157
8.2.1 Informació que ha de constar a l'adreça	157
8.2.2 A l'interior de les cartes	159
8.3 La cursiva	160
8.3.1 En títols d'obres de creació	160
8.3.2 No s'utilitza en el títol de parts d'obres	161
8.3.3 En noms llatins de plantes, animals i virus	161
8.3.4 Per destacar paraules o grups de paraules	161
8.3.5 No s'utilitza en citacions	161
8.3.6 No s'utilitza en noms d'empreses o entitats	162
8.3.7 No s'utilitza en les sigles	162
8.4 La negreta	162
8.5 Divisió de paraules a fi de línia	162
Bibliografia	165

Llibre d'estil

de l'Ajuntament de Barcelona

Joan Solà

Amb la col·laboració de

Xavier Fargas, Anna Gudiol i Alba Fraser

CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

Centre de Normalització Lingüística de Barcelona

Ajuntament de Barcelona

Primera edició, febrer de 1995
Primera reimpressió, juliol de 2000
© Consorci per a la Normalització Lingüística
© d'aquesta edició, Ajuntament de Barcelona

Direcció:

Joan Solà

Redacció:

Xavier Fargas

Redacció adjunta:

Anna Gudiol

Terminologia:

Alba Fraser

Edició:

Ajuntament de Barcelona. Imatge i Producció Editorial

Coordinació editorial:

Jordi Fernando

Maquetació electrònica i impressió:

Imatge i Producció Editorial

ISBN: 84-7609-692-5

Dip. Leg.: B-35.267-2000

Presentació

Teniu a les mans el nou *Llibre d'estil de l'Ajuntament de Barcelona*, una eina bàsica que ens permet un desenvolupament correcte de la feina diària, un estri que reflecteix l'interès actiu per l'ús correcte i adequat de la llengua catalana.

Ara, cinc anys després que la primera edició d'aquest llibre d'estil es posés a l'abast de tots els treballadors i les treballadores municipals, renovem el nostre compromís amb el català, i tornem a ser un referent entre institucions per mitjà d'un projecte elaborat pel Centre de Normalització Lingüística de Barcelona que vol seguir el camí iniciat aleshores amb gran èxit.

Hem fet i volem continuar fent un llenguatge administratiu modern, clar i àgil perquè l'Ajuntament estigui més a prop de tots els ciutadans i ciutadanes de Barcelona, perquè la comunicació entre la nostra administració i els barcelonins i les barcelonines sigui entenedora. El *Llibre d'estil* va néixer amb la voluntat de ser un material de suport per a la feina de l'administració, una eina de consulta habitual, una manera d'aconseguir una uniformitat de criteris que facilités el contacte amb la ciutadania. És amb aquesta voluntat que ara editem aquest llibre renovat i actualitzat.

Vull encoratjar tots els treballadors i les treballadores de l'Ajuntament de Barcelona a continuar donant servei a la nostra ciutat amb el compromís de fer de la llengua catalana una llengua viva, en concordança amb els canvis socials que el nou mil·lenni ja ens avança.

Joan Clos
Alcalde de Barcelona

Introducció

Finalitat d'aquest llibre d'estil

L'obra que el lector té a les mans, com és normal en aquest gènere de manuals, es proposa de regular certes pràctiques, en general lingüístiques, de l'Ajuntament de Barcelona. En concret, té la finalitat de resoldre els dubtes dels usuaris en els aspectes relacionats amb l'ús normatiu o estàndard de la llengua i aconseguir una pràctica uniforme, quan s'ha cregut convenient, en altres aspectes no directament relacionats amb la normativa lingüística i fins aliens a la llengua pròpiament dita.

Malgrat aquesta finalitat, és imprescindible que els tècnics i assessors vegin en aquest llibre més aviat un material de suport a la seva feina que no pas una guia compulsiva i inflexible. Un llibre d'estil no pot ni hauria mai d'anul·lar ni de substituir la feina del professional, que ha de procurar sempre de mantenir-se atent a les oscil·lacions lingüístiques de la societat i de respondre-hi amb els seus coneixements lingüístics i socials. A més a més, un llibre d'estil, sobretot referit al català, està contínuament exposat a les al·ludides oscil·lacions de la societat i, especialment, a les novetats que deriven de l'autoritat a què més avall ens referim. Per tant, és una obra que, per definició, mai no s'hauria de considerar closa i acabada. Salvades aquestes circumstàncies, s'ha d'entendre que les solucions que aquí es donen com a segures són obligatòries en l'Ajuntament de Barcelona. Concretament tot seguit els aspectes de què tracta aquest llibre.

Resolució de dubtes lingüístics

Donada la situació social de la llengua catalana, els dubtes són avui pràcticament il·limitats i fins i tot imprevisibles. Per això, si, d'una banda, la resolució dels dubtes lingüístics és l'aspecte més important del llibre, d'una altra banda, ja s'entén que una obra com aquesta ha de ser forçosament selectiva, i doncs fins a cert punt arbitrària. Un equip de redacció no té més remei que acceptar i assumir aquest límit i aquest risc. Els dubtes poden tenir relació amb qüestions gramaticals o lèxiques o més aviat amb aspectes gràfics.

Els detalls gramaticals afecten la morfologia i la sintaxi. Hem recollit tot allò que l'experiència demostra que un usuari de tipus mitjà de la llengua alguna vegada necessita consultar: certs plurals (com el de *passeig*), certes formes verbals

(quines formes del verb *poder* canvien la *o* en *u* i quines porten *g*) i certes altres formes flexives (com fa el femení la paraula *pobre*, quines formes tenen els quantificadors *bastant*, *massa* i *prou*); usos de preposicions i conjuncions, aspectes de l'infinitiu, el gerundi i els possessius, la negació doble, etc.

Les qüestions lèxiques es recullen en un extens vocabulari i són principalment de tres menes. En primer lloc, hi ha nombroses entrades que afecten el lèxic comú: el lector hi trobarà informació sobre *entregar*, *afició* o *sisplau*, etc. En segon lloc, hi ha una selecció de lèxic especialitzat, sobretot dels camps administratiu, jurídic i econòmic. En tercer lloc, hi ha una bona quantitat d'expressions que afecten tant el lèxic comú com els camps especialitzats esmentats: hi ha informació sobre expressions com *a mesura que*, *de comú acord* o *previ avís*.

Finalment, en aquest llibre hi ha nombrosos detalls relacionats amb la grafia. En certs aspectes hem estat simplement selectius: per exemple, en l'accentuació. En canvi, el lector trobarà aquí un extens tractat de puntuació (un aspecte no sempre ben atès en la formació escolar), un tractat encara més extens i minucios sobre l'ús de les majúscules (sens dubte, una de les qüestions més difícils que ha d'abordar un professional i per tant un llibre d'estil) i diversos altres aspectes. També hi hem inclòs en algun cas orientació sobre la pronunciació de certes paraules (com ara *handicap*, *hoquei*, *impresos* o *prendre*), aspecte que ens ha semblat que podia també ser útil als destinataris de l'obra.

Consecució d'uniformitat en determinades qüestions

A part les qüestions al·ludides, aquest llibre s'ocupa d'unes altres que cauen més pròpiament fora del terreny normatiu, o que fins i tot no tenen relació amb la llengua. En són exemples les abreviatures (incloses les utilitzades en informàtica, anomenades *compactacions*), els tractaments protocol·laris, les expressions numèriques (manera d'indicar els temps d'una competició, l'hora, la data, etc.), els elements que ha de tenir una adreça i la manera de representar-los, etc.

En aquests terrenys no es pot parlar pròpiament de normativa, llevat d'algun cas (com ara en els símbols, en certs codis, en els tractaments protocol·laris), com tampoc no se'n pot parlar (en general) amb referència als signes de puntuació i a l'ús de les majúscules. La majoria de vegades en aquests camps no hi ha sinó tendències trufades d'excepcions i de contradiccions, i en català s'hi afegeix l'agreujant que la tradició és inexistente o poc significativa en la majoria de casos i que tampoc no s'ha estudiat gaire si aquesta llengua presenta condicions particulars en algun punt (per exemple, en les abreviatures).

En aquestes qüestions hem procurat de reflectir les tendències al·ludides i d'adaptar-les més bé al català en aquells comptats casos en què ens ha semblat convenient de fer-ho. En alguna altra ocasió hem cregut que no calia o fins i tot que no es podia pretendre una absoluta uniformitat (per exemple, en algun cas de puntuació, d'ús de majúscules o d'alguna construcció), i així ho hem advertit al lector, no pas sense un raonament adequat.

Altres detalls

El llenguatge administratiu i formal català, que havia passat tants segles sense presència pública, ha adquirit en molt pocs anys una admirable flexibilitat i riquesa, gràcies a l'esforç dels organismes públics i d'un excel·lent conjunt de professionals. Les virtuts principals d'aquest llenguatge són la simplicitat, la claredat i la voluntat no discriminatòria. Aquest llibre s'adhereix plenament a aquesta trajectòria del llenguatge formal, com el lector podrà comprovar arreu arreu.

En concret, hi ha un extens capítol dedicat a l'ús no discriminatori del llenguatge, aspecte encara molt poc madur en les nostres comunitats però que al domini lingüístic català compta ja amb treballs sòlids i sobretot amb una voluntat decidida de l'administració i dels professionals d'arribar a l'equilibri desitjat.

Aspectes pendents

En canvi, en aquest llibre d'estil no s'aborda un capítol cabdal en la vida administrativa: la documentació. L'Ajuntament de Barcelona és una entitat tan complexa i de dimensions tan grans que aquesta qüestió haurà de ser forçosament atesa de manera monogràfica i extensa amb un altre projecte probablement més ambiciós que aquest.

D'una banda, l'ideal de reduir i fixar els models de documents presenta aspectes prou diversos que fan que s'hi hagin d'interessar departaments o sectors diferents de l'Ajuntament. Així, per exemple, a part d'aspectes lingüístics i materials, en la documentació hi ha sovint implicats aspectes d'imatge corporativa, jurídics o bé informàtics.

D'una altra banda, tampoc no era factible d'intentar donar unes orientacions generals sobre redacció de documents: perquè això no és viable sense referències concretes a cada tipus de document i perquè, a més a més, unes orientacions d'aquesta mena no tenen cap utilitat per a la immensa majoria d'usuaris d'un manual com aquest.

Actitud de prudència i de col·laboració amb el lector

Per definició, el lector consulta en un llibre d'estil tot allò de què dubta personalment o que no és clar objectivament. L'estat en què es troba la llengua catalana fa que l'usuari esperi de trobar resoltes aquí moltes qüestions que precisament no estan resoltes enlloc; més encara: que ni tan sols correspon de resoldre-les als autors d'un manual com aquest. Més que paradoxal, la situació és extremament delicada per tres raons.

D'una banda, tota l'organització de serveis lingüístics amb què avui compta la llengua catalana, a desgrat d'estar integrada per excel·lents professionals, no pot contrarestar la greu manca de competència en l'ús de la llengua que s'observa en la immensa majoria d'usuaris. D'una altra banda, els dubtes que assalten l'usuari en una llengua sotmesa a una forta i eficaç pressió d'una altra llengua, són tan nombrosos, específics i inesperats que només podria intentar de fer-hi front, potser, una autoritat lingüística atenta contínuament a la realitat i proveïda de recursos adequats. Un llibre d'estil no és de cap manera tan poderós, i per això s'ha de fixar una finalitat més modesta i ha d'adoptar una actitud de suport indirecte més que no pas de responsabilitat concreta i directa sobre cada fenomen. En tercer lloc, un llibre d'estil no pot contribuir a augmentar l'estat de perplexitat amb què molts usuaris s'han trobat durant els últims anys. En efecte, en múltiples detalls hi ha hagut opinions divergents.

Per tot això, l'equip que ha elaborat aquest llibre d'estil s'ha proposat de mantenir davant la llengua una actitud de prudència que tot seguit fem explícita. Molt sintèticament, l'actitud general, tant en les qüestions de lèxic com en les de gramàtica com en les alienes a aquests dos camps, ha estat de no condemnar res sense fonament suficient, això és, pel sol fet que ho trobàvem condemnat en una font de consulta que no tingués autoritat lingüística o pel sol fet que no ens agradés a nosaltres. Dit altrament: hem procurat de donar com a lícit, sempre amb els matisos necessaris (incloent-hi la possible presa de posició futura de l'autoritat), tot allò que no hi havia prou fonament per rebutjar-ho. I hem preferit sempre de proporcionar al lector una informació útil a donar-li simplement la solució d'urgència. Creiem que és més beneficiosa per a la llengua aquesta actitud que no pas el rigor subjectiu excessiu. En concret, l'actitud es pot explicitar en els punts següents.

Revisió atenta de la informació

Abans de condemnar explícitament un fenomen determinat ens hem preocupat de revisar atentament els fonaments de la condemna: només en casos molt

segurs l'hem mantinguda; altrament ens hem inclinat per una consideració matisada.

Consulta a l'autoritat lingüística

Hem consultat sistemàticament a l'IEC i al TERMCAT tot allò que no podíem solucionar personalment perquè no era de la nostra incumbència. Quan aquestes entitats ens han donat resposta clara, l'hem adoptada. Un exemple evident d'això, el trobarà el lector en el paràgraf dedicat als signes d'interrogació i admiració. Com que de vegades la informació obtinguda no consta encara en els materials assequibles del mercat, el professional que consultarà aquest llibre es podria sentir desorientat si trobava una solució diferent en altres obres al seu abast. Per aquesta raó, sempre que ho hem cregut necessari hem fet constar que el cas en qüestió havia estat acceptat per l'autoritat. En els casos de terminologia hi ha en general el signe “[N]” (“terme normalitzat”). En els altres casos hi ha una indicació clara d'una altra mena. A l'inici del vocabulari donem més informació sobre aquest i altres aspectes.

Proposta d'acceptació matisada o de llibertat d'ús o d'alternatives

En tots aquells casos en què no hem obtingut resposta de les entitats esmentades i en què no hi havia prou motiu per adoptar una actitud excoent, hem preferit de ser tolerants. Més en concret, en nombrosos casos hem donat llibertat d'ús o hem proposat alternatives que no implicaven exclusió. Per exemple, evitem de condemnar taxativament (com fa algú) la construcció “*ser de* + infinitiu” (“és d'esperar / de suposar”, etc.); rebutgem certs complements nominals amb *a* (en casos prou clars com “pantalons *de* ratlles”, “gust *de* ranci”), però no certs altres de menys clars (“olla *a* pressió”); admetem el valor copulatiu de l'expressió *així com* (avui completament generalitzada: “S'ha discutit el pressupost, *així com* les altres qüestions pendents”); admetem les expressions temporals *dins/dintre de*; o ens limitem a aconsellar que no s'abusi de certes paraules o expressions com ara *a base de*.

Així mateix, hem defensat que no era transcendent la diversitat d'usos ni la inevitable vacil·lació en certs casos com ara l'ús de coma o de dos punts després de la salutació d'un escrit, o l'ús de majúscula o minúscula en determinats casos, etc. Ens hem preocupat, però, de donar al lector la informació complementària necessària.

Proposta nostra explícita d'acceptació de certs fenòmens

En diferents casos en què, no havent-hi opinió de les entitats referides més amunt, ens ha semblat imprescindible d'acceptar un cert ús més o menys discutit o dubtós, no hem vacil·lat a fer-ho. En són exemples l'acceptació de l'adverbi *inclús*, de l'expressió *jugar un paper* o de la concordança del verb *haver-hi*. Com en els casos anteriors, també ara hem raonat la nostra decisió o bé hi hem posat el signe “[P]”, que vol dir “acceptat provisionalment (mentre l'autoritat no s'hi pronuncï)”.

Exclusió de certs fenòmens en llenguatge formal

Atès que l'Ajuntament de Barcelona és una entitat prou complexa perquè s'hi puguin preveure registres diferents, hem advertit que certs usos o dobles formes no són necessaris o adequats en un registre formal. Per exemple, no ens ha semblat que fos necessari d'acceptar en aquest tipus de llenguatge l'ús adverbial de l'adjectiu *adjunt* (*Adjunt us trameto les cartes que em demaneu*).

Oportunitat d'aquest llibre d'estil

Els paràgrafs anteriors han deixat entreveure les dificultats de tota mena amb què els usuaris de la llengua catalana conviuen avui. Per això sembla indiscutible que ha de ser positiva la iniciativa de l'Ajuntament de Barcelona d'intentar de proporcionar-los tot el suport que necessitin. Cal esperar que aquest llibre en serà una part ben útil. Amb aquesta esperança l'equip de redacció hi hem posat tota la il·lusió i la voluntat. Hem d'afegir-hi que hem tingut la sort de comptar sempre amb el suport i la competència del regidor d'Edicions i Publicacions, Joan Fuster, i del director del Centre de Normalització Lingüística de Barcelona, Josep Verdura, amb els quals hem tingut llargs i fructuosos intercanvis d'opinions.

Agraïments

Han estat nombrosos els particulars i les entitats que ens han proporcionat algun tipus d'ajut. A tots els expressem des d'aquí el nostre agraïment.

Concretament a: Acadèmia de Belles Arts Sant Jordi, Pere Artís, Associació Internacional de Transport Aeri (IATA), Bisbat de Barcelona, Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Girona, Manuel Cabero, Daniel Cassany, Comandància de Marina, Consell de les Illes Balears, Consell General de les Valls d'Andorra,

Correus, Delegació del Govern, Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, Fàbrica de Moneda y Timbre, Generalitat de València, Jaume Gibert ("la Caixa"), agència de viatges Icària, Institut Català de Tecnologia (ICT), Josep Lacreu, Oriol Martorell, Josep M. Mestres, Oficina d'Estudis Andorrans, Josep Moran (Oficina d'Onomàstica), Protocol de l'Ajuntament de Barcelona, Protocol de la Generalitat de Catalunya, Protocol del Parlament de Catalunya, Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, Serveis Lingüístics de la Vila Olímpica.

Rosa Vallverdú ens va prestar col·laboració en un cert moment de la redacció del manual, i Màrius Sampere ens va proporcionar informació important.

Agraïm la col·laboració pacient dels assessors i assessores del Centre de Normalització, Marina Carol, M. Lluïsa Domènec, Lourdes Jordà, Anna Moix, M. Rosa Oliva, Isabel Olivar, Xavier Pedregosa, Núria Ripoll i Rosa Ripoll, i especialment de M. Teresa Fernández, Mariona Ferret i Roser Leal, que han ajudat en la revisió de l'obra. També ha col·laborat amb valuoses aportacions el personal de diverses dependències de l'Ajuntament: Antoni Homs i Josep Lluís Tobella (Secretaria General), Enric Cases i Assumpta Bisbal (Gerència d'Imatge), Jordi Fernando (Regidoria d'Edicions i Publicacions), Mariona Ribalta i Jaume Capsada (Benestar Social), Marta Bernat (Institut Municipal d'Informàtica), i el secretari general de la corporació, Sr. Jordi Baulies i Cortal.

També hem d'estar agraïts a la Direcció General de Política Lingüística i a la Comissió Assessora de Llenguatge Administratiu, entitats que sempre han estat a la nostra disposició.

De manera més específica encara, desitgem expressar el reconeixement a l'equip de l'Institut d'Estudis Catalans que prepara el nou diccionari normatiu. A ells devem les solucions de diverses consultes de la llengua general.

Finalment, el TERMCAT, Centre de Terminologia, ha col·laborat en el procés de redacció del vocabulari i ens ha prestat l'ajuda més abnegada, pacient i extensa, sense la qual una part important del vocabulari no seria el que és. A més d'estar reconeguts a la direcció de l'entitat, no podríem deixar d'agrair també aquesta col·laboració, nominalment, a l'experta terminòloga Rosa Colomer.

Joan Solà

1. Miscel·lània gramatical

1.1 Apostrofació

En català, els articles *el* i *la* i la preposició *de* s'apostrofen davant de mots que comencen amb vocal o amb *h* muda. Convé tenir en compte, però, les particularitats següents.

1.1.1 Apostrofació davant de *i* i *u* àtones

L'article i el pronom *la* no s'han d'apostrofar davant de mots femenins que comencen amb *i* o *u* àtones (sense accent gràfic ni prosòdic) precedides o no de la lletra *h*:

la universitat / la humitat
 la il·lusió / la història
 la il·lusionàvem / la humitegem

Però:

l'única
 l'illa
 l'una i l'altra¹

1.1.2 Apostrofació davant de sigles i acrònims²

Apostrofem si la sigla o l'acrònim té una consonant inicial el nom de la qual comenci amb vocal:

l'FBI, l'FM, d'FP, l'RDA, d'LSD, l'SLO (Servei Local d'Ocupació)

Apostrofem si la sigla o l'acrònim comença amb la vocal *a*, *e* o *o*:

l'APA, l'OMS, d'EGB, l'ADL (agent de desenvolupament local)

Si la sigla o l'acrònim comença amb vocal *i* o *u*:

a) l'article *el* i la preposició *de* sempre s'apostrofen:

l'IEC, l'IMI, d'IC, l'IBM [L'ordinador de la marca IBM]

b) l'article *la*:

s'apostrofa davant de sigles i acrònims que es pronunciiïn en una sola síl·laba:

l'URSS

no s'apostrofa davant de sigles i acrònims que es pronunciiïn en més d'una síl·laba:

la UGT, la UB, la INTERPOL, la IBM [La màquina o la marca]

1. La gramàtica preveu que no s'apostrofin *la una* (hora) i *la ira*, encara que la *i* i la *u* siguin tòniques.

2. En aquest apartat hi ha usos diversos. Com que es tracta d'una convenció, seguim el criteri de la màxima simplicitat.

1.1.3 Apostrofació davant de nombres

Apostrofarem *el*, *la* i *de* davant dels nombres que, escrits en lletres, comencen amb vocal (tant si el nombre s'expressa en xifres aràbigues com en xifres romanes):

l'11 de gener
 l'1 d'octubre
 l'XI Assemblea General de la Federació
 l'11a part de l'estudi està dedicada a...
 l'import d'1.000.000 de pessetes

1.1.4 Apostrofació davant de mots començats amb *s* líquida

L'article *el* s'apostrofa davant de mots que comencin amb *s* líquida (per necessitat fonètica):

l'*staccato*
 l'*statu quo*

En canvi, l'article femení *la* i la preposició *de* no s'apostrofen (la fonètica no ho exigeix):

les pedres de Stonehenge
 la Scala de Milà

Moltes paraules estrangeres que començaven amb *s* líquida ja han pres una forma catalana, afegint una *e* inicial:

l'esport, l'estand, l'espot, l'esprai, l'estrès, d'estoc, l'esprint, l'estàndard, l'esquàter, d'esquaix, l'espònsor

1.1.5 Apostrofació davant de *h* aspirada

No s'apostrofa davant de *h* aspirada:

La genial interpretació de Humphrey Bogart...
 El hobby de molts barcelonins és passejar

Hi ha paraules que començaven amb *h* aspirada però que ara ja tenen la pronúncia adaptada al català, i per tant admeten l'apòstrof:³

Un jugador d'hoquei
 L'handicap que hem de superar primer és...
 El partit d'handbol...

3. En general, si una paraula apareix al diccionari català podem entendre que la pronúncia ja es pot adaptar a aquesta llengua.

1.1.6 Apostrofació en casos de possible ambigüitat

a) En alguns casos no s'apostrofa per evitar possibles confusions o ambigüitats fonètiques:

El va qualificar de anormal
[Per distingir-ho de: El va qualificar de normal]

La asimetria de la seva obra...
[Per distingir-ho de: La simetria de la seva obra...]

b) No apostrofem davant del nom de les lletres:

la efa (o "la f"), la erra (o "la r"), la a.

c) Tampoc apostrofem davant de *i* que formi síl·laba amb una altra vocal contigua:

Van analitzar el iogurt

Organitzarem un curset de ioga

La iodació és la introducció d'un o més àtoms de iode en una molècula

Un exemple de hiat el trobem a la paraula *hiat*

1.1.7 Apostrofació davant de cometes, cursiva i negreta

S'apostrofa segons les normes generals davant de paraules en negreta, en cursiva o entre cometes:

Visiteu l'obra d'**Antoni Gaudí**
[En una *guia turística*]

Es van queixar de l'*overbooking*

Va afirmar que els havien influït els problemes de l'"entorn"

1.1.8 Apostrofació davant de l'article de títols i noms d'entitats

La preposició *de* s'apostrofa i no es contreu amb l'article:

La representació d'*El temps i els Conway*

La redacció d'*El Noticiero Universal*

En la interpretació d'*El meu amic, el mar*

Els proveïdors d'El Corte Inglés

En aquest cas tampoc no es contreuen les preposicions *a* i *per*:

Va rebre un premi per *El llibre de la jungla*

Anirem a *El terror del telespectador*, un nou concurs de TV

Una mercaderia per a El Corte Inglés

1.1.9 Apostrofació davant de topònims amb article

Les preposicions *de*, *a* i *per* es contreuen amb l'article que precedeix alguns topònims catalans o catalanitzats (vegeu 3.4.8):

del Maresme, al Barcelonès, pel Poble-sec, del Pireu, al Vendrell

Si el topònim no és català ni està catalanitzat, no es fa la contracció:

d'El Dorado, per El Retiro, a Los Angeles

1.2 Preposicions i conjuncions

1.2.1 Les preposicions *a*, *en* i *amb*. Les expressions temporals

Aquestes preposicions afecten el complement directe, l'indirecte i certs circumstancials. Pel que fa als complements de companyia, modals, temporals, locatius i altres, molt sovint no és possible o fàcil de precisar el matís que una preposició introdueix en una construcció, i aquest és un dels motius de la dificultat d'usar aquestes tres preposicions.

a) Per al complement directe, vegeu 1.5.

b) Per al complement indirecte, la preposició pròpia és *a* (que en la llengua parlada de vegades es pronuncia “amb” o “en”):

Feu-ho arribar a aquella noia

No sabien a qui havien d'enviar les invitacions

c) Companyia: *amb*.

El president va visitar l'exposició amb el regidor i altres autoritats

d) Modal: *en/amb*.

Han redactat el document en català i en anglès

Parla amb coneixement de causa

(El matís modal també es pot expressar amb altres preposicions: *anar de pressa*, *parlar entre dents*.) (Vegeu també *h*.)

e) Temporal (vegeu 7.2.6-7):

e.1) A. Sentit puntual (moment o temps d'un esdeveniment):

S'ha de fer a l'hivern

La conferència és a dos quarts de set

Al juny l'alcalde inaugurarà dues piscines

Els Jocs Florals es van reinstaurar al segle XIX

En algun cas aquesta circumstància s'expressa sense preposició:

El 22 de juny comencen els actes

L'exposició es va inaugurar dijous passat

En certs casos s'expressa amb *per*:

Per Tots Sants això ha d'estar acabat

e.2) *En*. Per expressar un temps més aviat duratiu (en general són construccions sense article determinat):

Aquesta reforma s'ha de fer en tres mesos

En aquests darrers quatre anys s'ha treballat prou

Si hi ha article determinat sovint són possibles tant *a* com *en* (vegeu també e.3):

Al / En el Renaixement hi hagué una recuperació de l'arquitectura clàssica

Va viure en el / al segle xv

e.3) Sense preposició: dies de la setmana i altres expressions de temps (vegeu també 7.2.6).

Un dia de la setmana comprès entre set dies abans o després del dia en què es parla s'expressa sense preposició ni article:

[Parlant el dia 22 de juny, diumenge:]

Va venir ahir [21], abans-d'ahir [20], dijous [19], dilluns [16]

Ho farem demà [23], demà passat [24], dimecres [25], divendres vinent [27]

Fora d'aquests límits la referència a un dia de la setmana porta article i va seguida de la data, sense coma:

[Parlant el dia 22 de juny:]

L'alcalde l'invita a la inauguració d'aquesta exposició, que tindrà lloc el dimarts dia 31 propinent

El van detenir el divendres (dia) 13 (de juny)

L'expressió de l'any es pot fer d'aquestes maneres:

en l'any 1995

en el 1995

l'any 1995

el 1995

f) Locatius:

f.1) Situació, repòs:

– *a* o *en*

Viuen *a/en* les cases de la Diputació

Ho hem trobat *a/en* les dues botigues del barri vell

Avui treballen al / en el tercer pis
 El document es conserva als / en els Estats Units
 Ja s'hi fa referència a/en les novel·les del s. XVII
 Els acords presos a/en les reunions anteriors
 Aquest dret s'expressa a/en l'article 3 de la Constitució
 Trobem ja aquest costum a/en la Roma antiga

– *en* (si el sintagma nominal no porta article determinat)⁴

Les persones que viuen en cases així
 Les persones que viuen en pisos de l'Eixample
 Les persones que viuen en territori estranger
 Estudien en universitats diferents
 Els acords presos en reunions anteriors
 Ho hem comprat en tres botigues de la Ronda
 Ho hem comprat en uns grans magatzems
 Ho hem comprat en aquella parada de més avall

– *a* (amb noms propis de ciutats i països)

Plou més a Suïssa que a Catalunya
 Demà l'alcalde serà als Estats Units

f.2) Moviment:

– *a* (en general)

Els envien a ciutats petites / a Arenys
 Aneu al carrer Gran

– *en* o *a* (amb certs verbs: *entrar*, *posar*...)

No poden entrar a/en les sales de festes
 Van pujar en/a un dels turons de la ciutat
 Quan arribem a/en aquella casa

g) Mitjà de locomoció: *en* i *amb*.

Hi van anar en/amb taxi
 Cada cop hi ha més barcelonins que van en/amb bicicleta

4. Però *a* en algun cas:

Avui serem a (la) TV3
 Això només passa a (l')EGB

h) Altres relacions:

Hi ha diverses relacions que es troben expressades amb *en* o *amb*: en general, *en* expressa més aviat matisos assimilables a modals, i *amb*, matisos assimilables a instrumentals o de companyia; però més d'una vegada la distinció és inexistent o difícil de fixar. Certes relacions s'estableixen amb *a* o amb altres preposicions.

- ànec amb taronges, pollastre amb samfaina
- bacallà a la llauna, truita a la francesa
- préssec en almívar
- lluç amb/en suc
- llicenciat en matemàtiques, diplomat en magisteri
- anar (escriure, posar) una frase en/amb majúscula
- anar (escriure, posar) una frase en/amb cursiva
- anar (escriure, posar) una paraula amb guionet
- anar (escriure, posar) una frase entre parèntesis
- escriure una frase amb ordinador
- escriure una carta a màquina
- començar (acabar, continuar) una frase en/amb majúscula
- començar (acabar, continuar) una frase en/amb cursiva
- començar (acabar, continuar) una frase amb cometes
- començar (acabar, continuar) una frase amb parèntesi
- imprimir un document amb una impressora làser; en làser; en paper continu; en columna
- fer una feina en tres mesos; amb un mes de retard
- dir (parlar, enraonar, expressar-se) en veu alta; en el mateix to; amb llàgrimes; amb paraules molt dures
- anar amb compte; tenir en compte

i) Règims verbals: els verbs que regeixen *en* o *amb* davant d'un nom, canvien aquestes preposicions en *a* o *de* davant d'infinitiu i les suprimeixen davant de la conjunció *que*:

- Ja fa dies que pensem en la tornada
- Ja fa dies que pensem a/de tornar
- Ja fa dies que pensem que hem de tornar

1.2.2 La preposició *de* en topònims urbans

En topònims i noms d'entitats diverses trobem el genèric i el complement units amb *de* o bé sense aquesta unió (vegeu 8.2.1):

hospital de l'Esperança
 centre de rehabilitació L'Esperança
 carretera de la Bordeta
 plaça Molina
 torre de Foster
 torre Eiffel

La tendència de la llengua és passar de l'estructura amb preposició a l'estructura sense. Però la preposició *de* es troba conservada, amb fermesa o amb vacil·lació, en dos casos:

a) amb fermesa, quan estableix una relació locativa:

cementiri de Collserola
 autovia de Castelldefels
 ronda de Dalt

b) amb vacil·lació, quan es tracta de designacions recents o de designacions en què el segon component encara és transparent semànticament:

plaça dels Països Catalans
 baixada de la Llibreteria

És lògic que la preposició caigui quan el segon component ja no és transparent o s'ha perdut l'interès de la relació que originàriament establia amb el primer (relació de “dedicat a”, “en record de”, “fet per”, “propietat de”, “on hi havia”, etc.):

plaça (de) Molina
 carrer (de) Balmes
 torrent (del) Mas Gili
 barri (de) Pequín

I de vegades també vacil·len altres elements:

torrent (de) (Can) Vilana
 carrer (de) (Los) Castillejos

Totes dues maneres de designar (amb preposició i amb algun altre element o sense) són exactament igual normals i lícites. En cada cas s'hauria de mirar quina és més convenient, d'acord amb el que més amunt s'ha dit (*a* i *b*), segons el que indiqui l'ús habitual i d'acord amb la voluntat de conservar alguna noció (per exemple, una antiga “propietat de”). Un llibre d'estil no pot baixar a més detalls en una matèria que és complexa per naturalesa.

1.2.3 Altres usos de la preposició *de*. *Altres/d'altres*

És característica del català l'aparició de la preposició *de* en els casos següents:

a) davant d'un element desplaçat (si no és determinat):

Té molta paciència
En té molta, de paciència

No és gaire lluny/cara
No n'és gaire, de lluny / de cara

b) davant d'un adjectiu o d'un participi quan elidim un nom que estava afectat per un partitiu (*molt, poc, un, vint*, etc.):

T'he portat cinc fulls quadriculats i cinc fulls llisos

T'he portat cinc fulls quadriculats i cinc de llisos

Hi ha fulls quadriculats i n'hi ha de llisos

Han substituït la representació territorial per una d'estamental

Han trobat dues portes obertes i una de tancada

c) davant de la paraula *altre(s)*, de vegades optativament:

Ho imprimeixo amb paper ratllat perquè no en tinc d'altre

Comparem aquests fets amb (d')altres de semblants

Hi ha uns locals petits i (d')altres de grans

Per als problemes de trànsit hi ha solucions barates, però n'hi ha sobretot (d')encara avui força cares // ...però n'hi ha (d')altres encara avui força cares

1.2.4 Caiguda de preposicions

Les preposicions *a*, *amb*, *de* i *en* se suprimeixen davant de la conjunció *que* (vegeu 1.3.7d):

Des de la creació del nou servei...
Des que es va crear el nou servei...
[*Incorrecte*: Des de que es va crear...]

Va esperar al final de la reunió
Va esperar que finalitzés la reunió
[*Incorrecte*: Va esperar a que finalitzés la reunió]

En alguns casos podem evitar la supressió de la preposició redactant la frase amb altres recursos:

Una possibilitat

- L'exposició es podrà finançar gràcies que hi ha hagut aportacions de...

- Estem acostumats que es queixin de...

Altres possibilitats

- L'exposició es podrà finançar gràcies a les aportacions de...

- L'exposició es podrà finançar gràcies al fet que hi ha hagut aportacions de...

- L'exposició es podrà finançar perquè hi ha hagut aportacions de...

- Estem acostumats a sentir queixes de...

- Estem acostumats a les queixes de...

1.2.5 Canvi de preposicions

Les preposicions *en* i *amb* canvien a *a* i de vegades a *de* davant d'infinitius (per als infinitius amb valor temporal, vegeu 1.2.6):

Confien en la venda de...
Confien a/de vendre...
[O també: Confien que vendran...]

En tenim prou amb l'afirmació de la nostra voluntat de...
En tenim prou a/d'afirmar la nostra voluntat...
[O també: En tenim prou afirmant...]

1.2.6 En i al davant d'infinitiu

La gramàtica aconsella introduir amb la preposició *en* l'infinitiu amb valor d'anterioritat o causalitat:

En arribar la Guàrdia Urbana, es resolgué el conflicte
[En lloc de: A l'arribar la Guàrdia Urbana...]

En intervenir el president, l'oposició abandonà la sala
[En lloc de: A l'intervenir el president...]

1.2.7 Fins a / fins i cap a / cap

La construcció bàsica d'aquestes dues preposicions és *fins a* i *cap a*:

No acabaran les obres fins al dia 16
 Hi insistirem fins a aconseguir-ho
 S'han fet fins a dues-centes intervencions en la via pública
 Va anar cap a casa seva força abatut

Ara bé, es perd la *a* davant de la conjunció *que* i de certs adverbis:

Hi insistirem fins que ho aconseguim
 No acabaran fins demà
 Fins ara tot va bé
 Gireu-vos cap allà

Fins sense la *a* també és usat en l'expressió *fins i tot* (i de vegades sol amb aquest mateix sentit):

Fins i tot els amics més íntims el van abandonar
 [O bé: Fins els amics més íntims...]

1.2.8 Per / per a

Davant de noms o pronoms, *per* s'utilitza per expressar causa, motiu, agent, lloc, temps o altres relacions més vagues; *per a* expressa destinatari, beneficiari o finalitat:

Hi havia premis per a tots els participants [*Destinatari*]
 Necessitem material per a les proves de mecanografia [*Finalitat*]
 Ho tindrem fet per Nadal [*Temps*]
 Ara hem de córrer pels errors dels altres [*Causa*]
 Van començar per la tercera zona [*Lloc*]
 S'ha interessat per les obres del metro

Davant d'infinitiu, adverbi o conjunció, només utilitzarem la forma *per*:

Ha establert uns criteris per elaborar els reglaments
 Ens ho han exigít per demà al matí
 No ens va dir per quan ho necessitava

No utilitzarem “*per* + infinitiu” amb valor causal:

En lloc de

- Ho va fer per entendre
 que era el seu deure

Podem dir

- Ho va fer perquè entenia
 que era el seu deure

- Ens va felicitar per tenir-ho tot a punt	- Ens va felicitar perquè ho teníem tot a punt
- La planta es caracteritza per tenir les fulles compostes	- La planta es caracteritza pel fet de tenir les fulles compostes

1.2.9 Com / com a

Com es pot substituir per *igual que* o *com si fos*.

Com a es pot substituir per *en qualitat de*.

Va inaugurar l'exposició com a responsable de Cultura

Va actuar com un autèntic expert

1.2.10 La supressió de *que*

Darrerament s'ha estès molt el costum de suprimir el *que* introductor d'una frase subordinada, però aquesta supressió és incorrecta:

Incorrecte	Correcte
- Us prego ens ho feu arribar aviat	- Us prego que ens ho feu arribar aviat
- Demano se'm concedeixi una beca...	- Demano que se'm concedeixi una beca...
- Us desitjo passeu unes bones vacances	- Us desitjo que passeu unes bones vacances
- Preguem disculpin les molèsties	- Preguem que disculpin les molèsties
- No tenim tot el material però sí tenim el més important: les ganes	- No tenim tot el material però sí que tenim el més important: les ganes

1.2.11 La conjunció *doncs*

Doncs no es pot utilitzar per introduir subordinades causals (per tant, és incorrecte sempre que es pugui substituir per *ja que* o *perquè*); *doncs* té valor consecutiu:

Incorrecte	Correcte
- No van acudir-hi doncs no se'ls havia convocat	- No van acudir-hi perquè no se'ls havia convocat
- No han rebut la subvenció doncs els faltaven documents	- No han rebut la subvenció perquè els faltaven documents
- A la comissió tècnica hi va anar ell, doncs ho havia treballat personalment	- A la comissió tècnica hi va anar ell, ja que ho havia treballat personalment
	- Hem de fer, doncs, un esforç comú...
	- Doncs jo no ho trobo tan malament...

1.3 Pronoms

1.3.1 La forma *lis* sempre és incorrecta

La forma *lis* és sempre incorrecta:

Incorrecte

- No es podien creure que *lis* hagués tocat el premi (a ells o elles)
- Van donar-*lis* un obsequi, als guanyadors
- Van donar-*lis* un obsequi, a les guanyadores

Correcte

- No es podien creure que *els* hagués tocat el premi (a ells o elles)
- Van donar-*los* un obsequi, als guanyadors
- Van donar-*los* un obsequi, a les guanyadores

1.3.2 Ús de les formes reduïdes dels pronoms febles

Cal evitar en llengua estàndard l'ús de formes pronominals reduïdes pròpies del llenguatge informal:

Informal

convence's
convence'ns
anem's-en
fes-els-hi un favor
digue'm

Estàndard

convèncer-se
convèncer-nos
anem-nos-en
fes-los un favor
digues-me

1.3.3 Els pronoms *ell/ella* no es refereixen a coses

En general, és incorrecte l'ús del pronom *ell* o *ella* referit a objectes inanimats. Aquest ús es pot evitar amb l'ús de pronoms febles o amb altres recursos (vegeu 1.3.4 i 1.8):

Incorrecte

- L'Ajuntament i altres entitats que depenen d'*ell*...
- Ja hem redactat els objectius. En ells expressem la nostra voluntat de...

Correcte

- L'Ajuntament i altres entitats que en depenen...
- Ja hem redactat els objectius. Hi expressem la nostra voluntat de...
- Ja tenim redactats els objectius en què expressem la nostra voluntat de...

1.3.4 Ús incorrecte de *mateix/mateixa*

S'ha de tenir en compte que *mateix/mateixa* és incorrecte com a substitut d'un nom o d'un grup nominal. Els pronoms febles, els possessius o altres recursos poden ajudar a evitar aquest ús (vegeu 1.3.3 i 1.8):

Incorrecte

- El projecte que hem preparat i tots els apartats del mateix
- Sempre ens hem caracteritzat per un gran respecte a les normes i per l'obediència a les mateixes

Correcte

- El projecte que hem preparat i tots els seus apartats
- Sempre ens hem caracteritzat per un gran respecte i obediència a les normes

1.3.5 No s'ha d'abusar del pronom *vostè*

No és recomanable l'ús del pronom *vostè* en casos en què se'n pot prescindir sense que el significat de la frase variï (aquest ús abusiu és molt habitual en rètols i en textos de tipus publicitari):

Incorrecte

- Està vostè d'acord amb el que guanya?
- Prengui vostè un número i esperi que l'avisin
- Vostè es troba aquí
[En un mapa de situació]

Correcte

- Està d'acord amb el que guanya?
- Prengui un número i esperi que l'avisin
- Sou aquí

1.3.6 Les formes *se* i *es*

La forma *es* pren la forma *se* davant de mots que comencen amb *s*, *ce* o *ci*:

Ja fa temps que *es* pensava això
Ja fa temps que *se* sospitava això

Els nostres esforços *es* limiten a...
Els nostres esforços *se* centren en...

En aquell article *es* parla de Ramon Llull
En aquell article *se* cita Ramon Llull

1.3.7 Els pronoms relatius

a) Les formes *el que*, *la que*, *els que* i *les que* són correctes quan les podem substituir per *aquell que*, *aquella que*, *allò que*, *aquells que* i *aquelles que*:

El que vam triar és el millor
[= Aquell que vam triar és el millor]
[= Allò que vam triar és el millor]

Els principals objectius i els que s'hi relacionen...
[=...i aquells que s'hi relacionen]

b) Per fer referència a un lloc la forma *on* és equivalent a les construccions *en el qual* / *en la qual* / *en què*:

Incorrecte

La casa que visc
La casa en la que visc

Correcte

La casa on visc
La casa en la qual visc
La casa en què visc

c) Si el relatiu fa una funció de circumstancial de temps, es pot usar tant *que* com *en què*:

En el moment que / en què es va decidir això...
L'any que / en què l'anterior secretari va deixar el càrrec...

d) La combinació “preposició + *que*” és sempre incorrecta:

En lloc de: Confien en que vindreu aviat
S'ha d'escriure: Confien que vindreu aviat

En lloc de: Estem segurs de que ho podreu resoldre
S'ha d'escriure: Estem segurs que ho podreu resoldre

e) *Per què* s'escriu separat en les frases interrogatives directes o indirectes (quan equival a “per quin motiu”); en els altres casos s'escriu junt i amb accent (*perquè*):

Per què heu tardat tant?
Ens preguntem per què hem de tornar a explicar els mateixos conceptes
Hem tardat molt perquè hem topat amb dificultats imprevistes
Quan ens preguntem el perquè d'aquestes actuacions...

f) La forma *què* en funció interrogativa directa o indirecta (quan equival a “quina cosa”) s'accentua:

Què tens?
Què hem de fer per resoldre aquest problema?
No sabíem què dir-hi, perquè el cas era complicat

Però en certs casos no equival a la perífrasi “quina cosa”, i va sense accent:

Que no vindràs, demà?
Que heu trobat allò que buscàveu aquest matí?
El que no sabem és quan hi haurà oposicions

1.3.8 Incloent-hi, excloent-ne

Els verbs *incloure* i *excloure* presenten uns usos com els següents, amb pronom:

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny de la coberta, no pot ser reproduïda sense autorització de la casa editora

Els pressupostos, incloent-hi els del grup d'empreses municipals, no s'aprovaran fins al pròxim Ple

Excloent-ne molt pocs casos, el nostre servei ha resolt tots els conflictes que li plantejava el retall pressupostari

S'ha d'adequar la normativa vigent a les noves necessitats, excloent-ne els articles ja retocats que se citen a l'annex B

En molts casos, però, se sent com a més natural el recurs a formes com *fins i tot*, *inclús*, *inclosos* o *incloses*, per una banda, o *excepte*, *llevat de*, *exclosos* o *excloses*, o el condicional, per una altra:

La mesura afecta tots els ciutadans, fins i tot els residents al centre

S'han de retirar tots els vehicles d'aquell tram de carrer, incloses les motos de la vorera

Excepte els veïns, ningú no podrà aparcar a la zona senyalada

Ningú no podrà aparcar a la zona senyalada si no n'és veí

Excloses les motos, la resta de vehicles ha de girar a la dreta obligatòriament

1.4 Verbs

1.4.1 *Ser*: formes

Les dues possibilitats que ofereixen les formes no personals del verb *ser* són igualment admissibles, però convé ser coherents i utilitzar sempre la mateixa possibilitat en un sol text:

ser	sent	sigut
ésser	essent	estat

Per a la forma de substantiu s'utilitza sempre *ésser*:

L'ésser humà és un misteri

El títol de la conferència és "La filosofia i l'ésser"

1.4.2 *Ser/estar*: usos

En general, les qualitats permanents, definitòries o classificatòries s'expressen amb *ser*; les qualitats transitòries, amb *estar*:

Els objectius són inassolibles

Els objectius estan mal redactats

Aquell xicot és molt viu [= *espavilat*]

Aquell xicot està ben viu [= *no ha mort*]

No estem capacitats per fer això

Aquesta infracció està penalitzada amb una multa de 5.000 ptes.

La localització se sol expressar amb els verbs *ser*, *ser-hi* o *haver-hi*:

On són aquells que es queixaven tant?

A la festa no hi eren tots [els homenatjats]

A la festa no hi havia tots els homenatjats⁵

-Que hi ha el Sr. López?

-No, encara no hi és⁶

Davant de fomes encapçalades per les preposicions i que no tenen un clar matís locatiu o classificatori, generalment es recorre a la forma *estar*:

Els objectius estan a l'abast del departament

Estem de bon humor, aquest matí

Està per veure com acaba tot això

1.4.3 El gerundi

La velarització no afecta mai les formes del gerundi: en lloc de “beguent” la forma correcta és *bevent*; en lloc de “poguent” la forma correcta és *podent*; en lloc de “vinguent” la forma correcta és *venint* (vegeu 1.4.5).

El gerundi expressa accions anteriors o simultànies a l'acció que expressa el verb principal, o bé relacions de causa, condició o manera:

Esternudant estripo tots els mocadors de paper

Fent-ho així, no acabarem mai

S'ha de treballar fixant els objectius amb claredat

Havent fixat prèviament el objectius, treballareu més bé

Per tant, oracions com les següents no serien correctes:

Van presentar-se al lloc de l'accident, emplenant a continuació l'informe

[*Caldria escriure*: Van presentar-se al lloc de l'accident i van emplenar l'informe]

Va anul·lar la reunió, convocant-la per a la setmana següent

[*Caldria escriure*: Va anul·lar la reunió i la va convocar per a la setmana següent]

5. *Ser-hi* va seguit d'una pausa; si darrere hi ha un sintagma, s'ha d'utilitzar *haver-hi*.

6. En les converses telefòniques, s'ha d'evitar la construcció castellana:

-Que està el Miquel?

-Sí que està, un moment...

També és un castellanisme:

-Que es pot posar el Miquel?

-Sí, ara es posa

Com que la gent “es posa *al* telèfon”, s'ha de dir:

-Que *s'hi* pot posar el Miquel?

-Sí, ara *s'hi* posa

S'ha de recordar que els verbs *trucar* i *telefonar* (intransitius) comporten expressions com les següents: *Ja li has trucat?*, *Ja li has telefonat?*, no pas: “Ja l'has trucat?”, “Ja l'has telefonat?”. *Truca-li*, *Telefona-li*, no pas “Truca'l”, “Telefona'l”.

1.4.4 L'infinitiu

a) És incorrecte usar l'infinitiu amb valor d'imperatiu:

Incorrecte	Correcte
<ul style="list-style-type: none"> – No molestar el conductor – Estirar/Empènyer [En una porta] – Esperar el torn 	<ul style="list-style-type: none"> – No molesteu el conductor – Estireu/Empenyeu – Espereu el torn

b) Convé evitar l'ús de l'infinitiu amb valor de recapitulació:

Incorrecte	Correcte
<ul style="list-style-type: none"> – Finalment, resumir les idees principals del projecte – Concloure, per tant, que la despesa està justificada 	<ul style="list-style-type: none"> – Acabem, doncs, resumint les idees principals del projecte [O bé: Per acabar, doncs, resumim les idees...] – S'ha de concloure, per tant, que la despesa està justificada

c) Tampoc no s'ha d'usar l'infinitiu precedit de la preposició *de* amb valor condicional:

Incorrecte	Correcte
<ul style="list-style-type: none"> – De venir el representant de l'adjudicatari, ho aprofitaríem per firmar... – D'haver-ho fet a les dotze, envieu-ho per fax 	<ul style="list-style-type: none"> – Si vingúes el representant de l'adjudicatari, ho aprofitaríem per firmar... – Si estigués fet a les dotze, envieu-ho per fax

En canvi, no sembla condemnable la construcció “*a* + infinitiu” dels exemples següents:

- A poder ser, acabeu-ho avui
- A no ser que les obres s'acabin abans, la residència s'inaugurarà per la Mercè

d) En preimpresos i altres documents en què l'espai és molt reduït, es pot usar la forma “*a* + infinitiu” en casos com:

Quantitat a pagar: ....

En text seguit, però, és preferible evitar aquesta construcció:

La quantitat que s'ha de pagar és...
[En lloc de: La quantitat a pagar és...]

Uns quants verbs presenten unes formes d'imperatiu especials: *digues, estigues, pugues, sàpigues, sigues, veges* i *vulgues*.⁷

1.4.6 La concordança del verb *haver-hi*

Atenent-nos a la gramàtica normativa, que no ha prohibit mai aquesta concordança, són igualment correctes les dues formes:

Hi ha / hi han molts nens que encara no coneixen el nou servei de...

Almenys hi havia / hi havien cent mil persones

Hi ha hagut / hi han hagut tres amenaces de bomba en un mes

Hi pot haver / hi poden haver més ingressos

Al dialecte oriental és més habitual de posar en plural els verbs de construccions semblants, com les següents:

Es necessiten tres persones a jornada completa

S'haurien de buscar noves fórmules de finançament

En alguns actes multitudinaris hi fan falta més efectius de la Guàrdia Urbana

Des de l'aprovació del nou reglament ja no calen tants documents per tramitar una llicència d'obres

1.4.7 Les perífrasis d'obligació i de probabilitat

a) Per indicar l'obligació o la possibilitat de fer una cosa no s'utilitza mai la forma “*tenir que + infinitiu*”, ni la forma “*haver-hi que + infinitiu*”:

Hem de fer-ho de seguida

[*Incorrecte*: Tenim que fer-ho...]

S'haurien de buscar noves fórmules de finançament

[*Incorrecte*: Es tindrien que buscar...]

Hi ha d'haver una manera de fer-ho sense molestar

[*Incorrecte*: Té que haver-hi una manera...]

Això s'ha de retocar abans de sotmetre-ho a aprovació

[*Incorrecte*: Això hi ha que retocar-ho...]

b) La construcció “*deure + infinitiu*” expressa en el català del Principat la probabilitat que una cosa s'esdevingui, no pas l'obligació:

Per l'èxit i pel ressò que ha tingut el festival, en la propera edició deurà venir-hi força més gent

[= *probablement hi vindrà força més gent*]

7. Aquestes formes, seguides de pronom, experimenten en la llengua parlada una reducció que s'evita en textos formals: *digues-me (digue'm) / estigues-t'hi (estigue-t'hi) / sigues-ho (sigue-ho)*.

És tan barat que deuen trobar-ho estrany
[= *probablement ho troben estrany*]

c) No es pot fer servir el futur ni el condicional per donar una idea de probabilitat:

Deuen ser les tres passades, o sigui que ja ho acabarem demà
[*Incorrecte*: Seran les tres passades, o sigui que...]

El material devia arribar ahir a la tarda, quan no hi érem
[*Incorrecte*: El material deuria arribar ahir a la tarda...]

Aquells que anaven tan elegants devien ser els representants de Milà
[*Incorrecte*: Aquells que anaven tan elegants serien els representants de Milà, *i també incorrecte*: ...deuriem ser els representants...]

1.4.8 El perfet

Entre les dues possibilitats que ofereix el català, la forma perifràstica és la més utilitzada i la que sembla més adequada al tipus de textos que emet normalment l'Ajuntament. La forma simple és més adequada en textos de marcat caràcter formal.

Formes perifràstiques:

El cap de l'Àrea va acomiadar-se de tot el personal

Vam decidir que tots faríem un esforç per...

Formes simples (més formals):

El conseller expressà l'honor que representava servir...

Es dirigí als delegats per agrair-los la seva assistència

1.5 El complement directe

1.5.1 Criteri general: sense preposició

En català el complement directe generalment no va precedit de la preposició *a*:

L'Ajuntament ajuda les entitats cíviques

El president va presentar els nous membres del Consell

Sisplau, acompanyeu el Sr. Llopis durant la visita a les instal·lacions

Hem convidat la ministra de Cultura

1.5.2 Casos en què es pot posar la preposició

a) Davant dels pronoms personals forts (*mi*, *tu*, *ell(a)*, *ell(e)s*, *nosaltres*, *vosaltres*, *vós*, *vostè(s)*, *si*), s'hi posa obligatòriament:

Hem pensat que convidar-lo a ell era assegurar l'èxit

Us vam trobar a vosaltres, però a ells no

b) Es pot posar amb els pronoms *tothom*, *ningú*, *qui*, *el qual* i *tots* (referit a persona). S'hi posarà obligatòriament si la frase és ambigua:

Si assistim al sopar els podrem saludar a tots [És a dir, “podrem saludar tots els regidors”, *diferent de* “podrem saludar a ells tots nosaltres”]

També sembla necessària en altres casos com els següents:

El regidor, al qual acompanyaven diversos tècnics, visità les noves instal·lacions

La policia va detenir Antoni Bastà, a qui havia seguit des de dissabte

Però en altres casos, la *a* és optativa:

No ens han comunicat (a) qui han invitat

No deixen passar (a) ningú que no dugui la credencial

Les millores afecten (a) tots els que treballen en el projecte

Van contractar (a) tothom que s'hi va presentar

c) Utilitzarem també la preposició en altres casos de possible ambigüitat:

Avui votem als representants sindicals

[*Diferent de*: Avui votem els representants sindicals]

El Barça es classificarà si guanya al Dinamo

[*Diferent de*: El Barça es classificarà si guanya el Dinamo]

d) S'utilitza la preposició en casos de paral·lelisme:

Els hem convidat a vostè i als delegats dels ajuntaments veïns

e) També s'utilitza en casos de complements de persona desplaçats a l'esquerra:

Als empleats més antics els col·locaran en aquests seients

f) Es posa preposició en casos de reciprocitat:

No van fer sinó acusar-se l'un a l'altre

1.5.3 Construccions amb perífrasis verbals

a) Amb els verbs *deixar*, *fer*, *veure* i *sentir*.

Si el verb subordinat d'aquests quatre verbs no porta complement directe, el subjecte del verb subordinat passa a ser complement directe del conjunt dels dos verbs:

Deixarem/farem que *els turistes* hi entrin

Hi deixarem/farem entrar *els turistes*

Els hi deixarem/farem entrar

Fes que *el diputat* parli de l'aluminosi

Fes parlar *el diputat* de l'aluminosi

Fes-lo parlar de l'aluminosi

Les dictadures fan que *la gent* se senti atemorida

Les dictadures fan sentir *la gent* atemorida

Les dictadures *la* fan sentir atemorida

Ha vist/sentit que *el turista* entrava

Ha vist/sentit entrar *el turista*

*L'*ha vist/sentit entrar

Però si el verb subordinat ja porta complement directe, aleshores el seu subjecte passa a ser complement indirecte del conjunt:

Deixarem/farem que *el diputat* visiti l'exposició

Deixarem/farem visitar l'exposició *al diputat*

Li deixarem/farem visitar l'exposició

Ha vist/sentit que *el diputat* deixava els documents

Ha vist/sentit deixar els documents *al diputat*

Li ha vist/sentit dexar els documents

b) Altres verbs:

Per a d'altres verbs proposem les construccions següents:

aconsellar, demanar, impedir, ordenar, permetre, prohibir, proposar, suplicar

Les noves propostes lúdiques permeten esbravar-se *als joves* de les gran ciutats

Les noves propostes lúdiques *els* permeten esbravar-se

Les noves propostes lúdiques *li* permeten esbravar-se [*al jove de la gran ciutat*]

La Guàrdia Urbana *li* va impedir d'acostar-s'hi

acostumar, animar, arrossegar, autoritzar, condemnar, incitar, informar, invitar, forçar, habituar, predisposar

*L'*han autoritzat a entrar

*L'*han autoritzat a recollir el paquet

Hem d'informar-*lo* que ja s'ha publicat la normativa

ajudar, obligar

El va ajudar a entrar

Li/el va ajudar a acabar la feina

El van obligar a retractar-se

ensenyar, estranyar

Li han ensenyat a cantar

Li han ensenyat a ser astuta

Diu que no *li* estranyaria

advertir

L'Ajuntament ha instal·lat uns monitors que adverteixen *a la gent* per on ha de passar

L'Ajuntament ha instal·lat uns monitors que *li* adverteixen per on ha de passar

L'inspector *va* advertir *al propietari* que faria tancar el local

L'inspector *li* va advertir que faria tancar el local

L'inspector *el* va advertir del tancament

El verb *pregar*, segons el diccionari normatiu, admet aquesta doble construcció:

El/li prego que vingui

1.6 L'article

1.6.1 L'article neutre

Per evitar l'article neutre castellà *lo*, no sempre n'hi ha prou de substituir-lo per *el*, sinó que sovint cal buscar altres girs o expressions equivalents:

Incorrecte	Correcte
– Lo millor que pot passar és...	– El millor que pot passar és...
– Va fer referència a lo que havia passat l'any anterior...	– Va fer referència al que havia passat l'any anterior
	– Va fer referència a allò que havia passat l'any anterior
– El conferenciant no era lo bo que ens havien dit	– El conferenciant no era tan bo com ens havien dit
– Lo millor del cas és que encara no ho hem començat	– El millor del cas és que encara no ho hem començat
– M'admira lo ràpid que pot treballar aquest ordinador	– M'admira que ràpid pot treballar aquest ordinador
	– M'admira que aquest ordinador treballi tan ràpid
– Per lo vist, no té intenció de resoldre-ho	– Pel que sembla, no té intenció de resoldre-ho
– Ho hem mirat a lo llarg i ample	– Ho hem mirat de dalt a baix
– Fem-ho lo més aviat possible	– Fem-ho al més aviat possible
	– Fem-ho com més aviat millor

1.6.2 L'article personal

L'article personal no s'usa en textos de caràcter formal:

Van convocar Joan Martínez a les 12 h, i Josepa Ferrer a les 12.30 h

[No: Van convocar el/en Joan Martínez a les 12 h i la/na Josepa Ferrer a les 12.30 h]

En aquell moment va intervenir Josep López, que va fer notar...

[No: ...va intervenir el/en Josep López...]

En la campanya usem una imatge de Madonna en un concert

[No: ...una imatge de la Madonna en un concert]

Aquest article només és adequat en casos poc formals:

Si passes pel Casal el dissabte al vespre, l'Albert Pla et dedicarà un dels seus discos

1.6.3 L'article dels topònims

S'ha de mantenir sempre l'article en els topònims que el tenen. Quan hi hagi necessitat d'abreujar (per exemple, en un rètol), aquest article tampoc no es pot suprimir. L'article va amb minúscula excepte en posició inicial absoluta (vegeu 3.4.8):

Vivia a l'Hospitalet de Llobregat...

[No: ...a Hospitalet de Llobregat...]

Carretera de l'Arrabassada

Entre el Figueró i la Garriga...

L'Hospitalet de Ll. [En un rètol]

1.7 Els adverbis en *-ment*

S'ha de procurar no fer un ús abusiu dels adverbis acabats en *-ment*. Si hi ha dos adverbis amb aquesta terminació coordinats, o es repeteix la terminació (solució preferible) o s'escriu només en el primer (al revés que en castellà, però és una solució pròpia només de registres literaris):

Van referir-s'hi sistemàticament i ordenadament

[O també: Van referir-s'hi de manera sistemàtica i ordenada]

[Incorrecte: Van referir-s'hi sistemàtica i ordenadament]

Les seqüències de més de dos adverbis amb aquesta terminació es resolen amb altres recursos:

Amb tot el respecte, he de dir que des del punt de vista social, ideològic i personal no coincideixo gens amb l'articulista

[No: ...he de dir que socialment, ideològicament i personalment no coincideixo...]

1.8 Els possessius

S'ha d'evitar l'ús abusiu de les formes del possessiu. En general, cal prescindir-ne sempre que sense aquestes formes no canviï el sentit del text (vegeu 1.3.3 i 1.3.4):

Preferible

– Prengui el seu número i esperi el seu torn	– Prengui un número i esperi el torn
– Pintarem les portes i els rètols que hi ha a sobre seu	– Pintarem les portes i els rètols que hi ha a sobre
– Conserveu el vostre bitllet fins que sortiu del recinte del metro	– Conserveu el bitllet fins que sortiu del recinte del metro

1.9 Els plurals en -s o en -os

Els mots catalans acabats en *-ig*, *-xt*, *-sc*, *-st*, admeten una doble forma de plural (en *-s* o en *-os*). És preferible usar la forma en *-os*, més acostada a la parla habitual:

passeig	-	passejos
sorteig	-	sortejos
mig	-	mitjos
raig	-	rajós [<i>Però raigs X, que és una forma fixada ja per l'ús</i>]
text	-	textos [<i>Incorrecte: “textes”</i>]
test	-	testos [<i>Referint-se al lloc per a les plantes. Si es refereix a una sèrie de preguntes, el plural més habitual és tests</i>]
mixt	-	mixtos
risc	-	riscos
cas	-	casos
disc	-	discos
cost	-	costos
imprevist	-	imprevistos
pressupost	-	pressupostos

Una excepció: *aquest* - *aquests*

1.10 El gènere de certs mots

El gènere de certs mots no coincideix amb el del castellà:

Són masculins:

el compte	Ho carregarem al seu compte corrent En el compte d'hores treballades pels treballadors de l'Àrea hi ha hagut errors
els afores	Els afores de la ciutat estaven força degradats
el llum	[<i>L'aparell que fa llum</i>] Si apaga els llums estalviarà diners i energia
l'avantatge	La nostra proposta té un gran avantatge: és més econòmica
el costum	És un costum molt arrelat a Catalunya regalar llibres per Sant Jordi
el senyal	En aquell encreuament hi falta un senyal de trànsit
el front	Va caure i es va fer un trauc al front
el dubte	No entenc els seus dubtes sobre l'èxit de l'operació
el full	El full de paper El projecte ocupa 125 fulls

Són femenins:

l'anàlisi	Li han fet dues anàlisis de sang Els resultats de les anàlisis
la dent	A la revisió li van trobar les dents corcades
la llum	[<i>La forma d'energia</i>] La llum del sol El rebut de la llum
la resta	Amb el NIF en tenim prou; la resta de documents que heu aportat no són necessaris
la fulla	La fulla de l'arbre
la calor	Avui fa molta calor

1.11 L'accentuació

Les majúscules han de portar accents i dièresis com les minúscules. En el cas que la màquina d'escriure, el processador de textos o la impressora no permetin de posar-los (cosa cada cop menys freqüent), es poden afegir a mà un cop imprès el document.

ASSOCIACIÓ DE VEÏNS

ÀREA D'HISENDA

JOSEP MARTÍNEZ I PÉREZ

JOCS OLÍMPICS

La *o* que va entre xifres no porta accent:

10 o 12 anys

Us costarà unes 150 o 200 ptes.

Hí vaig anar 7 o 8 vegades

Per a l'accentuació de noms propis i cognoms, vegeu el punt 1.12.

1.12 L'escriptura de noms propis i cognoms

L'idioma en què escrivim un nom o un cognom pot determinar alguna diferència ortogràfica, i aquest és un punt delicat, perquè podem ferir la sensibilitat d'una persona si li reproduïm el nom o cognom en una llengua diferent de la que ella identifica com a pròpia.

Joaquim (*en castellà*, Joaquín)

Lluïsa (*en castellà*, Luisa)

Lluís (*en castellà*, Luis)

Anna (*en castellà*, Ana)

Gràcia (*en castellà*, Gracia)

Fernàndez (*en castellà*, Fernández)

Rúbia (*en castellà*, Rubia)

Garcia (*en castellà*, García)

El criteri més segur és escriure sempre els noms i els cognoms en la mateixa llengua en què els trobem. Si es reproduïx una llista, es reproduirà amb exactitud. Si es prenen les dades d'una persona, es prenen en l'idioma que la persona indiqui.

En el cas que la persona implicada no ens pugui fer constar les seves preferències, es donen tres possibilitats:

- a) formes escrites que no ens donen cap pista sobre la llengua en què està el nom (*RAMON FERNANDEZ*). En aquest cas, es pot escriure en català i fer-hi les correccions que calgui (*RAMON FERNÀNDEZ*).
- b) formes escrites que contenen errors ortogràfics clars en una o altra llengua, i que cal esmenar: *Lluís Fernandez* ha de ser *Lluís Fernàndez*; *Luis Fernandez* ha de ser *Luis Fernández*; *Maria Rubies* ha de ser *Maria Rúbies*; *Toni Plà* ha de ser *Toni Pla*.

c) formes escrites que tenen el nom en català i el cognom en castellà, o viceversa. En tots dos casos cal respectar la forma que tenen: *Lluís Fernández*, *Carmen Gonyalons*.

Per als noms de personatges històrics o estrangers no sempre hi ha formes úniques establertes. Es poden adoptar les de la *Gran enciclopèdia catalana*, del *Gran Larousse català* o altres fonts de referència (la premsa):

Piotr Ílitch Txaikovski
Mikhail Gorbaxov

L'escriptura de noms propis d'entitats no catalanes en un text català o del nom propi d'entitats catalanes en un text escrit en una altra llengua (com hem de dir *Ajuntament de Barcelona* quan estem escrivint en una llengua que no és el català?, com hem de dir en català *Ayuntamiento de Toledo*?), presenta unes dificultats importants, fins i tot de tipus legal. En el moment de tancar aquest *Llibre d'estil* la Comissió Assessora de Llenguatge Administratiu té redactat un document (encara inèdit) sobre aquest aspecte en què recomana de traduir sempre a la llengua d'arribada tots els noms d'entitats, llevat dels noms registrats d'empreses. És a dir, que quan escrivim en castellà es posaria *Ayuntamiento de Barcelona* i quan escrivim en català posaríem *Ajuntament de Toledo*. En aquest *Llibre d'estil* només ens podem fer ressò d'aquesta proposta, i esperar que es faci un estudi aprofundit dels casos en què l'Ajuntament es pot trobar per poder fixar uns criteris propis.

1.13 Els quantitius

La gramàtica normativa no admet les formes de plural de *massa*, *prou* i *força*, habituals en el llenguatge oral:

Hi havia massa persones sobre l'escenari
[No: Hi havia masses persones sobre l'escenari]
Em sembla que ja tenim prou elements de judici
[No: ...prou elements de judici]
No tenim prou impressores per a tots
[No: No tenim prous (o proutes) impressores...]
Encara hi ha força bolígrafs, en aquell paquet
[No: Encara hi ha forces bolígrafs...]

La paraula *gaire* té plural:

No hi havia gaires periodistes, però l'acte ha tingut força ressò popular

A l'Ajuntament de Barcelona s'admeten, en llenguatge formal, les quatre terminacions de *bastant*: *bastant*, *bastanta*, *bastants*, *bastantes*.

Encara hi ha bastanta feina a fer
 Bastants joves s'han interessat pel nou projecte
 Tinc bastantes reclamacions sobre la taula

La paraula *gaire* s'utilitza normalment en construccions interrogatives, condicionals, dubitatives i negatives per expressar una quantitat indeterminada; *massa* i *molt* també s'hi utilitzen en certs casos (la primera se sent com a menys formal i la segona es considera menys genuïna):

Hi ha gaires publicacions com la vostra? [*Interrogativa*]
 Si tardes gaire/massa, no hi arribaràs a temps [*Condicional*]
 No sabem si hi ha gaires/massa possibilitats d'aconseguir-ho [*Dubitativa*]
 A la conferència d'avui no hi havia gaire/massa gent [*Negativa*]

1.14 L'escriptura dels mots derivats i compostos

En aquesta part seguim estrictament les orientacions aprovades per l'IEC en els *Documents de la Secció Filològica, II* (1992) i en un document sobre l'ús del guionet en el nou diccionari normatiu (1993). Aquesta doctrina es recull als paràgrafs 1.14.1a, 1.14.1b, 1.14.1c, 1.14.2c i 1.14.3. Per als altres punts ens hem servit de Juli Moll (1972), les publicacions del Termcat i d'altres materials més coneguts. Tant les orientacions de l'IEC com les de Moll es troben ja àmpliament o almenys inicialment practicades en diverses publicacions.

1.14.1 Derivats amb prefix i compostos cultes

a) Els prefixos s'escriuen sense guionet, en general.

Tots els prefixos (llevat el de *b*) s'escriuen sense guionet:

amoral, amfiteatre, antesignatura, antiimperialista, antiràbic, arximilionari, autoretrat, avantpassat, biunívoc, circumval·lació, concausa, ectoplasma, exdiputat, exprès (*expresoner*), exvot, foraborda, infraestructura, maltractar, menysprear, multicopista, paraescolar, [*àcid*] periòdic, plusvàlua, poliesportiu, posposar, postoperatori, preescolar, preimpres, [*depressió*] Prelitoral, prerafaelita, proamericà, proppassat, pseudoderivat, quasicontracte, rerefons, semitò, sobresou, sotasignat, soterrani,⁸ sotssecretari, subaltern, subterrani,⁸ supermercat, ultrasò, vicerectorat

8. *Soterrani*: nom (*Al soterrani de la casa*). *Subterrani*: adjectiu (*Un pàrquing subterrani*).

b) El prefix *no*

L'adverbi *no* usat com a prefix porta guionet davant els noms, però no davant els adjectius:

no-violència, no-intervenció

no violent, no bel·ligerant

c) Compostos a la manera culta

En els compostos a la manera culta (que poden no sentir-se com a tals si són antics o molt corrents) el primer formant acaba gairebé sempre en *-o* o bé en *-i*; alguna vegada aquesta vocal desapareix (*adipectomia*) i en algun altre cas hi ha vacil·lació amb la *-a* (*democratacristià, mediateca, hongaresatranssilvana/hongaresotranssilvana*). El segon formant és català o adopta una forma pròpia del català. Els formants s'uneixen directament sense guionet i el mot porta un sol accent gràfic si en necessita:

alquilbenzensulfonat, arabobizantí, audiovisual, auriculoventricular, caducifoli, cinemateca, cirrocúmulus, conicoesfèric, encefalomièlitis, fisicomatemàtic, fisioterapeuta, gal·loromànic, grecoromà, hispanoamericà, lingüiforme, mineromedicinal, minifaldilla, oxirinc, politicoeconòmic, sadomasoquisme, satiricohumorístic, serbocroat, sinotibetà, sociocultural, teoricopràctic

Per tant, no hi ha distinció entre les paraules en què els dos formants tenen un valor copulatiu o de suma (*auriculoventricular*: “relatiu a una aurícula *i* a un ventricle”; *audiovisual*: “relatiu a l'audició *i* a la visió alhora”) i aquelles en què els formants no tenen aquest valor (*auriculovestibular*: “relatiu al vestíbul de l'orella”; *mediopalatal*: “dit de l'articulació en què l'òrgan passiu és la zona mitjana del paladar dur”).

Només hi ha algun cas discrepant o vacil·lant (com *oto-rino-laringòleg*), que caldrà consultar en els diccionaris tècnics. Cal tenir en compte que aquests diccionaris (i els altres) poden ser anteriors a les recents decisions gràfiques de l'IEC.

d) Particularitats gràfiques i fonètiques

Aquestes paraules no ofereixen cap dificultat pel que fa al plural: el fan com si fossin mots simples. Però cal fixar-se en els següents detalls gràfics i fonètics (que afecten també algun cas d'1.14.2).

*Quan el segon formant comença en *r*, *s* o *x*:

Si el segon formant comença en *x*, aquesta lletra sona com a xeix, com si dugués una *i* a l'esquerra:

indoxinès, proxinès

Si el segon formant comença en *r* o *s* no es dupliquen aquestes lletres, que sonen com si estiguessin escrites dobles:

autoretrat, grecoromà, preraphaelita, teleràdio, vicerectora; preselecció, semisec, vicesecretari, vivisecció

Pel que fa a la duplicació de *r* i *s*, hi ha alguna excepció (en general són paraules tradicionals o populars), que cal consultar al diccionari:

perrogativa, forassenyat, ressuscitar, ressò, presentiment

Però no en són cap excepció casos com *irresistible*, en què el prefix *in-* s'ha convertit en *ir-* per influència de la *r* següent. També hi ha assimilació en *col·locar* (*con-*), etc.

*La *s* del prefix *sots* es pronuncia sonora si va seguida de vocal (*sotsarrendament*, *sotsinspecció*), igual que s'esdevé amb la *s* de mots com *transitar* i *enfonsar*.

*La pronunciació que sembla més normal de *sub* i *sud* és [sup] i [sut] en casos com *subaltern*, *suboficial*, *sud-est*.

*El primer formant perd l'accent gràfic, si en tenia; i el segon no pren dièresi sobre la *i* o la *u* inicials si el primer element acaba en vocal (però la pronunciació és com si n'hi hagués):

políticossocial, conicocilíndric, físicomatemàtic

contraindicació, francoitalià, autoinducció, aqüeoigni, semiuncial

1.14.2 Compostos catalans

Els compostos o altres conjunts formats amb paraules catalanes es poden escriure de tres maneres: separats (*a*), amb guionet (*b*) o junts (*c*).

a) Casos que s'escriuen separats

A part dels casos que no integren cap classe específica i que s'aprenen amb la pràctica o amb la consulta al diccionari (*blat de moro*, *abans-d'ahir*, etc.), hi ha una classe molt productiva de construccions en què el segon element (B) es considera subordinat del primer (A) i en què el valor del conjunt és un dels següents: "A que posseeix o porta B", "A que fa de B", "A que és B". En general, en aquests casos només té plural el primer element:

camió grua, camió cisterna, moble bar, màquina eina, ciutat dormitori, ciutat jardí

xalet refugi, vagó restaurant, decret llei, paper moneda

conseller delegat (*plural*: consellers delegats), home objecte, indústria clau, concurs oposició

b) Casos que s'escriuen amb guionet

*Contraposats als noms de *a*, n'hi ha uns altres en què els dos components tenen la mateixa força significativa, són reversibles en teoria, com si estiguessin coordinats ("A i B", "B i A"), i pluralitzen tots dos elements (amb vacil·lacions en alguns casos):

ciutat-estat, camisa-pantaló, biblioteca-museu, secretari-tresorer, regidor-president, alcalde-president

*Amb el guionet representem altres relacions entre els elements, com ara les següents:

el tren d'alta velocitat Madrid-Barcelona, la relació so-grafia, les negociacions govern-sindicats, un any-llum, el temps-llum, un quilogram-força, el diccionari hongarès-català

No sempre és evident la distinció entre els casos vistos a *a* i els de *b* vistos fins aquí, i per això avui hi ha una clara vacil·lació en aquest punt.

*Uns altres casos van amb guionet per necessitats de pronunciació:

- quan el segon formant comença en *r*, *s* o *x*: *guarda-roba*, *penya-segat*, *para-xocs*.
- quan el primer formant acaba en *-nt* (la *t* no ha de sonar): *Font-rodona*.
- quan s'ha d'evitar la repetició excessiva d'una lletra: *coll-llarg*, *Bell-lloc*.
- quan el primer formant porta accent gràfic: *mà-llarg*, *pèl-curt*, *més-dient*.

*I uns altres s'hi escriuen per convenció:

- quan un dels formants és un punt cardinal: *nord-est*, *nord-africà*, *Sud-àfrica*.
- quan es tracta de numerals (en els casos previstos a 2.9.2): *vint-i-quatre*.
- quan es tracta de compostos repetitius o expressius: *bum-bum*, *nyigo-nyigo*.
- quan es tracta d'una de les paraules següents: *abans-d'ahir*, *adéu-siau*, *qui-sap-lo*.

c) Casos que s'escriuen junts

La resta de paraules s'escriuen juntes, i per tant tenen variació morfològica com si fossin mots simples:

capgròs, capicua, centpeus, clarobscur, correfoc, filferro, franc tirador, lliurepensador, malaguanyat, menysprear, pocavergonya, portaveu, ratpenat, sordmut (sordmuda), superjò

També s'escriuen junts els derivats de casos de *b* i d'altres conjunts que s'escriuen separats:

nou-cents: noucentista; zig-zag: zigzaguejar; blat de moro: blatdemorar; del nord del Pirineu: nordpirinenc

El procediment de la composició permet de crear nous conceptes com ara *petitburgès* (que es diferenciaria de “petit burgès”), *vellcatòlic* (diferent de “vell catòlic”), *nou-ric*, *nouvingut*, etc. (ja n'hem vist altres casos). La grafia d'aquestes formacions (amb guionet o sense) és vacil·lant per naturalesa i no cal amoïnar-s'hi: en tot cas, serà bo d'ajustar-la a les tendències que aquí hem exposat.

1.14.3 La *s* líquida i la *e* epentètica

Reproduïm amb exactitud unes orientacions que l'IEC va aprovar al gener de 1992 sobre l'escriptura dels mots compostos que presenten etimològicament una *essa* inicial seguida de consonant, segons les quals:

a) S'escriuen sense *e*:

*El segon element dels compostos i derivats que han entrat en el català ja com a tals, i que procedeixen del grec, del llatí o d'altres llengües:

circumspecte, constel·lació, inscriure, substrat, perestroika

*El segon element dels termes científics i tècnics que no existien en grec o en llatí però que estan formats per mots grecs o llatins (vegeu, però, l'últim punt de b):

astigmatisme, arteriosclerosi, cardiospasma, telescopi

b) S'escriuen amb *e*:

*Els derivats i compostos de dos mots catalans:

barbaespès, benestar, guardaespalles

*Els mots derivats de mots catalans amb prefixos d'origen culte però molt freqüents en català com *anti-*, *in-*, *infra-*, *macro-*, etc.:

antiesportiu, contraespionatge, inestable, poliesportiu, telescombraries

*Els compostos i derivats cultes, quan el segon formant coincideix amb un mot existent en català i el primer és un prefix habitual en català:

antiespasmòdic, infraestructura, semiesfèric, subespècie

1.15 La negació doble

Quan certes paraules negatives (*mai*, *ningú*, *tampoc*, etc.) van davant del verb, aquest pot dur la negació *no* o prescindir-ne. En llenguatge formal és més recomanable la primera possibilitat:

Mai no hem tingut cap problema amb aquest proveïdor

Ningú no pensava que les obres es podrien allargar tant

És clar que això tampoc no estava previst

Però s'ha de prescindir d'aquest *no* quan la frase s'introdueix amb la paraula *sense*:

Ho han fet sense que ningú se n'adonés

[*Incorrecte*: ...sense que ningú no se n'adonés]

2. Puntuació

2.1 La coma

2.1.1 Entre elements d'una sèrie

S'usa la coma entre els elements d'una sèrie, sempre que no els separin les conjuncions *i*, *o*, *ni*.

Despeses d'electricitat, aigua, gas i telèfon

El funcionari va néixer el 1928, va entrar a treballar a l'Ajuntament el 1945 i va romandre al mateix lloc de treball fins al 1990

També es pot posar coma abans de la conjunció, si aquesta no connecta els dos elements que li són immediats:

El regidor remarcà la necessitat de fer la prova, i la proposta fou rebutjada
[*Aquí la i no coordina la prova i la proposta, sinó "El regidor remarcà" i "la proposta fou rebutjada"*]

També hi ha coma abans de la conjunció quan els elements de la sèrie són complexos internament, contenen una altra conjunció, etc.:

Hi ha tres requisits necessaris: la competència, el respecte a les lleis i disposicions de rang superior, i l'obligatorietat limitada al terme municipal

2.1.2 Amb relatius, incisos i vocatius

S'utilitza coma per separar els relatius i les aposicions de tipus explicatiu (no restrictiu), els incisos i els vocatius:

a) Relatiu explicatiu:

Els funcionaris, que no han anat a la feina, rebran un avís d'expedient
[*Cap funcionari no hi ha anat*]

b) Relatiu restrictiu (sense coma):

Els funcionaris que no han anat a la feina rebran un avís d'expedient
[*Només una part dels funcionaris no hi han anat*]

c) Aposició explicativa:

El regidor de Benestar Social, Ricard Tenes, no hi estava d'acord

L'expressió del nom de l'empresa i la marca genèrica és un altre cas d'aquest tipus d'aposició:

Cartonatges Reunits, SA
[*En aquest cas, però, és tolerable d'ometre la coma: Cartonatges Reunits SA. En cas de confusió, no s'ha d'ometre la coma: Iberdrola I, SA i Iberdrola II, SA*]

d) Aposició restrictiva (sense coma):

El regidor Ricard Tenes no hi estava d'acord

e) Incís:

Tots els regidors, inclòs Ricard Tenes, van aprovar la proposta

f) Vocatiu:

Cal remarcar, senyor Tenes, que aquest assumpte és greu

g) Altres fragments explicatius:

La Llei 4/328, de 4 de juny de 1977, ha estat revocada

Pere Ràfols, amb DNI 36 783 874, sol·licita...

2.1.3 Després d'elements desplaçats

Quan hi ha un element desplaçat de vegades pot ser convenient de posar-hi una coma al darrere (depèn de la llargada i/o de la complexitat de l'element desplaçat i/o d'una possible ambigüïtat):

A la sala 2 del tribunal que va jutjar aquest cas, sempre hi ha hagut el mateix jutge

Hi havia la possibilitat que la comissió, de totes les sol·licituds, només en triés una

A més a més, de Lluís Anton, Parera ja n'havia fet una biografia

2.1.4 Després de determinades locucions

Després de locucions o expressions com les següents (o abans i després, si les dites locucions són a l'interior de l'oració), s'hi sol posar coma:

a l'últim	o sigui
així mateix	per tant
a més	si més no
a més a més	tot i així
de fet	tot i això
en efecte	tanmateix
en resum	si us plau (sisplau) ¹
és a dir	doncs
finalment	però
no obstant això	etc.

També després d'alguns adverbis acabats en *-ment* que inicien una frase. Tanmateix, de vegades l'ús de la coma és optatiu o fins i tot poc recomanable. Depèn de la llargada del fragment afectat, del fet que vagi a l'inici o bé a l'interior de la frase, de la presència d'altres comes pròximes, etc. (motius impossibles de reduir a normes unívokes). Així, les solucions següents són perfectament viables:

1. Sobre *si us plau*, *sisplau*, vegeu el vocabulari de dubtes.

Així mateix, la persona interessada ha de presentar-se personalment al negociat indicat

A més, s'han d'adjuntar a l'expedient els codis de les partides emprades

En efecte, no s'han pogut portar a terme les contretes en els casos previstos

L'esperaren una estona i finalment arribà

No obstant això, cal tenir present que el regidor no vindrà

Contra l'anterior resolució podrà interposar, tanmateix, recurs d'alçada

En cas que no pugueu assistir a la recepció, aviseu, si us plau, al telèfon 427 68 53

En cas que no pugueu assistir a la recepció, aviseu si us plau al telèfon 427 68 53

Recolliu sisplau una butlleta de cada color

Sisplau, lliureu tots els impresos a la primera finestreta

Aquesta ens sembla, doncs, la millor solució

Era tard però va venir

2.1.5 Per delimitar certes construccions (circumstancials, adversatives, etc.)

Es pot usar la coma per delimitar construccions finals, causals, condicionals, temporals, locatives, modals, concessives, adversatives i participials. Com en el punt 2.1.4, també aquí la coma és optativa en alguns casos, d'acord amb la posició o la llargada dels fragments afectats:

a) Final:

Per facilitar la circulació durant els Jocs Olímpics, l'Ajuntament va mobilitzar tots els efectius de personal

Va entrar l'uixer per donar la carta al president

b) Causal:

Els empleats es van reunir en assemblea, perquè hi havia molts punts per aclarir

Els empleats es queixen perquè treballen trenta minuts de més

c) Condicional:

Si no té el permís municipal no podrà posar la parada: totes les parades de venda ambulants estan controlades

La comissió es reunirà si no hi ha altra solució

d) Temporal:

Quan arribin els informes, s'han de distribuir als departaments corresponents

Aviseu-me quan arribi el correu

e) Modal:

El primer punt que es tractarà és el que es refereix al personal nou, segons consta en l'ordre del dia

f) Concessiva:

Encara que sigui precipitat, s'han de donar les dades del personal contractat abans de divendres

g) Adversativa:

Aquest recull no és exhaustiu, sinó que inclou només els elements que ja han estat revisats
Cal que facin una introducció completa però breu

h) Participial:

Examinada la documentació, la comissió va seleccionar la Sra. Mateu

2.1.6 Si falta el verb de l'oració

Quan falta el verb de l'oració, que se sobreentén, cal posar-hi coma:

Tots aquests treballen a Barcelona; la resta, a Montgat

D'aquest expedient hi ha tres qüestions per resoldre, i de l'anterior, dues

2.1.7 En les fórmules de salutació i de comiat

Després de la fórmula de salutació i abans de la signatura de comiat s'hi posa coma. Si el comiat s'expressa amb una frase completa, cal posar-hi punt:

Distingit senyor,

Atentament,

Us saludo atentament.

La fórmula de salutació igualment pot anar seguida de dos punts, i aquest era l'ús habitual fins fa poc; ara s'està generalitzant la coma.

2.1.8 Entre el nom de la població i la data

S'ha de posar coma entre el nom de la població i la data:

Barcelona, 3 de febrer de 1992

2.1.9 En les adreces

Darrere del nom del carrer i del número de l'edifici s'hi ha de posar coma:

Balmes, 216, 2n, 1a

Rosselló, 354, 4t 2a

Entre el pis i la porta podem ometre la coma, d'acord amb criteris de simplificació (i sempre que no hi hagi possibilitat de confusió).

2.1.10 En els nombres decimals

Per separar els decimals dels enters fem servir la coma, no l'apòstrof:

6.350,65 ptes.

2.1.11 Entre els elements de la frase

No s'ha de posar coma entre el subjecte i el verb, ni entre el verb i els complements, llevat de casos d'una certa complexitat:

a) Subjecte-verb (el subjecte està entre claudàtors):

[El personal proposat] s'ha de presentar al nostre negociat amb la documentació sol·licitada

[Els sectors de població que avui dia es beneficien d'aquestes polítiques i tots els que valoren positivament els assoliments de l'estat del benestar en els diferents àmbits], es resistiran a renunciar a tots aquests avenços

b) Verb-complement (el complement està entre claudàtors):

Et faig avinent [que el nombre de persones adscrites a la nostra àrea és de 350]

Explica un cap d'oficina parisenca de contractació de càrrecs de comerç i d'indústria, [que rep de vint mil a trenta mil peticions anuals]

2.1.12 En les signatures

Darrere del càrrec de qui signa un document no s'ha de posar coma:

El secretari
[Signatura]

2.1.13 Davant d'incisos marcats amb parèntesis o guions

Davant d'un incís marcat amb parèntesis o amb guions no s'hi posa coma; al darrere, sí, si n'hi cal (vegeu 2.8.4)

Ha de constar en el mateix full la quantitat exacta (en lletres i xifres), a més de les dades completes de la persona que fa la sol·licitud

2.2 El punt

2.2.1 Al final d'una oració

Posem punt al final d'una oració, si té un sentit complet i un verb en forma personal, i no està enllaçada amb cap altra (mitjançant *però*, *i*, *per*, *perquè*, *si*, *que...*):

El règim amb què es governa el Consorci és el tema central dels estatuts. Aquest document, molt extens, consta de 57 articles. L'article primer només s'ocupa de la definició de l'empresa

2.2.2 En les abreviatures

Es posa punt al final de les abreviatures, però no en els símbols, les sigles ni els acrònims (vegeu 4.1 i següents):

Sra., tel., núm., ptes.

Però:

CEE, Renfe, m

2.2.3 En les representacions horàries

En les representacions horàries, s'utilitza el punt per separar les hores, els minuts i els segons:

La sessió es tancà a les 20.15

Són exactament les 04.17.28

També s'usa per escriure dates (vegeu 7.2.6).

2.2.4 En les enumeracions

En les enumeracions, després de cada xifra cal posar-hi punt:

La comissió haurà de determinar:

1. les funcions generals
2. els treballs especials

2.2.5 En referències numèriques

En les referències numèriques de les classificacions, les declaracions, les lleis, etc., es fa servir el punt per separar els diversos components de la referència:

El punt 7.6 del reglament

2.2.6 En les quantitats

En els nombres que expressen quantitats s'utilitza el punt per marcar els milers, els milions, etc. (en textos impresos, el punt pot ser substituït per un blanc fi):

3.500.000 persones

3 500 000 persones

2.2.7 En títols, rètols, avisos i en la datació de documents

Al final dels títols, dels subtítols, de la data d'un document, dels rètols o avisos breus, o casos similars, no s'hi posa punt:

Barcelona, 3 de novembre de 1992

No fumeu

Als publicistes, ara els agrada d'acabar amb punt les frases publicitàries, fins i tot breus. És una qüestió que no té més transcendència.

2.2.8 En els números d'una sèrie

No es posa punt en els milers dels números d'una sèrie (telèfon, pàgina, any, DNI, etc.). En cas que sigui un número llarg es poden deixar espais en blanc:

Telèfon 370 33 46

Ho trobareu a la pàgina 2300

Els Jocs Olímpics del 1992

DNI 36 784 255

2.3 El punt i coma²

2.3.1 En sèries que contenen comes internes

S'usa punt i coma en sèries d'elements que contenen comes internes:

Els representants d'alguns districtes es repartien de la manera següent: del Districte I, tres; del Districte II, dos; del Districte III, un; del Districte IV, tres

Signaren l'acta la presidenta, Sra. Bertran; el secretari, Sr. Llovet, i el vocal de més edat, Sr. Pla

Observem que, en el darrer exemple, l'últim punt i coma s'ha convertit en coma, a causa de la copulativa *i*. Per la mateixa raó hi haurà coma (i no punt i coma), davant les conjuncions *o*, *ni*:

Hi ha d'assistir la vicepresidenta, Sra. Bertran, o el secretari, Sr. Llovet, o el vocal de més edat, Sr. Pla

No hi van assistir ni la vicepresidenta, Sra. Rius, ni el segon vocal, Sr. Vicenç, ni el secretari, Sr. Soler

2.3.2 En construccions amb *però*, *tanmateix*, etc.

També s'usa punt i coma en construccions amb *però*, *tanmateix*, etc., que duguin també comes:

Els veïns van tramitar la petició a principis de mes; però, malauradament, el retard de correus va impedir que arribés a temps

Les propostes van ser les que s'anomenen més amunt; tanmateix, la comissió resta oberta a nous suggeriments

2. El punt i coma s'usa, en general, per separar oracions completes que mantenen una relació de significat molt estreta, però s'usa poc i és gairebé sempre intercanviable amb el punt o amb la coma:

S'han de repartir les normes a totes les escoles; s'ha de fer el seguiment dels casos en què hi hagi problemes d'aplicació; s'ha de portar a terme un estudi d'aquests problemes.

S'han de repartir les normes a totes les escoles. S'ha de fer el seguiment dels casos en què hi hagi problemes d'aplicació. S'ha de portar a terme un estudi d'aquests problemes.

S'han de repartir les normes a totes les escoles, s'ha de fer el seguiment dels casos en què hi hagi problemes d'aplicació i s'ha de portar a terme un estudi d'aquests problemes.

2.4 Els dos punts

2.4.1 Per introduir enumeracions i sèries

Fem servir els dos punts per introduir enumeracions i sèries que poden anar precedides d'expressions com *per exemple*, *com ara*, *següents*. Els elements es poden disposar en línia contínua o bé en columna:³

Us adjunto els documents següents:

- contractes d'arrendament
- títols de propietat
- fotocòpies d'aquests documents

Us adjunto els documents següents: els contractes d'arrendament, els títols de propietat i les fotocòpies d'aquests documents

Els objectius d'aquesta reunió poden ser diversos: decidir la data de l'assemblea, fer un primer esborrany de l'ordre del dia...

En casos semblants, també és adequada una coma, o bé res, segons l'estructura i l'entonació:

L'adjudicatari haurà de complir algunes normes; per exemple, les referents a la legislació laboral i a les prestacions corresponents

3. Després dels dos punts no hi ha d'haver majúscula si els elements es disposen en línia contínua, llevat dels casos de 2.4.3 i 2.4.4.

Els elements disposats en columna es poden introduir de diverses maneres. Per exemple:

1. xxx	– xxx	a) xxx
2. xxx	– xxx	b) xxx
3. xxx	– xxx	c) xxx

Però no s'ha de posar punt i guió alhora (no: “3.– xxx”).

Aquests elements van amb majúscula si són oracions completes; altrament, van amb minúscula. En el primer cas, els elements acaben amb un punt. En el segon, no duen puntuació si són mots curts; o duen coma o punt i coma si són més complexos:

Les funcions dels voluntaris són les que s'especifiquen tot seguit:

- a) Es preocuparan d'atendre els membres dels equips participants.
- b) Vigilaran qualsevol aspecte relacionat amb el moviment de persones i amb el trànsit de vehicles.
- c) Vetllaran pel desenvolupament ordenat dels diferents punts del programa.

Els voluntaris tenen les funcions següents:

- a) atendre els titulars dels diversos equips inscrits;
- b) atendre els familiars dels esportistes;
- c) informar la guàrdia urbana de qualsevol problema que no puguin resoldre personalment.

Els voluntaris tenen la funció d'atendre totes les persones implicades:

- a) esportistes
- b) familiars dels esportistes
- c) turistes amb entrada

Us adjunto els contractes d'arrendament, els títols de propietat i les fotocòpies d'aquests documents

S'haurà de donar més suport a algunes entitats sense ànim de lucre, com ara les que treballen amb infants, les que treballen amb vells i les que es preocupen dels immigrants

No és costum d'usar en una seqüència dues vegades seguides els dos punts sense que hi hagi alguna puntuació forta (punt o punt i coma) entremig. Una frase com aquesta:

Al mercat s'hi troben productes de tota mena: verdures, fruites, peix, conserves, carn: vedella, be, cavall, porc...

es pot resoldre substituint una aparició dels dos punts per un altre tipus de puntuació. Per exemple:

Al mercat s'hi troben productes de tota mena: verdures, fruites, peix, conserves, carn (vedella, be, cavall, porc)...

2.4.2 Per introduir exemples, il·lustracions, advertiments, o causes i conseqüències del verb de l'oració principal

S'usen els dos punts per introduir un exemple, una il·lustració, un advertiment:

S'atendran totes les sol·licituds rebudes, amb una condició: que hagin estat tramitades abans del període que s'assenyala més amunt

La Guàrdia Urbana també va tenir un paper rellevant en els Jocs. En podem donar un exemple: va ser present a les entrades i sortides de tots els espectacles i de totes les proves

O bé una explicació d'allò que s'acaba d'afirmar, una causa, una conseqüència, etc.:

La Llei 4/34 és ben clara: no es pot concedir un permís especial en el cas dels pisos subarrendats

Si no té el permís no podrà posar la parada: totes les parades de venda ambulants estan controlades

2.4.3 Per introduir citacions textuais

Podem usar els dos punts per introduir una citació textual (segons l'entonació):

El president ho va recalcar en acabar la sessió: "Aquest assumpte queda ajornat fins després de les eleccions."

Però:

El president va recalcar, en acabar la sessió, que l'assumpte quedava ajornat "fins després de les eleccions"

2.4.4 En certs documents administratius

En els documents administratius s'usen els dos punts després dels mots *exposo*, *demano*, *certifico*, etc. (i el *que* següent va en majúscula):

DEMANO: Que em siguin concedides...

2.4.5 Per indicar la divisió entre dues quantitats

S'usen els dos punts per indicar divisió entre dues quantitats (també es pot usar la barra):

58:6   458:12,4   458/12,4

2.5 Els punts suspensius⁴

2.5.1 Per deixar una frase inacabada

S'usen els punts suspensius per deixar una frase voluntàriament inacabada:

El cap de Serveis Personals va dir: "Aquella carta...", tal com hem citat més amunt

2.5.2 Per indicar una interrupció que expressa sorpresa o dubte

També es fan servir els punts suspensius per indicar una interrupció que expressa sorpresa o dubte:

Les obres estan en la fase inicial... des de fa sis anys!

2.5.3 Per deixar oberta una enumeració

Per deixar oberta una enumeració s'usen els punts suspensius:

S'han remodelat completament els dos despatxos i s'han canviat les taules, les cadires, els llums, les màquines d'escriure...

2.5.4 Per assenyalar l'omissió de text

Posem punts suspensius entre claudàtors per assenyalar que ometem text dins d'una citació literal:

El text enviat ho deia ben clar: "S'haurà de presentar al nostre negociat amb la documentació sol·licitada [...] en un termini de 4 dies."

4. Si els punts suspensius indiquen una pausa equivalent al punt, caldrà començar amb majúscula la frase següent. Si només indiquen la interrupció momentània de la frase, caldrà continuar aquesta amb minúscula (vegeu 3.3.3).

2.5.5 El nombre de punts dels punts suspensius

Els punts suspensius són tres i només tres. Si acaben una frase anul·len el punt final, i per tant continuen essent només tres.

2.5.6 Amb l'abreviatura *etc.*

No es posen mai juntament amb l'abreviatura *etc.* (És millor posar *etc.* que punts suspensius, sobretot en llenguatge administratiu.)

2.5.7 Coma i punts suspensius

No es posa coma davant dels punts suspensius, en una enumeració:

En l'explosió de la bombona de butà es destruí tot el que hi havia a la cuina de la casa: els armaris, els mobles, els electrodomèstics...

[No: els electrodomèstics,...]

2.6 Els signes d'interrogació i d'admiració

2.6.1 En frases interrogatives i exclamatives directes

S'usen els signes d'interrogació i d'admiració al final de les frases interrogatives i de les exclamatives directes, respectivament:⁵

Hem aconseguit una ciutat més neta?

Vine al mercat!

Un cop decidit això, seria possible que tots els assistents a l'assemblea es posessin d'acord sobre el moment de portar-ho a terme?

Només faltaria que després de tant temps i de tanta feina les coses no sortissin com s'havia previst en un principi!

2.6.2 Per indicar dubte o sorpresa

Es posa el signe d'interrogació o d'admiració, entre parèntesis, per indicar dubte o sorpresa, respectivament, sobre una informació:

L'any 1982 (?) es va iniciar la nova organització

L'any 1985 pràcticament estaven catalanitzades (!) totes les escoles

5. L'ús sistemàtic d'aquests signes al davant i al darrere s'ha estès molt d'un temps ençà. En una nota del juny de 1993, la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans fa constar que "aconsella, amb finalitat simplificadora, d'usar els signes d'interrogació i admiració exclusivament al final".

2.6.3 Coincidència dels signes d'admiració i interrogació amb el punt i els altres signes de puntuació

Si els signes d'interrogació i d'admiració coincideixen amb un punt, aquest s'elimina:

Hem aconseguit una ciutat més neta? La pregunta va adreçada a tots els membres del consistori

Es va proposar la frase: "Hem aconseguit una ciutat més neta?"

Van posar en marxa la campanya "Vine al mercat!".

Els altres signes de puntuació es conserven:

"Hem aconseguit una ciutat més neta?", va preguntar el vocal del Districte I

2.7 Les cometes⁶

2.7.1 Reproducció literal

Usem cometes per reproduir literalment un text o les paraules d'algú:

El regidor va remarcar: "Estic segur de les possibilitats del meu equip."

Com diu el vicepresident, "aquesta situació no es repetirà"

Si el text citat ocupa més d'un paràgraf, les cometes s'obren al començament de cada paràgraf i només es tanquen al final de l'últim paràgraf.

2.7.2 En mots emprats en sentit especial

En mots emprats en sentit especial usem les cometes:

En el món gitano, el "tio" és un personatge molt respectat

2.7.3 Denominacions d'entitats, marques, empreses, establiments

No es posen cometes en denominacions d'establiments, entitats, empreses, etc., encara que siguin en llengua estrangera:

L'empresa Invector ha sol·licitat un permís d'obres

Aquest departament treballa sovint amb el Barclays Bank

2.7.4 Per evitar repeticions

No s'han d'usar cometes per suplir una paraula repetida en llistes; cal repetir aquesta paraula (si es tracta d'una abreviatura com ara *ptes.*, es pot posar al capdamunt de la columna i així no cal tornar-la a repetir):

6. Vegeu 3.5.2 i 8.3

325 ptes.	Ptes.
718 ptes.	457
600 ptes.	823
<hr/> 1.643 ptes.	<hr/> 1.280

2.7.5 Coincidència de cometes amb el punt

Després de punt, el text entre cometes va amb majúscula i el punt final del període va abans de les cometes finals:

Ho hem sentit aquí moltes vegades. “La despesa és excessiva.” Per això s’han pres algunes mesures de caràcter urgent

Després de dos punts, el text entre cometes va amb majúscula i el punt final del període va abans de les cometes finals si és una oració completa; altrament, el text va amb minúscula i el punt final va després de les cometes finals:⁷

El text diu: “Tots els ciutadans tenen accés al nou recinte.”

Un dels factors és que “el progrés és constant”.

2.7.6 Coincidència de cometes finals amb punts suspensius o amb els signes finals d’interrogació o admiració

Aquests signes van abans o després de les cometes finals segons que pertanyin o no pertanyin al text entre cometes:

Un dels assistents va dir: “Això no ha quedat clar, em sembla...”

El públic proferia queixes com: “La despesa és excessiva”, “Volem més serveis”...

Si van abans de les cometes, substitueixen (i per tant estalvien) el punt final del període.

2.7.7 Coincidència de cometes finals amb coma, punt i coma o dos punts

Aquests signes han d’anar sempre fora de les cometes:

“El cost és excessiu”, va dir el Sr. Rius

El secretari va dir: “Això no ha quedat clar”; però també va dir que la comissió es tornaria a reunir aviat

Algú va dir, després del “Volem més serveis”: “Que no ens costin tan cars.”

7. En aquest cas, el punt podria anar exactament igual dins de les cometes. És una simple qüestió d’opció: l’Ajuntament de Barcelona opta per posar-lo fora.

2.8 Els parèntesis

2.8.1 En els incisos o informacions complementàries

S'utilitzen parèntesis per incloure incisos, aclariments i qualsevol fragment del text que aporti informació complementària:

Hi ha qüestions que només afecten l'AMB (Àrea Metropolitana de Barcelona)

2.8.2 Per incloure informació intercalada

S'usen els parèntesis per incloure dades biogràfiques, dates, adreces, etc., quan van intercalades en una frase:

A l'últim Ple (22.7.92) es va tractar de manera aprofundida aquesta qüestió

2.8.3 Coincidència de parèntesi final amb punt, punts suspensius, interrogació o admiració

Aquests signes s'han de posar dins o fora del parèntesi final segons corresponguin o no al text que hi ha dins del parèntesi:

Us trametem les llistes que vau demanar (biblioteques, museus, exposicions...)

La moció es va aprovar a l'últim Ple (22.7.92). (En aquest Ple, no hi va assistir cap representant del Districte II.)

2.8.4 Coincidència de parèntesi final amb coma, punt i coma o dos punts

La coma, el punt i coma i els dos punts han d'anar sempre fora i darrere dels parèntesis (vegeu 2.1.13):

El text ho diu ben clar (i no ha estat retallat): "Tots els ciutadans tenen accés al nou recinte."

La moció es va aprovar a l'últim Ple (22.7.92), tot i que algun districte no hi va ser representat

2.9 El guionet

Hi ha dues classes de guió: el guió llarg (pròpiament, guió) i el guió curt o guionet. Actualment, per imperatiu dels ordinadors i de les màquines d'escriure, no es fa la distinció entre l'un i l'altre en els textos no impresos. S'utilitza normalment el guionet. En els casos dels apartats 2.9.5 i 2.9.6 d'aquesta secció, en tipografia es fa servir el guió llarg.

2.9.1 En mots compostos o amb prefix

Usem el guionet per unir alguns mots compostos, per unir els verbs amb els pronoms febles i per partir els mots al final de línia (segons les normes de la gramàtica):

col-i-flor, pèl-roig

donar-los-en, donar-l'hi

2.9.2 En els numerals

El guionet s'usa per unir, en els numerals cardinals, desenes-unitats i unitats-centenes (D-U, U-C: "D-U-C"):

trenta-sis

dues-centes

vint-i-tres mil quatre-cents quaranta-set

2.9.3 En l'expressió de la data

Usem el guionet en l'expressió de la data (vegeu 7.2.6.).

3-5-1992

2.9.4 En les aproximacions numèriques i períodes de temps

El guionet també s'usa en les aproximacions numèriques i per expressar períodes de temps:

Hi va dedicar 4-5 hores

S'ha de portar a terme en el període gener-juny

2.9.5 En enumeracions i taules

S'usen guions en les enumeracions verticals, índexs, etc.; i per indicar buits en taules i quadres:

Hi ha de constar:

- núm. de registre
- nom i cognoms
- núm. de matrícula
- sanció
- data

	Partida 161	Partida 181
Any 90	350.000	—
Any 91	—	450.000
Any 92	499.000	530.000

2.9.6 En incisos

Els guions s'usen per marcar un incís més brusc, més contrastiu, que el que s'estableix amb els parèntesis i amb les comes. És un recurs més aviat aliè al llenguatge administratiu, pràcticament substituïble pels parèntesis. El lector, intel·ligent (o almenys el lector intel·ligent), sabrà comprendre-ho:

Li va demanar el carnet –el DNI, no el de conduir– per tal d'identificar-lo

Li va demanar el carnet (el DNI, no el de conduir) per tal d'identificar-lo

2.9.7 No s'usa per igualar les línies al marge dret

Per completar els espais que falten fins al marge, al final d'una línia, no s'han d'usar guionets.

En alguns documents jurídics i notariais s'ha d'ocupar tot l'espai que hi ha entre dos filets verticals. En aquests casos, el signe que s'ha d'utilitzar per completar l'espai fins al final de línia és l'igual (=).

2.10 La barra inclinada

2.10.1 En formes dobles o alternatives

La barra inclinada s'usa per indicar una segona forma d'una paraula o d'un grup de paraules:

Senyor/a   Benvolguts amics / Benvolgudes amigues

I també per assenyalar oposició o alternança de mots, expressions, etc.:

Les relacions Alemanya/Catalunya

Les relacions Amèrica del Sud / Amèrica del Nord sovint són conflictives

El trajecte Sant Quirze / Puigcerdà

Certs pronoms tenen diverses formes: me/em/m'/'m⁸

2.10.2 En certes abreviatures i símbols

S'usa la barra inclinada en algunes abreviatures i combinacions de símbols. En aquest cas, en les abreviatures se suprimeixen els punts que les distingeixen dels símbols (vegeu 4.1 i següents):

s/àt (sobreatic) [*Abreviatura*]

km/h (quilòmetres per hora) [*Símbol*]

Però:

àt. (àtic) [*Abreviatura*]

2.10.3 En certs textos normatius

S'utilitza la barra inclinada per separar el número d'ordre de l'any de promulgació o de legislatura en alguns textos normatius (lleis, decrets, ordres, etc.):

Llei 5/1989, del 3 de maig, de...

Ordre 26/III del Ministeri d'Educació, referent a...

2.10.4 Per indicar divisió o fracció

També es pot utilitzar la barra inclinada per indicar fracció o divisió:

3/4 de litre

8. Quan la barra inclinada figura entre dos elements o paraules únics, no porta espais a banda i banda; però si un o tots els elements que separa són complexos (amb espais interns), aleshores la barra duu un espai a banda i banda (per evitar confusions).

Si la barra es pot substituir per una *i* o per una *o*, aquestes solucions són preferibles (perquè són més clares) en llenguatge administratiu.

Molt sovint el guionet té el mateix valor (vegeu 2.9.4).

Cal evitar que la barra quedi a l'inici d'una línia.

3. Majúscules i minúscules

3.1 Preàmbuls

3.1.1 Matèria no totalment estabilitzada

Aquesta matèria es regeix per *regles*, però també per *modes*. Les regles parteixen d'una base general, la noció de *nom propi*, que no és totalment clara; i, a més a més, en general no constitueixen *preceptes* en el sentit estricte de la paraula, perquè no emanen de l'autoritat lingüística.

Per això no ha d'estranyar que hi hagi pràctiques no totalment homogènies i una certa evolució, en diverses llengües i fins i tot en una mateixa llengua. En certs casos tan viable és una majúscula com una minúscula. En aquests casos només s'ha de vetllar per la coherència dins un mateix escrit, i en general dins una mateixa entitat. Aquesta finalitat persegueixen les regles que es donen a continuació.

3.1.2 Tendència a reduir l'ús de les majúscules

La tradició catalana recent tendeix a reduir l'ús de les majúscules, perquè se n'havia arribat a abusar. Aquesta reducció ha donat lloc a alguna paradoxa que no és motiu suficient per desistir de l'intent: ens referim en concret al cas d'escriure en minúscula els noms dels càrrecs (*director general*) i, en canvi, en majúscula els noms de les entitats corresponents (*Direcció General*). Com en el cas de l'ús igualitari del llenguatge (capítol 6), és un inconvenient que cal esperar que amb el temps minvarà o s'hi produirà un canvi més definitiu.

3.2 Generalitats

3.2.1 Majúscules per posició i per naturalesa

Les paraules poden dur majúscula per la posició que ocupen en el text (3.3) o per la naturalesa de l'element afectat (3.4).

3.2.2 Els elements secundaris s'escriuen en minúscula

En tot aquest capítol se sobreentén que els elements secundaris s'escriuen en minúscula, si no s'indica el contrari. Són elements secundaris els articles (*el, la, en, etc.*), les preposicions (*a, de, en, amb, per, per a, etc.*), les conjuncions i alguna altra partícula (*ja*). Aquests elements van, però, en majúscula si els correspon per la posició en el text.

3.2.3 Tres maneres de delimitar un text

Les majúscules serveixen al mateix temps per delimitar l'extensió d'una denominació. Escrivint en majúscules

Direcció General de Joventut

indiquem que el conjunt d'aquestes paraules constitueix una sola entitat. La cursiva (vegeu 3.5.1) i les cometes (vegeu 3.5.2) també fan aquesta funció. Però només en un cas s'acumula més d'un procediment (vegeu 3.4.11e).

3.3 Majúscules determinades per la posició en el text

3.3.1 A principi de text

Hi ha majúscula a principi de text i després de punt.

3.3.2 Després dels signes d'interrogació i d'admiració

Es comença amb majúscula després dels signes finals d'admiració o d'interrogació, si aquests signes fan també la funció de punt:

El cap del grup de l'oposició exclamà: "I ara! Quines incoherències! Com poden defensar aquest criteri? És evident que vostès no hi han reflexionat prou"

Però:

Aquest estudi pretén respondre tres preguntes: s'entenen els documents que emet el nostre departament?, són adequats al receptor? i, per últim, poden millorar? La resposta no és fàcil

3.3.3 Després de punts suspensius

Després dels punts suspensius que fan la funció de punt (vegeu 2.5.1), es continua amb majúscula:

Els infants baden davant d'aparadors plens de joguines, els carrers s'omplen de llums, la ciutat es prepara... Benvolguts veïns i veïnes, un any més s'apropa Nadal, i des del Consell de Districte us volem adreçar un missatge...

En els altres casos, es continua amb minúscula:

El president de l'Associació de Veïns insistia: "A la Festa Major hi ha hagut actuacions, concerts, activitats per a la mainada, esports... però no hi ha hagut cap representació del folklore tradicional, i això no em sembla encertat"

3.3.4 Dins d'un parèntesi

Si abans d'un parèntesi hi ha punt (o els signes d'interrogació i admiració que equivalguin a punt), el parèntesi comença amb majúscula i acaba amb punt, i des-

prés del parèntesi es continua amb majúscula. (És a dir: el parèntesi i tot el seu contingut s'han de poder suprimir sense que la puntuació i la coherència del text en resultin afectades.)

Aquest any es preveu una retallada pressupostària important. (De totes maneres, el percentatge de disminució del nostre pressupost és inferior al d'altres departaments, la qual cosa confirma l'interès de l'Ajuntament pel nostre projecte.) És possible, doncs, que no es puguin atendre totes les demandes de material

Quan s'acabaran les obres? (Ens referim a la data en què ja es podrà ocupar el nou edifici.) La data ja s'ha ajornat tres vegades i els veïns estan força descontents

Però:

Els ciutadans i les ciutadanes de Barcelona (cada cop més disposats a participar en les activitats que l'Ajuntament prepara) demostren una actitud cívica exemplar

3.3.5 Després de dos punts

Després de dos punts només hi ha majúscula si segueix un text citat que hi comença perquè és una oració completa o un fragment llarg (vegeu 2.4.3):

Ho va dir l'alcalde en l'última visita a les instal·lacions: "La feina que fa aquest departament és poc brillant però molt eficaç."

Però:

Aquest departament no és pas l'últim de l'entitat; com va dir l'alcalde: "per treballar-hi s'exigeix una preparació tècnica excepcional" i, a més, el nombre de treballadors ha augmentat

Ens hem plantejat l'objectiu següent: actualitzar tant com sigui possible el cens d'entitats juvenils del districte

3.3.6 En les enumeracions

En les enumeracions precedides de dos punts els elements s'escriuen en minúscula si són paraules o grups de poques paraules, i s'escriuen en majúscula si són almenys frases completes (vegeu 2.4.1):

Esports que podeu practicar en aquestes instal·lacions municipals:

- futbol sala
- bàsquet
- bàdminton
- voleibol
- handbol

Objectius generals del Pla d'intervenció en organitzacions:

1. Col·laborar en la consolidació de la xarxa associativa del districte.
2. Presentar l'Administració municipal com una ajuda per a les diverses entitats.
3. Dotar les associacions dels recursos necessaris per a una gestió adequada.
4. ...

3.3.7 Amb les fórmules de certs documents

En certs documents (informes tècnics, sol·licituds, propostes de resolució, certificats...) hi ha seccions encapçalades per formes fixes del tipus *atès que*, *vist*, *demano*, *exposo*, *faig constar*, *certifico*, etc. Si aquestes formes (que solen anar en majúscules) es destaquen de la resta del text pel tipus de lletra o per la posició en el full, poden anar seguides de dos punts o sense cap signe de puntuació, però la paraula següent va en majúscula. En casos com el de l'últim exemple s'ha de notar l'ús del punt i coma després de cada paràgraf, tret del paràgraf immediatament anterior al verb principal, el qual acaba amb coma.

Francesc Vila Roure, cap de la Divisió de Serveis
Generals del Districte de Sant Andreu,

Faig constar Que als arxius del Servei Tècnic
d'Obres Menors hi ha l'expedient
núm. 90 99 L 6.7876, a nom de
Manuela Saura Duero...

Atès que Cal adquirir material d'oficina d'acord
amb el Programa d'atenció directa a
organitzacions;

Atès que Segons les Directrius per a la instrucció
d'expedients de compra desconcertada de
béns mobles de consum ordinari, apro-
vades per Decret d'Alcaldia de 20 de
desembre de 1985, ens pertoca la ins-
trucció dels expedients de compra;

Vist L'article 38 de les bases d'execució dels
pressupostos de l'any 1993, que estableix els
límits quantitius de la contractació directa,

La cap lletrada que sotasigna proposa que s'adopti
la resolució següent:

...

3.3.8 A l'inici d'una carta

Després de la salutació inicial d'una carta (acabada amb coma o amb dos punts: vegeu 2.1.7) es continua amb majúscula:

Distingit senyor,

Tal com ens vau demanar en l'escrit del 3 de setembre de 1992, us enviem...

Benvolguts pares:

Com a responsable d'Educació del Districte m'adreço a vosaltres per fer-vos saber...

3.4 Majúscules determinades per la naturalesa dels elements

3.4.1 Noms de persones, animals i éssers sobrenaturals

S'escriuen en majúscula els noms, els cognoms i els hipocorístics (formes abreujades) de persones i els noms de divinitats i éssers sobrenaturals:

Lluís Domènech i Montaner
 Martí de Riquer [*O bé: Riquer, De Riquer*]
 Cesc [Francesc]
 la Santíssima Trinitat
 Apol·lo
 Lucifer
 Al·là

També van en majúscula els noms alternatius (sobrenoms, àlies, noms artístics, sinònims, etc.), si estan prou estabilitzats (si són prou generalitzats o reconeguts); si són més esporàdics van amb cometes:

Jaume el Conqueridor
 el Noi del Sucre
 Víctor Català
 el Baró de Maldà
 Frank Sinatra o la Veu
 l'Altíssim, el Totpoderós, el Salvador, la Verge

Però:

D'aquella escultura, al barri en diuen “l'urinari”
 Ava Gardner era anomenada “l'animal més bell del món”
 En Pau “recader”
 [*Per diferenciar-ho d'un veritable cognom*]

Igualment van en majúscula els noms dels animals:

Cobi
 Pluto

També hi van els cognoms dinàstics (però els adjectius corresponents van en minúscula):

els Borbons espanyols
 els darrers Romanov

l'època dels Àustries
 la dinastia Ming
 la dinastia abàssida
 la feblesa dels darrers merovingis

3.4.2 Noms d'objectes i productes

Van en majúscula els noms propis d'objectes:

el Pi de les Tres Branques
 l'Excalibur [*espasa*]

Igualment hi van les denominacions dels models de cotxes, motos, avions, etc.:

un Ford Taunus
 un Boeing 707
 un Sputnik
 el Voyager I

Van en majúscula totes les paraules que formen una denominació d'origen o una marca (però en minúscula si s'utilitzen d'una manera genèrica):

Han fet un brindis amb Moët & Chandon
 Va comprar un litre d'El Baturrico
 Només gasten adhesius de la marca Cel·lo
 Tres pollastres de la Raça Prat
 El penjador Ona ha guanyat un premi de disseny

Però:

Ens han servit un priorat excel·lent
 Em pots passar el cel·lo?
 Necessitarem una lot, que és molt fosc

3.4.3 Noms de cossos celestes i de punts cardinals

Els noms dels cossos celestes van en majúscula (*Mart, la Cabellera de Berenice*). El sol, la terra i la lluna només porten majúscula en contextos astronòmics:

La força de la gravetat a la superfície de la Lluna és un 16% de la força de la gravetat a la de la Terra
 Han inaugurat l'exposició "El planeta Terra, un lloc per viure-hi"

Els punts cardinals s'escriuen en minúscula en tots els usos, llevat si funcionen com un topònim o són una part d'un topònim (no una designació aproximada d'un territori):

Naveguem en direcció nord-est

El vent de llevant va bufar durant tota la setmana

Vam recórrer el nord-oest de Kenya

Amèrica del Nord, el Pol Sud, República de Sud-Àfrica, els països de l'Est, l'Oest americà

3.4.4 Noms de càrrecs, dignitats i títols nobiliaris

Van en minúscula en tots els casos.

L'ús tradicional era escriure aquest tipus de nom en minúscula si acompanyava el nom propi de la persona que ocupava el càrrec (*El president Reagan va aprovar un decret...*), i en majúscula quan aquests noms anaven sols (*El President va aprovar un decret...*). Però aquest ús xoca amb la sensibilitat democratitzadora que presideix el llenguatge administratiu modern, perquè l'ús tradicional no podia aclarir quins càrrecs mereixien la “dignitat” de la majúscula (s'escribia en majúscula *President, Alcalde, Secretari General, Cap*, però en canvi en minúscula càrrecs tan respectables com els anteriors: *conserge, secretari, xofer...*). Per tant, l'ús actual és escriure'ls en minúscula en tots els casos (vegeu, però, 3.4.5):

El president obre la sessió i concedeix la paraula a...

Hi assistiran el president del Govern central, el ministre d'Obres Públiques i el conseller de Política Territorial de la Generalitat

L'alcalde ha inaugurat aquest matí l'exposició de pintura

El senyor Martí, regidor de l'Àrea, dirigí unes paraules als assistents

Distingida directora de l'escola pública Flor de Maig

El rei i la seva família faran estada a Barcelona

Les autoritats locals van rebre el papa a l'aeroport

El lehendakari basc va afirmar...

Per tot això, la cap lletrada que sotasigna proposa...

El cap de la Divisió de Serveis Tècnics

Es convoca concurs per cobrir tres places de tècnic/a informàtic/a
[O: assessor/a jurídic/a, director/a de centre cívic, inspector/a, enginyer/a, etc.]

Com a secretari general certifico...

El jutge encarregat del cas ha convocat els implicats

En les terres del baró d'Esponellà...

Les paraules *rei* i *papa* es troben encara poc integrades en aquest sistema i si cal es poden tractar amb prudència en algun cas.

3.4.5 Tractaments protocol·laris

Els tractaments protocol·laris s'escriuen sempre en majúscula, sencers o abreujats. Si n'hi ha més d'un en una seqüència (inclòs *senyor*, que no és tractament protocol·lari) han d'anar tots sencers o tots abreujats:

L'Excel·lentíssim Senyor Pasqual Maragall, alcalde de Barcelona, té l'honor...

L'Excm. Sr. Pasqual Maragall, alcalde de Barcelona, té l'honor...

L'Il·lustríssim Senyor Daniel López, regidor-president del Districte, es complau a invitar-vos...

Conferència a càrrec de l'Excel·lentíssim i Magnífic Senyor Antoni Caparrós, rector de la Universitat de Barcelona

Conferència a càrrec de l'Excm. i Mgfc. Sr. Antoni Caparrós, rector de la Universitat de Barcelona

Si el nom del càrrec va immediatament després del tractament protocol·lari s'escriu en majúscula:

L'Excm. Sr. Alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, ha rebut...

L'Emm. i Rvdm. Sr. Cardenal, Ricard Maria Carles, oficiarà l'acte religiós

3.4.6 Tractaments no protocol·laris

La resta de tractaments, civils, religiosos i de cortesia (*senyor, doctor, sant, beat, sor, pare, fra, mossèn, professor*) van en minúscula, llevat si van abreujats:

El senyor Benítez és un excel·lent professional

La consulta del doctor Cama

La figura de sant Josep presideix un dels altars laterals

El pare Gutiérrez és tota una institució a l'escola

Però:

el Sr. Benítez, el Dr. Cama, Mn. Rovira

Sant va en majúscula en els topònims i en les festivitats:

Passarem per Sant Hipòlit de Voltregà

Celebrarem Sant Jordi seguint la tradició

3.4.7 Noms d'institucions, organismes i entitats diverses

(Entitats oficials i no oficials, civils, militars o religioses, òrgans de gestió o de consulta, establiments, empreses, grups polítics, artístics o econòmics, corporacions, cossos administratius, etc.)

S'entén que aquí ens referim a noms d'entitats estabilitzades, reconegudes, no pas a denominacions esporàdiques, que s'han de tractar de manera més informal.

No hi ha unanimitat en l'escriptura de la denominació d'alguna d'aquestes entitats, que en general es componen de diverses paraules i en algun cas porten article inicial. Un motiu important de la falta d'unanimitat és que en general no sabem quin és el nom oficial o legal de les entitats, si realment el tenen registrat. Per tant, no hi ha més remei que procedir mitjançant unes regles convencionals.

Les orientacions següents reflecteixen la intuïció més generalitzada, però no permeten de controlar mecànicament tots els casos: és per això que una certa vacil·lació en algun punt és impossible d'evitar, però alhora és intranscendent.

Hi ha denominacions que consten d'una sola paraula principal (*El Llantiol*) (vegeu *a*), però la immensa majoria són complexes. En general les denominacions complexes consten d'una paraula inicial genèrica (és a dir, que la poden contenir moltes entitats: *universitat, banc, grup, ajuntament, departament, àrea, centre, nucli, divisió, borsa, cos, teatre, ateneu, sindicat, federació, companyia, cafè, biblioteca, societat, congrés, fons, patronat*, etc.) seguida almenys d'un complement que és un adjectiu (*Forces Elèctriques de Catalunya*) o un sintagma preposicional (*Ajuntament de Barcelona*) (vegeu *b*). Hi ha denominacions que no comencen amb un genèric, sinó amb un mot específic (*els Sopa de Cabra*) (vegeu *a*); i n'hi ha que tenen com a complement un nom propi en aposició (*cinema Roxi*) (vegeu *c*). Finalment, sovint s'utilitzen denominacions incompletes (*l'Ajuntament [de Barcelona]*) o sinonímiques (*aquesta corporació*) (vegeu *d*).

a) Si no contenen una paraula genèrica inicial:

Les denominacions que consten d'una sola paraula principal duen en majúscula aquesta paraula (i el possible article inicial si forma part de la denominació):

el Senat, Els Joglars, The Beatles, grup de teatre La Claca

(Aquest cas i el *c* poden coincidir; l'últim exemple n'és una il·lustració.)

Si consten de més d'una paraula però no contenen un genèric pròpiament dit, totes les paraules van en majúscula, inclòs l'article que habitualment hi trobem i que en aquest cas forma part de la denominació:

El Corte Inglés, La Perla del Penedès, La Fura dels Baus

b) Si consten d'una paraula genèrica i un complement adjectival o preposicional:

Totes les paraules van en majúscula (però el possible article inicial no forma part de la denominació):

l'Ajuntament de Barcelona, l'Àrea de Medi Ambient i Serveis, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la Regidoria de Publicacions, la Gerència d'Imatge, el Consell de Districte de Ciutat Vella, la Divisió de Serveis Personals, el Nucli Orgànic de Gestió Econòmica, el Servei d'Extinció d'Incendis de la Diputació Provincial de Lleida, la Universitat Rovira i Virgili, la Guàrdia Civil, la Junta d'Obres del Port de Tarragona, l'Arma d'Artilleria de l'Exèrcit de Terra, el Banc de la Petita i Mitjana Empresa, el Cafè Vienès, l'Hospital del Mar, l'Editorial Selecta, el Patronat de Protecció de Menors, la Junta Directiva de l'Ateneu Barcelonès, la

Vocalia de Muntanya del Centre Excursionista de Catalunya, la Comissió de Cultura, el Ple de l'Ajuntament, el Consell Escolar, la Comissió Organitzativa del Consell Escolar de Catalunya, les Galerías Preciados, el Mercat Comú, Comissions Obreres, Unió General de Treballadors, el Jutjat de Primera Instància núm. 1 [*observeu que la paraula núm d'aquest darrer exemple va en minúscula*]

* Si està en plural el genèric que originàriament era singular, va en minúscula, i també si es troba allunyat del complement (encara que conservi el singular):

Les àrees de Joventut, Esport i Cultura...

Els nuclis operatius d'Atenció al Públic i d'Arxiu i Biblioteca...

Aquell memorable departament conjunt de Psicologia i Pedagogia

Aquests són els primers departaments autoritzats de Ciències Ecològiques

* Els noms d'entitats escrits en una altra llengua segueixen la mateixa norma, i no van en cursiva:

S'ha rebut un comunicat de la Drug Enforcement Agency dels Estats Units

* Paraules com *Monarquia, Corona, Estat, Generalitat, Govern, Administració, Parlament, Corts, Cambra dels Comuns, Dieta, Església*, etc. poden dur com a complement un gentilici (o de vegades un altre adjectiu), el qual va en minúscula en general (perquè no forma part de la denominació oficial):

l'Assemblea Nacional francesa, el Govern italià, l'Estat espanyol, la Dieta alemanya, l'Administració local, l'Església catòlica

[Però: la República Francesa]

* En paraules com *Estat, Administració, Església, Govern*, el significat institucional que tenen es pot confondre fàcilment amb el seu significat de termes comuns, i per això s'escriuen en majúscula en el primer cas. El mateix fenomen es pot esdevenir en paraules com *Nació, Exèrcit, Universitat, Judicatura, Episcopat, Districte*:

El poder econòmic de l'Estat modern és molt gran

L'Exèrcit anglès té una gran capacitat

El Districte ha organitzat un festival

Però:

Va ingressar a l'exèrcit de molt jove

Totes les associacions del districte s'han d'inscriure en el cens d'entitats

c) Si consten d'una paraula genèrica seguida d'una aposició:

El genèric pot anar seguit de la mateixa estructura vista a *b*, però porta també un terme en aposició. Aquí hi ha casos que van en majúscula de manera clara i casos que habitualment van en minúscula.

Porten majúscula en totes les paraules (però no els correspon article inicial) les entitats de caràcter social, cultural, d'ensenyament mitjà i superior i en general les de tipus públic:

el Museu Picasso, l'Institut Joan d'Àustria, la Biblioteca Arús, la Fundació Vives Casajoana, el Patronat Ribas

Acostuma a anar en minúscula el genèric inicial en els altres casos (establiments docents de grau primari, comerços, botigues, locals d'espectacles, etc.: especialment si són empreses privades i comercials o hi predomina el caràcter d'establiment i no el d'institució), i es considera que l'article posterior al genèric és part de la denominació, llevat si s'ha de contreure:

l'escola Barrufet, el col·legi públic Joan Maragall, l'editorial Alta Fulla, el restaurant xinès El Mandarí, la lampisteria Ambròs, el cinema Orient, l'hotel Comtes de Belllloc, el casal d'avis Casa Nostra, el centre cívic La Sedeta, el centre cívic del Pati Llimona, la institució La Miranda

També acostumen a anar en minúscula els noms d'ordes (civils, militars, religiosos) i dels títols nobiliaris:

l'orde de la Mercè, el marquesat de Dènia, el comtat de Cerdanya

d) Si s'esmenten de manera incompleta o amb sinònims:

Naturalment, es manté la majúscula quan s'esmenta un sol mot dels que componen la denominació perquè el context fa innecessari el complement:

l'Ajuntament [de Barcelona], la Generalitat [de Catalunya], el Nucli [Operatiu d'Atenció al Públic], com a responsable d'Educació [... de l'Àrea d'Educació]

Però van en minúscula les denominacions laxes, sinonímiques, amb termes com *cambra*, *consistori*, *corporació*, *entitat*, *ens*, *empresa*, *institució*, *organisme*:

Els membres del consistori barceloní...

La nostra entitat té molt d'interès en aquest projecte

Les limitacions pressupostàries de l'organisme...

La corporació municipal té capacitat per...

3.4.8 Topònims

S'escriuen en majúscula totes les paraules principals dels topònims: països, regions, comarques, poblacions, barris, carrers, mars, muntanyes, fonts i altres accidents geogràfics.

a) Noms catalans o catalanitzats amb article:

Porten article inicial totes les comarques del Principat de Catalunya, llevat la d'Osona, i les comarques valencianes en general:

Principat de Catalunya: l'Anoia, el Garraf, la Terra Alta, el Barcelonès

Comarques valencianes: l'Alacantí, l'Horta, els Ports

En duen també molts topònims de tot el domini lingüístic. Per als municipis es poden consultar les llistes oficials de les respectives administracions o els documents de l'Institut d'Estudis Catalans (vegeu *Documents de la Secció Filològica*, I i II, 1990 i 1992):

Principat: l'Albiol, les Cabanyes, l'Hospitalet, els Prats de Rei

Comunitat valenciana: l'Eliana, les Useres, el Campello

Illes Balears: s'Almudaina, ses Covetes

Aquest article inicial va en majúscula quan li correspon per posició (en l'adreça d'una carta, després de punt, etc.), però en la pràctica gairebé sempre es troba en posició interior de text, i aleshores va en minúscula i experimenta les contraccions (*al, del, pels*, etc.; a les Illes Balears, *as, des, pes*, etc.) i les apostrofacions normals de la llengua. La mateixa norma s'aplica als articles interiors (inclosos *en* i *na*, que van en minúscula segons les esmentades publicacions de l'Institut d'Estudis Catalans):

L'exposició anirà primer a Castellar de n'Hug (el Berguedà), després als Omells de na Gaia (l'Urgell), a la Nucia (la Marina Baixa), as Castell (Menorca), i finalment a s'Estany d'en Mas (Mallorca)

Les paraules *Son, Sos, Can, Cas*, etc. de la toponímia baleàrica van en majúscula. (Per al Principat, vegeu *c.*)

S'utilitza la forma catalana dels noms forasters que en tenen (d'acord amb els principals diccionaris i enciclopèdies). I si tenen article inicial, rep el mateix tracte que en els noms catalans:

Londres, París, Nova York, Montpeller, Lió, Munic, Sant Sebastià, Saragossa, Terol, Osca, Cadis, Lleó

Hem rebut resposta de l'Havana i del Caire

b) Noms no catalans amb article:

L'article dels noms no catalanitzats queda invariable i sense contracció, però la preposició *de* s'hi apostrofa si cal. Aquest article en diverses llengües (com el castellà i el francès) s'escriu en majúscula:

la gent de Las Bárdenas, passarem per Le Havre, el vi d'El Bierzo, hem enviat un representant a Los Angeles

c) Noms començats amb un genèric:

Molts noms geogràfics són denominacions complexes formades per un mot genèric i un complement. Els mots genèrics són, per exemple: *oceà, mar, riu, riera, canal, cala, barranc, avenc, port, llac, pont; península, illa, golf, cap, delta, estret; muntanya, puig, turó, pic, cim, coma, grau, collada, serra, serra-*

lada, massís, coll, pas, pla, vall, depressió; molí, mas, monestir, castell, ermita, torre; plana, desert, selva; carretera, autopista, autovia, camí, nus; can, cal, etc. (per a *can, cal*, vegeu la diferència amb 3.4.8a i g).

Aquí no hi ha unanimitat absoluta en la pràctica, simplement perquè el grau de cohesió entre el genèric i el complement no és el mateix en cada cas. Però, com passa amb les denominacions d'institucions i entitats (vegeu 3.4.7), aquesta cohesió no es pot saber de manera sistemàtica, i per tant és millor adoptar un criteri convencional, tot admetent que hi podrà haver alguna vacil·lació impossible d'evitar però alhora igualment intranscendent.

El criteri que s'intenta seguir, i que s'adopta en aquest Llibre d'estil, és d'escriure aquests genèrics en minúscula:

la collada de Toses, la coma de Vaca, la plana de Vic, la península Ibèrica, les illes Balears, el delta de l'Ebre, el monestir de Santes Creus, la masia de can Carreres, la mar dels Sargassos, l'oceà Pacífic, el cap de Sant Vicent, la cala Bona, el puig Ventós, la muntanya Pelada, el canal de Corint, el port de la Bonaigua, el castell d'Eramprunyà, ca n' Amat, la carretera N-152, l'autopista A-7, el pla de la Calma

Però hi podrà haver majúscula per dos motius, que sovint se sumen (vegeu també *d*). Primer perquè la integració del genèric amb el complement sigui evident:

Arribarem fins al Pas de la Casa
[*El lloc és anomenat Pas de la Casa, no Casa, independentment que sigui un pas*]

la Riera de Gaià, el Port de la Selva, el Pla de Sant Tirs, el Pont de Bar, la Torre de Cabdella, Vall d'Aro
[*Poblacions que no són cap riera, port, pla, pont, torre, vall*]

Esquiarem al Grau Roig
[*Nom global d'una estació d'esquí, no pas ja d'un accident orogràfic*]

Segon, perquè el conjunt de genèric i complement tingui un valor peculiar polític o administratiu o de tradició acadèmica (per exemple, amb noms traduïts):

el Govern de les Illes Balears, el Consell Comarcal de la Plana de Vic
[*Enteses com a unitat política*]

la Depressió Prelitoral, la Selva Negra
[*Per tradició acadèmica*]

d) Designacions incompletes o sinonímiques:

De vegades s'utilitza únicament el mot genèric, que és prou clar pel context. Aleshores va en majúscula:

la guerra del Golf [*Pèrsic*]

la fauna del Delta [*de l'Ebre o del Llobregat*]

el Govern de les Illes [*Balears*]
 passarem per la Collada [*de Toses*]

Hi ha certes designacions que són sinònimes dels noms afectats o creacions per designar zones extenses com a unitàries. En general les trobem escrites en majúscula, però també s'hi observa alguna vacil·lació:

la Ciutat Comtal [*per Barcelona*]
 el Principat [*per Catalunya*]
 la Costa Brava
 els Mars del Sud
 el Tercer Món
 l'Orient Mitjà
 l'Europa dels Dotze

e) Gentilicis:

En català els gentilicis van en minúscula:

Ens visiten molts japonesos
 Els barcelonins i les barcelonines

f) Noms de divisions territorials:

Amb el mateix criteri vist a c, s'escriuen en minúscula els mots genèrics *província, comarca, regió, departament, diòcesi, arquebisbat, zona, districte*, etc.:

Els municipis de la província de Barcelona
 Cal que indiqueu la vostra comarca d'origen
 La regió dels Ecrins té molts atractius
 Travessarem el departament dels Pirineus Orientals
 Les parròquies de l'arquebisbat de Tarragona
 Van llogar un apartament al cantó d'Aargau
 Ho repartirem a tots els comerços del districte de Gràcia

Però anirien en majúscula si se'n fes un ús com el que hem vist també a c.

g) Noms de vies urbanes:

* Els noms de les vies i altres topònims urbans en general es componen d'un genèric i un complement adjectival o preposicional. Els genèrics són noms com: *avinguda, carrer, carreró, plaça, placeta, passeig, via, travessera, travessia, passatge, passadís, riera, sèquia, rambla, ronda, raval, pujada, baixada, turó, torrent, moll, cinturó, drecera, camí, pla, bloc, barri, grup, sector, urbanització, jardí, parc, dic, pas, viaducte*, etc.

Aquí es donen exactament les mateixes circumstàncies que hem vist a *c*, incloïes les inevitables vacil·lacions intrascendents. En principi s'adopta el mateix criteri d'escriure aquests genèrics en minúscula (llevat, és clar, si els correspon la majúscula per posició):

Surts de la plaça de Sant Jaume, passes per la rambla de les Flors, travesses la plaça de Catalunya, puges pel passeig de Gràcia i faràs cap al carrer Gran de Gràcia; una mica més amunt hi ha la travessera de Gràcia i més amunt el cinturó anomenat ara ronda del Mig. Si vols arribar fins al turó de la Peira et caldrà agafar l'avinguda de l'Hospital Militar i tot seguit la ronda de Dalt, que t'hi conduirà en deu minuts

el raval de Santa Anna, la baixada de la Glòria, els grups Baró de Viver i Cases dels Carters, la urbanització Vall-Par, els jardins dels Horts de Sant Pau, el moll de Contradic, el parc de l'Oreneta, la costa de Sant Bartomeu de la Quadra

* En algun cas el genèric està o se sent més integrat amb el complement, com a part indissoluble de la denominació pròpia, i aleshores duu majúscula. Això s'esdevé principalment perquè el genèric ja no conserva el valor etimològic (*torre*, *moll* o *can* que ja no són una torre, un moll o una "casa de", etc.), per l'estructura del sintagma o pel sentiment de la població (cas de certes "vies" de Barcelona).

Per a Barcelona es considera que es troben en aquesta circumstància els genèrics *pla*, *moll* (només en el cas de l'exemple), *sot*, *camp*, *fossar*, *sèquia*, *via*, *portal* (de fet, tots els casos de *portal* duen ja un altre genèric al davant) i *can* (vegeu la diferència amb 3.4.8c):

el Pla de Palau, el Pla de l'Ós, el Moll de la Fusta, el Sot del Migdia, el Camp de Mart, el Fossar de les Moreres, la Sèquia Comtal, carrer de Ca n'Oliva, la Gran Via (de les Corts Catalanes), la Via Júlia, la Via Augusta, la Via Laietana, la Via Favència, la Via Barcino, la Via Trajana

[Dins dels cementiris els noms dels carrers seran: plaça de l'Esperança, via de la Misericòrdia, etc.]

* També algun d'aquests genèrics es pot usar tot sol, habitualment o esporàdicament, i aleshores duu majúscula:

Baixa per la Rambla i de seguida ho trobaràs

Per anar a l'aeroport des de l'Arrabassada agafa la Ronda

* Molt sovint el genèric va precedit d'un altre genèric, amb la qual cosa aquell deixa de ser-ho i porta majúscula:

carrer de la Volta d'en Bufanalla, carrer del Torrent de l'Olla, carrer de la Riera d'Horta (en canvi: carrer d'Horta, riera d'Horta), plaça Portal de la Pau, passadís del Coll del Portell, parc Turó de la Peira, carrer Arc del Teatre, la urbanització Parc de la Vall d'Horta

* La forma exacta de molts d'aquests topònims no sempre és totalment segura; per tant, en certes ocasions serà recomanable la consulta als òrgans de l'Ajuntament dedicats a la fixació d'aquesta toponímia.

h) Noms de monuments i edificis singulars:

Els noms dels monuments, dels edificis o espais singulars (per raons històriques, polítiques, culturals) i d'estances singulars (és a dir, úniques, no repetides necessàriament en edificis similars) duen en majúscula totes les paraules que els componen. Però en molts casos la consideració de singular depèn de circumstàncies imprevisibles i per tant no es pot saber: escrivim *la basílica de la Mercè*, però avui se sol escriure *el Palauet Albéniz*. Tanmateix, aquí les discrepàncies tampoc no són importants i, d'acord amb l'orientació general, només cal procurar no abusar de les majúscules:

el Palau de la Generalitat, la Llotja, l'Estadi Olímpic, el Pont del Diable, el Saló de Cent, l'Aula Magna

Però:

la sala de plens de la seu del Districte, l'aula màster de la Universitat, la biblioteca del centre cívic

3.4.9 Diades, períodes, esdeveniments i moviments

a) Dies, mesos, estacions:

En català s'escriuen sempre en minúscula.

b) Períodes i fets històrics, polítics i culturals:

En aquest punt hi ha una considerable varietat d'usos i per tant la prudència sempre serà bona consellera. En la línia de no abusar de les majúscules, proposem d'escriure en minúscula les edats (mitològiques, prehistòriques o històriques), les eres i els períodes geològics, els moviments i estils culturals o artístics:

l'edat d'or, l'edat de ferro, l'edat dels metalls, la baixa edat mitjana

el període carbonífer, l'era paleozoica

el romànic, el gòtic, el barroc, el modernisme, l'impressionisme, el cubisme, el noucentisme

Entre aquests últims hi ha una forta vacil·lació (que sovint depèn del tipus de text o context), i en general duen majúscula els següents:

l'Humanisme, el Renaixement, la Il·lustració, la Renaixença

Entre els historicopolítics tampoc no hi ha uniformitat. Acostumen a dur majúscula els numerals (*Segon*) i els mots *Imperi*, *Regne*, *Revolució*; van en minúscula les paraules *baix*, *alt* i *mitjà* i els adjectius gentilicis (*romà*, etc.):

el baix Imperi romà, el Segon Imperi [França], la Tercera Guerra Púnica, el VII Concili de Toledo, el Regne mitjà [Egipte], la Revolució francesa (o la Revolució Francesa), la Revolució Cultural xinesa, el Maig del 68

És apropiada la minúscula (llevat en casos ja vistos: condicionament d'un numeral, etc.) per a paraules genèriques com *pacte*, *acta*, *convenció*, *compromís*, *concordat*, *guerra*, *batalla*, *pau*, *tractat*, *acord*, igualment amb vacil·lacions:

els pactes de La Moncloa, el compromís de Casp, el pla Marshall, el cisma d'Occident (o Cisma d'Occident), la lluita de les Investidures, la guerra dels Dos Peres, la batalla de Muret, el tractat de Cateau-Cambrésis, la conferència de Ialta, el sínode de Lleida, el concili de Calcedònia

c) Festivitats:

Les festivitats civico-religioses i polítiques van en majúscula:

Sant Jaume, l'Onze de Setembre, el Sis d'Octubre, Nadal, Cap d'Any, la Pentecosta, l'Any Internacional de la Joventut, la Diada

Festa Major acostuma a anar en majúscules, tot i que les minúscules també hi són possibles.

3.4.10 Activitats i productes educatius, científics i socials (vegeu 3.4.14)

a) Congressos, fires, jornades, concursos, festivals:

Duen les paraules principals en majúscula:

El II Simposi Esport i Salut comença demà
Col·labora en el Desè Festival de Cinema de Muntanya
Els participants al Congrés Internacional de Física Quàntica

Si la preposició no és *de*, el complement se sol deixar en minúscula:

III Jornades sobre el tractament de les malalties tropicals

b) Cursos i seminaris:

Pel fet que es consideren de menor entitat (i alhora són més abundants) que les activitats anteriors, només duen en majúscula la primera paraula:

Obrim la matriculació per al curs de llenguatge administratiu
Assisteixo al curs d'introducció a l'ús del processador de textos WP5.2
Va participar en el seminari de formació inicial en gestió de centres d'esplai

Però aquesta paraula va també en minúscula si la referència no és a una denominació segura i concreta:

Hauríem d'organitzar un curs d'introducció al maneig de bases de dades

c) Cicles educatius, disciplines i matèries:

Es tendeix a escriure'ls en minúscula:

Una escola de formació professional

El meu fill comença el segon cicle de l'educació primària

Busquem un llicenciat en dret i un en història

L'arxivística és una ciència cada cop més reconeguda

Però les disciplines fàcilment adopten la majúscula, especialment en contextos com:

La Sra. Roure, llicenciada en Pedagogia i doctora en Dret

d) Exposicions, conferències i col·loquis:

S'escriuen generalment entre cometes i amb una sola majúscula inicial:

Hem preparat una ponència titulada “La transformació urbana i el transport metropolità”

Enric Rúbio pronunciarà la conferència “Cap a una economia més humana”

Els participants en el col·loqui “Artistes i democràcia” van manifestar...

e) Premis i distincions:

Aquí es produeix la mateixa casuística descrita a 3.4.7 i 3.4.8c i la mateixa vacil·lació, que es pot intentar resoldre de la mateixa manera. Podem escriure en minúscula el genèric si el complement és una aposició:

el premi Nobel de la pau, el premi Josep M. de Sagarra, el premi d'assaig Xarxa (el premi Xarxa d'assaig)

Però l'escriurem en majúscula en els altres casos (si l'acompanya un numeral, si l'estructura del complement no és apositiva o si el genèric figura en plural: en aquest cas es tracta d'un certamen), sense oblidar que les vacil·lacions són aquí normals:

la XII Medalla Gimeno, V Premi d'Investigació Musical Emili Pujol, els Premis Literaris de Reus, el Premi Ciutat de Barcelona, la Gran Creu d'Isabel la Catòlica, la Creu de Sant Jordi

Si el nom del premi conté una paraula clarament específica, aleshores el genèric *premi* no pertany al nom i li escau la minúscula. Pel que fa a un possible article inicial, no hi ha cap orientació vàlida, però no és un element important:

el premi de La Bota d'Or, el jurat ha atorgat l'Englantina d'Or al Sr. Jaume Melendres

3.4.11 Obres de creació

a) Obres literàries, artístiques, musicals i cinematogràfiques:

Van en cursiva i amb una sola majúscula inicial:

El títol de la publicació serà *Introducció al sector editorial a la ciutat de Barcelona*

L'autora de *Pedra de tartera* ha participat en els actes

El director de *La quinta del porro*

Després de la representació d'*El malalt imaginari*

Després d'interpretar el *Rèquiem* de Fourier

En els primers compassos del *Concert per a piano i orquestra, n. 21, en do M., K. 467*, de W. A. Mozart

El grup Pitjor Impossible ha editat el disc *La desgràcia de dir-se Manel*

Quan van instal·lar l'obra de Miró *Dona i ocell...*

Al quadre *Dona plorant*, Picasso aconsegueix transmetre molt dramatisme

b) Títols d'informes i estudis:

Els títols d'informes i estudis es poden assimilar als títols d'obres més formals (vegeu 3.4.14):

Hem elaborat l'estudi *Les oficines integrades i l'atenció al ciutadà*

En l'informe *Una Barcelona oberta al mar s'assenyalava...*

c) Parts d'una obra:

Les parts d'una obra no van en cursiva, sinó entre cometes:

Va recitar "En una casa nova", el conegut poema de Maragall

El primer capítol, "Miscel·lània gramatical", pretén...

d) Títols de col·leccions i sèries radiofòniques o televisives:

Els títols de col·leccions i sèries radiofòniques o televisives acostumen a dur totes les paraules en majúscules (i alguna vegada si cal es poden donar entre cometes):

El va publicar a la col·lecció A Tot Vent

No es perden mai els episodis de La Granja

És un disc de la col·lecció Clàssics de Tots els Temps

e) Publicacions periòdiques:

En aquest punt s'ha imposat el costum anglosaxó, que era diferent de l'hispanic i d'altres. Segons aquest costum, que acceptem, les obres periòdiques van en cursiva i amb totes les paraules principals en majúscula:

En aquest número de *La Municipal* hi escriu un company

En un article de la revista *El Temps*

f) Notes musicals:

Les notes musicals (que són masculines: *un si bemoll*) no tenen una tradició fixada. N'hi ha que preferirien posar-les sempre en majúscula per evitar possibles confusions entre certes notes (*la, si, fa*) i paraules comunes. Però realment aquest perill és extremament difícil de trobar (*Entre totes les simfonies, la de la major és...*; *Aquesta modulació fa fa major*) i val més evitar-lo amb una altra redacció.

D'altra banda, les modalitats *major* i *menor* s'expressen de diverses maneres tampoc no unificades. Per a *major* trobem: *Fa, Fa Major, Fa major, fa major, Fa M. i fa M.* Per a *menor* trobem: *Fa menor, fa menor, Fa m. i fa m.* La proposta d'aquest Llibre és d'escriure aquestes denominacions sempre en minúscules i sense abreujar; i si cal abreujar, fer-ho només amb *major* i *menor*; així:

...en fa major, ...en la menor

...en fa M., ...en la m.

3.4.12 Textos legals

Aquest apartat també presenta certes vacil·lacions. En general, els textos legals (lleis, disposicions, estatuts, decrets, ordenances, etc.) s'escriuen amb una sola majúscula a la paraula inicial (vegeu 3.4.14):

El Projecte de llei...

La Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú actualitza la Llei de procediment administratiu de 1958

Però textos com *Estatut d'Autonomia* o *Constitució Espanyola* se solen escriure amb majúscula en totes les paraules.

3.4.13 Documents acreditatius i carnets

Els documents acreditatius i carnets van en minúscula, encara que les sigles amb què se'ls coneix vagin en majúscula:

Ha de presentar el document nacional d'identitat (DNI) i el número d'identificació fiscal (NIF)

3.4.14 Productes administratius, campanyes, projectes, etc.

Hi ha una gran quantitat de productes administratius, polítics, publicitaris, difícils de classificar i, per tant, de marcar distintivament. Es tracta d'ordenances, plans, projectes, directrius, campanyes, programes, normatives, bases, pressupostos, etc.

S'hi afegixen dues dificultats més. Primera, el fet que poden ser productes escrits o no escrits i, en el primer cas, publicats formalment o no (però l'autoedició informàtica ha esborrat aquesta distinció, que era clara fins fa poc); i, d'altra

banda, aquesta circumstància de ser una publicació formal pot canviar d'un moment a l'altre per a un producte determinat. Segona, el fet que molts productes d'aquesta mena es poden esmentar formalment (amb voluntat de referència precisa a tals documents), però sovint s'esmenten informalment (com a conceptes, no com a entitats físiques o legals exactes).

Tenint en compte la voluntat moderna de moderar l'ús de distintius i el fet que les marques distintives són molt limitades, cal acceptar que sovint els conceptes no es podran delimitar amb exactitud, i per tant la necessitat de major precisió pot aconsellar en algun cas extrem d'usar un distintiu que aquí no es preveu. D'altra banda, la freqüent impossibilitat de saber si es tracta d'un escrit o no i la imprecisió de la línia divisòria entre productes publicats i no publicats conduirà a vacil·lacions pràctiques tan impossibles d'evitar com intrascendents. Acceptades aquestes premisses, aquest *Llibre d'estil* fa les propostes següents.

a) Si s'esmenten formalment:

Si s'esmenta un document que existeix com a publicació formal, de l'extensió que sigui, es tractarà com una obra de creació (en cursiva amb una sola majúscula inicial):

Consulta-ho a les *Ordenances fiscals i de preus públics de 1991*

Han acabat de redactar els *Documents de treball per a la Carta Municipal*

Si la publicació és feta amb mitjans informàtics, es tractarà de la mateixa manera si la forma és similar a la de la tipografia tradicional (és a dir, si no és clarament un llistat d'ordinador, si l'enquadernació revela informalitat, etc.).

b) Si s'esmenten informalment:

Es consideren inclosos en aquest cas: tots els productes que no tinguin l'aspecte de publicació formal i qualsevol producte que no s'esmenti amb voluntat formal.

* Aniran entre cometes, amb una sola majúscula inicial, tots els productes que se sàpiga que són documents escrits:

Hem consultat la "Normativa per a la concessió de subvencions i per a l'establiment de convenis i d'acords de col·laboració"

Això també està previst en el "Reglament d'ús de les instal·lacions esportives municipals"

* La resta de productes, que no tenen forma escrita (campanyes, etc.) o dels quals s'ignora aquesta circumstància, i els esments informals, es distingiran només amb la majúscula inicial:

Les dades del Cens d'habitants de Barcelona demostren...

Aquests dubtes s'acostumen a resoldre acudint al Padró municipal

Vistes les divergències en l'ús de les majúscules aquest *Llibre d'estil* fa les propostes següents

El Pla d'intervenció en organitzacions (PIO) preveu...

Als Pressupostos de 1993 ja es preveu una partida amb aquesta finalitat

No s'ha de confondre una campanya (el cas que es preveu aquí) amb el cartell que en fa publicitat (previst a 3.4.15).

El tractament que es fa aquí d'aquestes denominacions no impedeix que s'esmentin amb sigles.

c) Si s'esmenten indirectament:

Quan en un escrit de l'Ajuntament de Barcelona es faci un esment d'un dels productes d'aquesta secció en resposta a un altre escrit (del mateix Ajuntament o bé d'una altra procedència), s'adoptaran els mateixos criteris aquí indicats si s'està segur del tipus de producte afectat. Si no se n'està segur, sempre serà més prudent de reproduir l'esment sense alteració.

3.4.15 Altres

En textos publicitaris, lemes, eslògans, rètols, cartells, pòsters, en els quals cal tenir en compte consideracions d'imatge, es poden fer usos de la majúscula o de la minúscula estrictament destinats a cridar l'atenció. En qualsevol cas, convé no abusar d'usos contraris als que s'expressen en aquest llibre per tal de no crear confusions en el lector. Si esmentem un text d'aquests dintre d'un altre tipus de text més discursiu, podem sotmetre'l als criteris del *Llibre d'estil*:

Ara, Barcelona i tu
[Millor que: Ara, Barcelona i Tu]

Estiu 95, fem-lo nostre
[Millor que: Estiu 95, Fem-lo Nostre]

3.5 La cursiva i les cometes com a signes demarcatius

3.5.1 Usos de la cursiva

S'usa la cursiva com a signe demarcatiu:

1. En el títol d'obres literàries, artístiques, musicals i cinematogràfiques (3.4.11a).
2. En el títol d'informes i estudis (3.4.11b).
3. En el títol de publicacions periòdiques (3.4.11e).
4. En productes administratius esmentats formalment (3.4.14a).

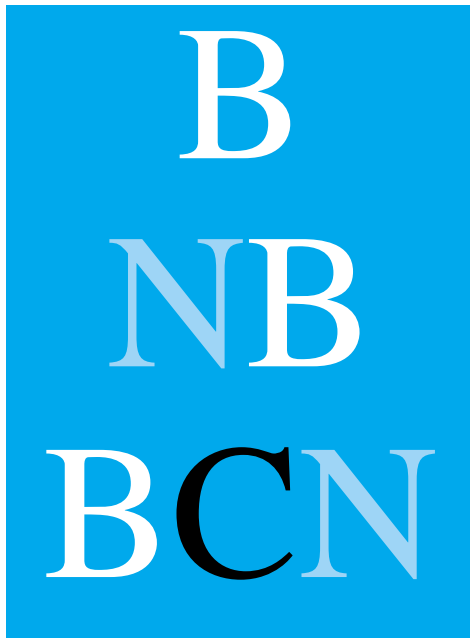
3.5.2 Usos de les cometes

S'usen les cometes com a signe demarcatiu:

1. En els noms alternatius (àlies, sobrenoms, noms artístics, etc.) (3.4.1).
2. En el títol d'exposicions, conferències i col·loquis (3.4.10d).
3. En les parts d'una obra de creació (3.4.11c).
4. En productes administratius esmentats informalment (3.4.14b).

4. Abreviatures

Una **abreviatura** és una representació escurçada, simplificada, d'una o més paraules o d'un concepte.

N'hi ha diversos tipus: abreviatures per truncament (4.1), abreviatures per contracció (4.2), sigles i acrònims (4.3), i símbols i codis (4.4). El capítol menciona també altres abreviatures tradicionals (4.5), dóna unes orientacions generals (4.6), i tracta amb certa especificitat l'abreviatura en els usos informàtics (4.7). Acaba amb unes llistes de les abreviatures més usuals.

(**Abreviació** és l'acció d'abreujar i no és pròpiament, doncs, sinònim d'abreviatura. El verb és **abreujar**.)

4.1 Abreviatures per truncament

Són reduccions de paraules o grups de paraules a certes lletres inicials.

Si només conservem l'inici absolut de les paraules, aquest inici és la primera vocal o bé totes les consonants anteriors a la primera vocal (amb alguna excepció tradicional, com ara *a.C.* “abans de Crist”, en lloc de *a. Cr.*):

a.	any	M.	Maria
e.m.	en mà	Cl.	Clara
o.	ordre	Ll.	Lluïsa, Lleida
O.	Oleguer	pr.	present
À.	Àngela	dr.	dreta
R.	Ramon	s. ll.	sense lloc

Si trunquem les paraules més enllà de la primera o d'alguna altra vocal, aleshores es conserven totes les consonants posteriors fins a la vocal següent; les síl·labes *qu-* i *gu-* es redueixen a *q-* i *g-*:

constr.	construcció	doc.	document
il·l.	il·lustració	col·l.	col·lecció
corr.	correu	class.	classificació
enll.	enllumenat	pàg.	pàgina
abr.	abril	ag.	agost
arq.	arquitecte	ling.	lingüística
add.	addicional	batx.	batxillerat
compt.	comptabilitat		

4.2 Abreviatures per contracció

En general, es conserva la primera lletra i la final o les finals, i sovint alguna d'interior, sense norma fixa:

Sr.	senyor	Dra.	doctora
ctra.	carretera	pta./ptes.	pesseta/es
tlf.	telèfon	dll.	dilluns

En aquesta mena d'abreviatures convé conservar el dígraf *ll* (*dll.* “dilluns”).

Les abreviatures, tant les que es fan per truncament (4.1) com les que es fan per contracció (4.2), acaben amb punt i s'hi conserven els accents que tenen les paraules completes (*pàg.* “pàgina”). El punt tendeix a suprimir-se en alguns casos equiparables a sigles. A l'Ajuntament de Barcelona es tracten d'aquesta manera casos com els següents:

SA	societat anònima
NB	<i>nota bene</i> “nota, advertiment”
PS	<i>post scriptum</i> “afegiment” (en una carta, després de la signatura)
PD	postdata

Pel que fa a les majúscules, en general les abreviatures porten les que portarien les paraules completes, amb alguna excepció en certs contextos, com ara *NB* “*nota bene*” (i d'altres d'aquí damunt), *A.* “autor”, i els tractaments: *Sra.* “senyora” (vegeu 4.6.1b).

4.3 Sigles i acrònims

4.3.1 Sigles

Les sigles pròpiament dites són abreviatures de certes expressions formades amb la primera lletra (escrita en majúscula i sense accent, si n'hi havia) de les paraules principals (normalment exclosos articles, preposicions, etc.). En general es tracta de noms propis (en un sentit una mica ampli: persones, entitats, programes, processos, publicacions, instruments comercials, etc.) que consten de més d'una paraula. No s'hi respecten, doncs, les convencions vistes abans (4.1, 4.2) sobre els grups consonàntics (concretament sobre la *ll*) i els accents.

A més de les lletres esmentades, les sigles poden contenir algun altre signe; fins i tot alguna lletra minúscula. De fet, doncs, tenen una forma que admet certes variacions:

PIB	Producte interior brut
AT&T	American Telephone and Telegraph
DdB	Diari de Barcelona
TV3	Televisió de Catalunya

És normal d'acceptar –i així es fa en aquest Llibre d'estil– que les sigles no tinguin plural (una *S* afegida seria confusió: podria correspondre a una nova paraula; però una solució que es troba sovint, i que hem desestimat per innecessària, seria escriure aquesta *s* en minúscula): *EUA* “Estats Units d'Amèrica”. En algun cas hi trobem un plural que consisteix en la duplicació de cada inicial. En català es tendeix a reduir l'ús d'aquest últim tipus a casos com els següents:

CCOO	Comissions Obreres
PPCC	Països Catalans
JJOO	Jocs Olímpics

En principi les sigles poden portar punt al darrere de cada inicial i separació després de cada element, de manera que són igualment acceptables les tres solucions següents:

A.V.	A. V.	AV	associació/ons de veïns
S.A.	S. A.	SA	societat anònima
C.P.	C. P.	CP	col·legi públic
D.N.I.	D. N. I.	DNI	document nacional d'identitat

Però les formes que tenen un ús molt freqüent tendeixen a simplificar-se (a presentar-se sense punts i sense separacions). De manera que l'única cosa que aquí es pot afirmar és aquesta tendència, la qual és assumida per l'Ajuntament de Barcelona: per tant, normalment escriurem *AV*, *SA*, *CP*, *DNI*, etc.

4.3.2 Acrònims

Els acrònims són formacions més lliures (s'hi pren més d'una lletra de cada paraula, s'hi poden incloure les paraules secundàries, etc.), que no tenen altra llei de formació que l'objectiu d'aconseguir que la forma resultant sigui pronunciable com una paraula i que fins i tot evoqui alguna idea:

UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation
RADAR	RAdio Detection And Ranging
AVENTURIS	[Fira de productes per a] AVENtura i TURISme
BANESTO	BANco ESpañol de crédiTO

Sovint són l'única forma amb què una empresa o un producte es coneix, i per aquesta raó poden acabar escrivint-se amb una sola majúscula (en el cas de les

empreses i en d'altres: *Renfe*, la casa *Fracosur*, *Logse*; llevat d'opinió explícita de l'entitat en contra: *TERMCAT*) o totalment amb minúscules i adaptades a cada llengua (cas de les nocions o productes no registrats: *radar*, *sida*, *làser*; o d'altres casos: *ecu*).

4.4 Símbols i codis

Els **símbols** són abreviatures o altres signes convencionals que han estat objecte d'algun tipus de reconeixement institucional més o menys internacional. Per aquesta raó es consideren més fixos: s'accepta que són invariables (no tenen plural) i que van sense punt. Són símbols els signes de pesos i mesures, els de monedes, els de representació de províncies, estats i aeroports, etc.:

DM	Deutsche Mark
PTA	pesseta/es
m	metre(s)
\$	dòlar(s)
PMI	aeroport de Palma de Mallorca
YUL	aeroport de Mont-real
LE	Lleó (León)

Hi ha símbols que s'utilitzen exclusivament en contextos molt específics. Aquest és el cas dels de les monedes, que s'utilitzen només en taules i llistes de correspondències de diferents unitats (llevat els de certes monedes, com ara els de la lliura esterlina, el marc alemany, el dòlar i el franc francès, que tenen un ús més generalitzat).

Els **codis** són certes representacions de paraules o conceptes en els quals l'ordre entre els elements és especialment significatiu i respon a una certa regularitat. En són exemples els codis de barres (magnètics), els codis informàtics i els codis numèrics de correus.

4.5 Altres abreviatures tradicionals

La tradició ens ha transmès altres maneres de representar paraules, limitades a certs casos: amb una barra o amb certs signes. Quan s'abreuja amb barra, ara s'acostumen a suprimir els punts, però cal conservar el dígraf *ll*:

c/	carrer
n/cte	al nostre compte

ll/	lletra de canvi
a/c	a compte
v/ll	la vostra lletra
#, §	paràgraf, punt
IV	quart, quarta
1r, 1a	primer/a

Els ordinals *1r*, *3a*, etc. s'escriuen sense punt (però se n'hi pot posar a *1a* si hi ha perill que es confongui amb l'article *la*); els que s'escriuen amb xifres romanes (*IV*, *VIII*) s'escriuen sense cap lletra afegida (vegeu 7.2.9):

IV Congrés Internacional de Psiquiatria

Tradicionalment, a les contraccions i fins i tot als truncaments hi acostumava a haver lletres volades, que avui tendeixen a posar-se baixes per comoditat. Aquesta és la pràctica que s'adopta a l'Ajuntament de Barcelona.

4.6 Orientacions generals

4.6.1 Plurals, majúscules, accents, punts i espais a les abreviatures

a) Plurals:

A les contraccions, si acaben amb l'última lletra de la paraula, es marca el plural afegint-hi una *s* (i canviant la *a* en *e*): *pta./ptes.*, *Dr./Drs.*, *pral./prals.* A les altres abreviatures per truncament, la tradició els adjudicava plural en molt pocs casos (i aleshores s'hi podia afegir una *s* o bé duplicar la lletra única: *p.* “pàgina” → *ps./pp.*, *A.* “autor” → *AA.*). Avui es prefereix no marcar mai el plural (fora de les contraccions), per simplificar. De manera que *AV* tant podrà significar “associació de veïns” com “associacions de veïns”, i pren la forma de sigla. De tota manera, els plurals tradicionals són tan lícits com la preferència actual, assumida per aquest Llibre d'estil.

Els símbols no tenen plural. Les sigles no n'acostumen a tenir (4.3), i aquesta tendència és la que s'accepta aquí.

b) Majúscules i accents:

Als truncaments i a les contraccions les majúscules i els accents són els que hi hauria si no s'abreugés, amb certes excepcions en les majúscules, transmeses per la tradició, com ara *A.* “autor”, *N. del T.* “nota del traductor”, etc. (vegeu 4.2). Per a les sigles, vegeu 4.3.

c) Punts i espais:

Per a les sigles se seguirà la tendència de suprimir els punts i els espais. A les

abreviatures amb barra se suprimiran els punts i s'escriuran sense espais.

A les abreviatures per truncament que constin de més d'un element abreujat la tendència més recent, adoptada en aquest Llibre d'estil, és de no deixar separació entre els elements abreujats si tots consten d'una sola lletra: *a.C.* “abans de Crist”, *e.m.* “en mà”; però *s. ll.* “sense lloc”, *Ima. Sra.* “Il·lustríssima Senyora”, *M. I. Sr.* “Molt Il·lustre Senyor”.

4.6.2 Criteris per usar les abreviatures

Sovint hi ha diverses maneres teòricament acceptables d'abreujar, d'acord amb els tipus descrits:

	No acceptables	Acceptables
àtic	a., ati., àti.	à., àt., àtc.
pàgina	pa., pag.	p., pàg.
carretera	car., carre.	c., cra., ctra.
correus	co., cor.	c., corr.
sense lloc	s. l.	s. ll.
compte	co., com.	c., cte.
carrer	ca., c/.	c., c/
vegeu	ve.	v., veg., vg.
paràgraf	para., paràg.	par., paràgr., #, §
telèfon	te., tele., telef.,	t., tel., telèf., tlf., tlfm.
sant		S., St.
primer		1r, 1r., 1 ^r , 1 ^o

En la pràctica, cal observar els principis següents:

- L'abreviatura ha de ser clara (si pot ser, ha d'evocar la paraula sencera i la seva pronunciació).
- L'abreviatura ha de ser econòmica (en igualtat de circumstàncies, valdrà més adoptar la més simple).
- L'abreviatura no ha de ser arbitrària (a part d'ajustar-se a les normes vistes, és convenient d'adoptar les abreviatures més usuals i no introduir-ne d'altres).
- En un mateix escrit s'ha d'evitar d'abreujar de la mateixa manera dos conceptes diferents (com ara “ordenança municipal” i “ordre municipal”, que podrien ser *ord. mun.* i *O.M.*).
- Igualment, s'ha d'evitar de representar el mateix concepte de més d'una manera. Les diverses abreviatures “acceptables” (com les d'aquí damunt) poden servir en algun cas per evitar ambigüitats en un mateix text: en un text on hi hagi l'abreviatura *tèl.* “tèlex”, serà millor abreujar “telèfon” amb *tlf.* que no amb

tel.

En qualsevol cas, és necessari de donar una llista d'abreviatures en els treballs d'una certa extensió, si en contenen de les que no són més generals i conegudes.

S'ha d'evitar fer un ús abusiu de les abreviatures. En un text adreçat al públic en general no s'hauria d'utilitzar cap abreviatura, tret potser d'algunes de molt conegudes (*SA, ptes., c/, núm., etc.*). S'ha d'anar amb molt de compte a suposar coneixements del públic, perquè ningú no pot assegurar que un lector dels escrits municipals conegui el significat d'abreviatures molt comunes dintre de l'Ajuntament (*GUB, IMI, dte., etc.*). Si una expressió apareix molt sovint en un escrit i resulta més còmode abreujar-la, és absolutament necessari d'explicar-ne el sentit la primera vegada que apareix. En textos de caràcter intern és més justificable l'ús d'abreviatures, però sempre dintre d'uns límits que facin perfectament comprensible el missatge per a qualsevol que l'hagi de llegir.

4.7 Abreviatures en els usos informàtics

4.7.1 Situació actual i problemes

La generalització de l'ús de processadors informàtics ha obert un nou camp de possibilitats a l'elaboració d'escrits i al maneig de gran nombre de dades. Precisament el gran nombre de dades, juntament amb la rapidesa, l'economia i les limitacions d'algunes aplicacions informàtiques concretes (nombre de caràcters que es poden utilitzar, impossibilitat d'ús de segons quins signes, etc.), poden ser alguns dels motius que han impulsat l'extensió de certs usos de paraules abreujades que no tenen res a veure amb allò que la tradició assenyalava (i que fins ara hem expressat en aquest capítol).

En principi, aquests nous usos estan presidits per la necessitat d'estalviar espais (caràcters) per fer més fàcil i ràpid el maneig de dades. En rigor, ja no es pot parlar d'*abreujar*, sinó d'un altre procés de reducció dels mots (que alguns anomenen *compactació*). L'abreviatura obeeix a motius d'economia d'escriptura o de lectura, és a dir, es regeix per la comoditat del redactor o del lector, i intenta no superar mai els límits de la comprensibilitat. El nou procés, en canvi, obeeix a motius d'economia en el tractament de les dades (comparacions, ordenacions, transmissions, etc.) i, per tant, ja no hi és tan important la comoditat de lectura o d'escriptura per a l'usuari com la comoditat del tractament de les dades per a la màquina. Si en un bitllet de tren la màquina expenedora (evidentment regida per un processador informàtic) ens escriu que hem reservat una "C.DOB CLI" ja es veu que és difícil que el comprador del bitllet entengui què volen dir aquelles lletres ("cabina doble climatitzada"), sinó que es pretén que en deu caràcters hi càpiga la màxima

informació possible i que aquella dada sigui diferent de “C.IND NOR” (“cabina individual normal”), de “C.IND DUC” (“cabina individual amb dutxa”) i de “C.DOB G.C” (“cabina doble de gran categoria” (?)), i de tots els altres possibles tipus de cabina. I tot això en deu caràcters perquè el programa no n’admet més.

El problema és força complex, perquè no sempre el programador pot permetre’s de fixar un nombre d’espais indeterminat o prou gran. Imaginem la complexitat que ha de representar intentar reduir a deu caràcters (o a catorze, o a vint) els noms de totes les associacions amb les quals l’Ajuntament ha de mantenir correspondència. És evident que les normes tradicionals d’abreviació no serveixen per a aquest cas: segons aquestes normes, i si es volgués mantenir el criteri d’interpretabilitat de l’abreviatura, una “Associació de Col·laboradors Culturals i Artístics” es podria reduir, en el millor dels casos, a “Ass. Col·l. Cult. Art.”, o sigui, a un mínim de 22 caràcters.

Amb tot, la persona que encarrega un programa a un tècnic informàtic hauria de saber distingir, i fer distingir al tècnic, allò que són dades d’ús intern i allò que són dades que han d’arribar a un públic més o menys nombrós. Si a una demanda d’informació sobre el lloc, el dia i l’hora en què es fan unes proves atlètiques la resposta impresa per al públic és “EOM 950624 1230” és evident que no hem trobat la manera correcta de fer-li saber que es fan a l’Estadi Olímpic de Montjuïc el dia **24 de juny de 1995** a les **12.30 h**, per més que l’expressió sigui perfectament interpretable per la màquina i pels qui hi treballen i que hàgim aconseguit ocupar només 15 espais. Un exemple com aquest obligaria a tenir algú que expliqués les dades al públic, amb la qual cosa la sortida impresa de la informació perdria tot el sentit, o obligaria a imprimir en el mateix full una taula de descodificació que expliqués què volen dir les xifres i lletres que s’han imprès, amb els inconvenients que això pot portar a un usuari mitjà i perdent l’avantatge d’ocupar poc espai, perquè les explicacions demanarien un bon tros de paper. És cert que aquests inconvenients potser no són tan importants, però val la pena tenir-los presents per evitar que arribem a emetre per al públic (o per a qualsevol organisme intern o extern) documents absolutament indesxifrables.

4.7.2 Possibles recursos

Vist tot això, i amb l’ànim de col·laborar a evitar en la mesura del possible aquests problemes, es poden donar les següents indicacions:

a) S’han de reproduir amb absoluta fidelitat les entrades que ocupin un nombre d’espais inferior o igual al nombre d’espais de què disposem (suposem en tots els casos següents que disposem de catorze espais):

Escola Vedruna [No: “Esc. Vedruna”, “Esc.Vedruna”, “E. Vedruna”, “E.Vedruna”, “EscVedruna”, “EVedruna” o altres solucions abreujades]

Edicions 62 [No: “Ed. 62”, “Ed 62”, “Ed62” o similars]

Fustes Roig

- b) Mentre es pugui, s'apliquen les normes d'abreviació tradicionals (es pot prescindir dels punts sistemàticament si això facilita el tractament dels registres, perquè els punts són poc informatius):

Esc Públ Mas	[Escola Pública del Mas]
Ed Grijalbo	[Editorial Grijalbo]
Fustes M Roig	[Fustes Miquel Roig]

- c) Es pot prescindir dels noms genèrics que acompanyen alguns noms propis si aquells no formen part de la denominació oficial o si la informació que contenen no és indispensable:

La Puntual	[transports i mudances La Puntual]
Flor de Maig	[Col·legi Públic Flor de Maig, <i>en un context on només apareixen escoles</i>]
Miquel Roig SA	[fustes Miquel Roig, societat anònima]

- d) Si la informació que contenen els noms genèrics és important, es poden reduir a la primera lletra de cada nom, sense punts, i suprimir els espais entre aquestes lletres:

TM La Puntual	[Transports i Mudances La Puntual]
CP Maragall	[Col·legi Públic Maragall]
NO Informació	[Nucli Operatiu d'Informació]

- e) Si el nom propi té més d'una paraula, convé decidir quina paraula és més representativa i procurar no reduir-la. La resta de paraules o es redueixen a la simple inicial o s'allarguen fins allà on s'acaba l'espai, aprofitant sempre al màxim tots els caràcters:

Medi Amb i S	[Àrea de Medi Ambient i Serveis]
À Medi Amb Ser	[Àrea de Medi Ambient i Serveis]
NO Atenció Púb	[Nucli Operatiu d'Atenció al Públic]
Carn Sànchez R	[Carnisseries Sànchez Roure]
CIJ Virreina	[Centre d'Informació Juvenil de la Virreina]

- f) S'han d'aprofitar les abreviatures generalment reconegudes que tenen algunes entitats:

CNL Barcelona	[Centre de Normalització Lingüística de Barcelona]
S Llengües UPC	[Servei de Llengües i Terminologia de la Universitat Politècnica de Catalunya]
GUB	[Guàrdia Urbana de Barcelona]

CCOO

[Comissions Obreres]

- g) Sempre que el programa ho permeti, s'ha de fer un esforç per mantenir l'ús de minúscules, majúscules i accents, perquè ajuda a evitar possibles confusions i és un comportament més respectuós amb el nom propi de persones i entitats.
- h) S'ha de procurar ser coherents i reduir sempre de la mateixa manera un nom, almenys en una mateixa base de dades o programa. Aquest és el principal avantatge de les abreviatures tradicionals: tenen un reconeixement més o menys general i tothom sap què volen dir (*SA, c/, Il·lm., entl., etc.*). Però si no es poden utilitzar aquestes formes tradicionals, fem servir sempre que puguem les mateixes 'compactacions'. No sembla gaire lògic abreujar "col·legi públic" una vegada així: "C Públ Roser", i en el camp següent fer: "CP Margarida", perquè el nom és més llarg.

L'evolució natural de la tecnologia informàtica ha de fer que cada cop sigui més habitual superar les limitacions que fins ara imposen algunes bases de dades, de manera que s'aconsegueixi que l'usuari introdueixi les dades exactament igual que les troba, i que la sortida impresa o en pantalla de les dades inclogui tot tipus de signes (accents, punts, majúscules i minúscules, etc.); de fet, molts programes actuals ja ho permeten, i fins i tot n'hi ha que corregeixen els errors evidents que l'introduïdor de les dades pot haver comès. El que convé és evitar fer encàrrecs als programadors que els obliguin a imprimir divuit columnes en l'ample d'un DIN A4, i a sobre pretendre que les divuit columnes siguin perfectament comprensibles per a un lector qualsevol.

4.8 Llistes d'abreviatures i símbols

4.8.1 Símbols dels punts cardinals

E	est
ENE	est-nord-est
ESE	est-sud-est
N	nord
NE	nord-est
NNE	nord-nord-est
NNO, NNW	nord-nord-oest
NO, NW	nord-oest
O, W	oest

ONO, WNW	oest-nord-oest
OSO, WSW	oest-sud-oest
S	sud
SE	sud-est
SO, SW	sud-oest
SSE	sud-sud-est
SSO, SSW	sud-sud-oest

4.8.2 Símbols de poblacions en les matrícules d'automòbils

A	Alacant
AB	Albacete
AL	Almeria (Almería)
AV	Àvila (Ávila)
BA	Badajoz
B	Barcelona
BI	Bilbao (Bilbo)
BU	Burgos
CC	Càceres (Cáceres)
CA	Cadis (Cádiz)
CS	Castelló de la Plana
CE	Ceuta
CR	Ciudad Real
CO	Còrdova (Córdoba)
C	La Corunya (A Coruña, La Coruña)
CU	Conca (Cuenca)
GI	Girona
GC	Gran Canària (Gran Canaria)
GR	Granada
GU	Guadalajara
H	Huelva
HU	Oscas (Huesca)
J	Jaén
LE	Lleó (León)
L	Lleida (Lérida)
LO	Logronyo (Logroño)

LU	Lugo
M	Madrid
MA	Màlaga (Málaga)
ML	Melilla
MU	Múrcia (Murcia)
NA	Navarra (Nafarroa)
OR	Orense (Ourense)
O	Oviedo
P	Palència (Palencia)
PM	Palma de Mallorca
PO	Pontevedra
SA	Salamanca
SS	Sant Sebastià (Donostia, San Sebastián)
S	Santander
Z	Saragossa (Zaragoza)
SG	Segòvia (Segovia)
SE	Sevilla
SO	Sòria (Soria)
T	Tarragona
TF	Tenerife
TE	Terol (Teruel)
TO	Toledo
V	València
VA	Valladolid
VI	Vitòria (Gasteiz, Vitoria)
ZA	Zamora

4.8.3 Símbols de pesos i mesures

A	amper
a	àrea
b	byte
cal	caloria
CV, HP	cavall de vapor
cl	centilitre
cm	centímetre
cc	centímetre cúbic

---

dg	decigram
dl	decilitre
dm	decímetre
g	gram
°	grau (geomètric)
°C	grau Celsius
h/km ²	habitant per quilòmetre quadrat
ha	hectàrea
hg	hectogram
hl	hectolitre
hm	hectòmetre
h	hora
l, L	litre
M	mega, milió
Mb	megabyte
MHz	megahertz
m	metre
m/s	metres per segon
mg	mil·lígram
ml	mil·lilitre
mm	mil·límetre
min	minut (unitat de temps)
'	minut (unitat geomètrica)
q	quintar
Kb	quilobyte
kg	quilo/quilogram
km	quilòmetre
km/h	quilòmetre per hora
kV	quilovolt
kVA	quilovolt amper
kW	quilovat
kWh	quilovat hora
r	revolució
rpm	revolució per minut

---

rps	revolució per segon
s	segon (unitat de temps)
”	segon (unitat geomètrica)
t	tona
V	volt
W	vat, watt
Wh	vat hora

4.8.4 Abreviatures administratives més usals

a/c	a compte
a/f	a favor de
a/	a l'atenció de
a.c.s.	al cel sia (sigui)
a.C.	abans de Crist
admtiu.	administratiu
admtiva.	administrativa
aj., ajt.	ajuntament
(a)	àlies
a.m.	ante meridiem (abans del migdia)
a.	any
apt.	apartat
aprox.	aproximadament
art.	article
APA	associació de pares d'alumnes
AV	associació de veïns
àt.	àtic
av.	avinguda
bda.	baixada
bxs.	baixos
b.	barri, barriada
bl.	bloc
butll.	butlletí
c.u., c/u	cada unitat
cant.	cantonada
cap.	capítol

c., c/	carrer
ctra.	carretera
c., cas.	casal
ct.	cèntim
cert.	certificat
circ.	circular
col·l.	col·laborador, col·lecció
CP	col·legi públic, codi postal
cial.	comercial
cia.	companyia
c/c	compte corrent
corr.	correus
D	decret
DL	decret llei
dept.	departament
dte.	descompte
dir.	direcció
disp.	disposició
distr., dte., D.	districte
DP	districte postal
DNI	document nacional d'identitat
Dr., Dra.	doctor, doctora
doc.	document
dta.	dreta
dupl.	duplicat
e.f.	en funcions
entl.	entresòl
esc.	escala
esq.	esquerre/a
etc.	etcètera
exp.	expedient
ext.	extensió
fra.	factura
fca.	finca

GP	gir postal
GT	gir telegràfic
h.	habitants
H	hotel, hospital
ibíd.	ibídem
íd.	ídem
ltda.	limitada
L	llei
mun., mpal.	municipal
n., nre.	nombre
NB	nota bene
NO	nucli operatiu
núm.	número
OM	ordre ministerial
ord. mun.	ordenança municipal
O, o.	ordre (document)
p., pàg.	pàgina
PD	<i>post data</i> (després de lliurat)
ptge.	passatge
pg.	passeig
p.a.	per autorització
p.o.	per ordre
p.e., p. ex.	per exemple
pta., ptes.	pesseta, pessetes
pl.	plaça
pol.	polígon
pta.	porta
p.m.	<i>post meridiem</i> (després del migdia)
PS	<i>post scriptum</i> (després del que hi ha escrit)
pral.	principal
rbla.	rambla
RD	reial decret
rnt.	remitent
rda.	ronda

s.	segle
s.d.	sense data
s. ll.	sense lloc
s/n	sense número
Sr., Sra.	senyor, senyora
s.u.p.	si us plau
s/àt	sobreàtic
SA	societat anònima
tel., tlf.	telèfon
tèl.	tèlex (vegeu 4.6.2e)
TM, t.m.	terme municipal
trav.	travessera, travessia
urb.	urbanització
v., veg.	vegeu
v. gr.	verbigràcia, verbigratia
VP, v. i p.	vist i plau
vè.	vostè

4.8.5 Símbols de monedes

	UNE	ISO
Corona danesa	KRD	DKK
Corona noruega	KRN	NOK
Corona sueca	KRS	SEK
Dòlar australià	\$A, A\$	AUD
Dòlar canadenc	\$CAN	CAD
Dòlar nord-americà	\$USA, \$	USD
Dracma grec	DR	GRD
European currency unit	ECU	XEU
Escut portuguès	ESC	PTE
Florí holandès	FL	NLG
Franc belga	FB	BEF
Franc francès	FF, F	FRF
Franc luxemburguès	FLUX	LUF
Franc suís	FS	CHF

Ien japonès	Y, ¥	JPY
Lira italiana	LIT, L	ITL
Lliura esterlina	L, £	GBP
Lliura irlandesa	IR, LIR	IEP
Marc alemany	DM	DEM
Marc finlandès	MF	FIM
Pesseta espanyola	PTA	ESP
Ruble rus	RBL, R	SUR
Xíling austríac	SCH	ATS

4.8.6 Dies de la setmana

	Per a tabulacions	Abreviatures habituals
dilluns	dl	dll.
dimarts	dt	dt.
dimecres	dc	dc.
dijous	dj	dj.
divendres	dv	dv.
dissabte	ds	dss.
diumenge	dg	dg.

4.8.7 Mesos de l'any

	Per a tabulacions	Abreviatures habituals
gener	gn	gen.
febrer	fb	febr.
març	mç	març
abril	ab	abr.
maig	mg	maig
juny	jn	juny
juliol	jl	jul.
agost	ag	ag.
setembre	st	set.
octubre	oc	oct.

---

novembre	nv	nov.
desembre	ds	des.

4.8.8 Abreviatures dels ordinals

1r/1a/1rs/1es	primer, primera, primers, primeres
2n/2a/2ns/2es	segon, segona, segons, segones
3r/3a/3rs/3es	tercer, tercera, tercers, terceres
4t/4a/4ts/4es	quart, quarta, quarts, quartes
5è/5a/5ns/5es	cinquè, cinquena, cinquens, cinquenes
6è/6a/6ns/6es	sisè, sisena, sisens, sisenes
7è/7a/7ns/7es	setè, setena, setens, setenes
8è/8a/8ns/8es	vuitè, vuitena, vuitens, vuitenes
9è/9a/9ns/9es	novè, novena, novens, novenes
10è/10a/10ns/10es	desè, desena, desens, desenes

5. Tractaments protocol·laris

Excm.

Mgfc.

Rvdm.

5.1 Situacions en què és factible d'usar tractaments

Ens podem referir a una persona de les maneres següents:

5.1.1 Segons l'àmbit

- a) en una situació administrativa
- b) en una situació no administrativa

5.1.2 Segons el canal

- a) per escrit
- b) oralment

5.1.3 Segons el receptor

- a) en tercera persona:

Fa un mes l'alcalde ens deia que...

Fa un mes el Sr. Robert ens deia que...

I. Sr. Enric Bernat

[*Adreça d'un sobre o un escrit, on es pot sobreentendre que hi diu: Doneu aquesta carta a l'I. Sr. Enric Bernat.*]

- b) en segona persona en general:

Fa un mes em vas dir que...

Fa un mes vós mateix ens ho dèieu

Si vol utilitzar els nostres serveis, li agraiem que ens ho indiqui

- c) en vocatiu (que també és segona persona):

La vostra presència, Senyora, és un estímul per als organitzadors de la competició

Senyors diputats, la pròxima sessió serà a les dues de la tarda

[*En un escrit:*]

Distingit client,

La regidoria de Benestar Social ha presentat...

[*En l'obertura o començament d'un acte solemne:*]

Molt Honorable Senyora; Il·lustríssim Senyor; Senyores i Senyors...

5.2 Particularitats dels tractaments

5.2.1 Tendència a reduir l'ús dels tractaments protocol·laris

Hi ha una tendència general a reduir l'ús dels tractaments protocol·laris, que queda reservat a certs textos (adreces, salutacions) i a les ocasions i els documents solemnes, oralment o per escrit. (Vegeu Ordre del 7 de juliol de 1986 de la Presidència del Govern i *Llengua i Administració*, núm. 27, maig 1987, p. 8.)

En aquest capítol es recullen tots els tractaments protocol·laris que poden ser d'interès per a l'Ajuntament de Barcelona i que estan regulats més o menys explícitament. Vegeu-ne la llista més avall.

5.2.2 Acadèmies, diputacions i altres institucions

Els membres numeraris de les reials acadèmies que integren l'Institut de España tenen tractament protocol·lari d'*excel·lència*. Els de les altres acadèmies, reials o no, tenen el tractament d'*il·lustríssim/a*.

També tenen tractaments protocol·laris les diputacions i certes altres institucions: *Excel·lentíssima Diputació de...* (Decret llei de 25 d'octubre de 1968, art. 70, que es refereix a totes les diputacions), *Il·lustre Col·legi d'Advocats...*

5.2.3 Tractaments vitalicis

Hi ha dues classes de tractaments protocol·laris: uns a títol personal (per categoria pròpia, per un títol acadèmic o per distincions específiques) i uns altres per raó del càrrec que s'ocupa. Els primers són vitalicis. Els de càrrec tenen la durada d'aquest; però, concretament a Catalunya, el tractament dels expresidents de la Generalitat i del Parlament, el dels exconsellers i el dels expresidents d'organismes territorials elegits per sufragi són també vitalicis. (Decret 189/81, art. 18, DOG.)

5.2.4 Tractament de cortesia

A certes persones del món cultural o del món científic se'ls dona el tractament de *professor* o de *mestre*. Són fórmules de cortesia que no tenen entitat legal.

5.2.5 Tractament administratiu general

El tractament administratiu general (per a càrrecs, dignitats i jerarquies) és de *vós (us)*. S'aplica en tots els casos de les llistes d'aquest capítol.

Oralment el tractament habitual és de *vostè (li, els)*: per exemple, a les reunions formals de l'Ajuntament, del Parlament de Catalunya, etc.

En català no hi ha el costum d'utilitzar els possessius davant dels tractaments. (Eventualment es diu *Sa Majestat*, *Ses Alteses*, *Sa Santedat*, però són expressions que l'esperit del llenguatge administratiu actual tendeix a eliminar.) Tampoc no els

utilitzem en certes fórmules que eren habituals en castellà (...“a Su Il·lustríssima EXPONE”), sinó que les fórmules són com la següent:

Honorable Senyor,

Núria Lluch, natural de..., on vaig néixer el... , **us**

EXPOSO: (...). Per això **us**

DEMANO: (...)

Senyors, la sessió s’ha acabat. Poden sortir.

[Sessió del Parlament de Catalunya]

5.2.6 Altres càrrecs

Per adreçar-se a ciutadans en general i a càrrecs altres que els previstos en aquest capítol, s’usa el tractament de cortesia, que tant pot ser de *vostè* (*li*, plural *els*) com de *vós* (*us*, singular i plural).

En llenguatge administratiu no s’utilitzen els tractaments *en*, *na* (a les illes Balears l’ús és més flexible en aquest punt) i menys encara *don*, *donya* (que són aliens al català). Tant aquests tractaments *en*, *na* com el de *senyor/a* són impropis de textos com ara les esqueles.

5.3 Formes de tractament en vocatiu

Per a l’ús del vocatiu, a part del genèric *Senyor*, hi ha les formes següents:

- a) *Excel·lència* o *Excel·lentíssim/a Senyor/a* s’aplica a qui pel seu càrrec és *excel·lentíssim/a*.
- b) *Senyoria*, equivalent a *Senyor*, d’ús cada vegada més restringit i probablement importat, que s’hauria de tendir a eliminar, només s’utilitza en situacions formals i tant pot aplicar-se a persones que no tenen tractament protocol·lari específic com sobretot als *il·lustres*, *molt il·lustres* i *il·lustríssims*. De tota manera, el tractament que s’aplica és més habitualment *Il·lustre Senyor/a*, *Molt Il·lustre Senyor/a* i *Il·lustríssim/a Senyor/a*, respectivament.
- c) *Eminència* i *Eminentíssim Senyor* / *Eminència Reverendíssima* s’aplica als *eminentíssims* i als *eminentíssims* i *reverendíssims*, respectivament.
(Als altres eclesiàstics se’ls pot aplicar, segons els càrrecs, els tractaments següents: *Reverència*, *Reverend Pare*, *Reverenda Mare*, *Reverend Senyor*, *Reverenda Senyora*, *Senyor Rector*, *Senyor Bisbe*, *Senyor Arquebisbe*, *Pare Abat*, *Mare Abadessa*, *Senyor*, *Senyora*, *Pare*, *Mare*, *Mossèn*.)
- d) *Santedat* s’aplica al papa.
- e) *Majestat* s’aplica al rei i a la reina.
- f) *Altesa* s’aplica als prínceps i princeses i als infants i infantes reials.

5.4 Personalització

El redactor d'un text administratiu ha d'usar la primera persona del singular. La tercera persona es reserva per al saluda, per raó de l'estructura peculiar d'aquest document que, per altra banda, cada dia s'utilitza menys. La primera persona del plural s'utilitza quan en un document predomina el valor del centre emissor sobre el de l'individu que el signa.

5.5 Llista de tractaments protocol·laris

TRACTAMENTS¹

5.5.1 Càrrecs acadèmics

Cap d'estudis de facultat universitària	Molt Il·lustre Senyor/a M. I. Sr.//M. I. Sra.
Degà/degana i vicedegà/degana de facultat universitària	Il·lustríssim/a Senyor/a Im. Sr.//Ima. Sra.
Director/a d'escola universitària o d'institut	Il·lustríssim/a Senyor/a Im. Sr.//Ima. Sra.
Gerent d'universitat	Il·lustríssim/a Senyor/a Im. Sr.//Ima. Sra.
President/a del Consell d'universitats	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr.//Excma. Sra.
President/a de divisió universitària	Il·lustríssim/a Senyor/a Im. Sr.//Ima. Sra.
Rector/a d'universitat	Excel·lentíssim/a i Magnífic/a Senyor/a Excm. i Mgfc. Sr.//Excma. i Mgfca. Sra.
Secretari/ària general d'universitat	Molt Il·lustre Senyor/a M. I. Sr.//M. I. Sra.
Vicerector/a d'universitat	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr.//Excma. Sra.

1. El sistema d'abreujament donat no és l'únic. N'hi ha d'altres d'igualment vàlids, com els següents: *Hble.*, *Hon.* (*Honorable*), *Il·ltre.* (*Il·lustre*), *Il·lm.* (*Il·lustríssim*), *Magfc.* (*Magnífic*), *Rev.*, *Rvnd.* (*Reverend*). Hem optat pels més simples per qüestió d'economia.

5.5.2 Càrrecs eclesiàstics

Abat/abadessa	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra. <i>o</i> Reverendíssim/a Pare/Mare Rvdm. P./Rvdma. M.
Arquebisbe	Excel·lentíssim i Reverendíssim Senyor Excm. i Rvdm. Sr.
Arxiprest del Principat d'Andorra	Reverend Senyor Rnd. Sr.
Bisbe	Excel·lentíssim i Reverendíssim Senyor Excm. i Rvdm. Sr.
Cardenal	Eminentíssim i Reverendíssim Senyor Emm. i Rvdm. Sr.
Nunci apostòlic	Excel·lentíssim i Reverendíssim Senyor Excm. i Rvdm. Sr.
Papa	Sa Santedat, Pare Sant, Sant Pare
Prelat	Excel·lentíssim i Reverendíssim Senyor Excm. i Rvdm. Sr.
(Si no és bisbe)	Monsenyor Mons.
Rector de parròquia	Reverend Senyor Rnd. Sr.
Religiós/osa	Reverend/a Senyor/a Rnd. Sr./Rnda. Sra. Dom (per als monjos), Fra (per als frares)
Sacerdot	Reverend Senyor, Mossèn, Pare Rnd. Sr., Mn., P.
Superior/a	Reverend/a Pare/Mare Rnd. P./Rnda. M.
Superior/a general	Reverendíssim/a Pare/Mare Rvdm. P./Rvdma. M.

5.5.3 Càrrecs militars

Almirall	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
Cap superior de policia	Il·lustríssim/a Senyor/a Im. Sr./Ima. Sra.

Capità/ana general	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
Comissari/ària de policia	Il·lustríssim/a Senyor/a Im. Sr./Ima. Sra.
Contraalmirall en cap	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
General en cap	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
Governador/a militar	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra..
Vicari general castrense	Excel·lentíssim Senyor Excm. Sr.
Vicealmirall	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.

5.5.4 Càrrecs polítics i civils

Alcalde/essa de l'Ajuntament de Barcelona i de Madrid	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
Alcalde/essa de capitals de província	Il·lustríssim/a Senyor/a Im. Sr./Ima. Sra.
Ambaixador/a	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
Batlle d'Andorra	Honorable Senyor/a H. Sr./H. Sra.
Cap d'estat	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
Cap del Consell Executiu d'Andorra	Molt Il·lustre Senyor/a M. I. Sr./M. I. Sra.
Cap del Gabinet Jurídic de la Generalitat de València	Il·lustríssim/a Sr./Sra. Im. Sr./Ima. Sra.
Cap de l'oposició	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
Cap provincial de Trànsit	Il·lustríssim/a Senyor/a Im. Sr./Ima. Sra.

Conseller/a de la Generalitat de Catalunya, de la Generalitat de València i del Govern balear	Honorable Senyor/a H. Sr./H. Sra.
Conseller/a del Consell General i conseller/a del Consell Executiu d'Andorra	Molt Il·lustre Senyor/a M. I. Sra./M. I. Sra.
Conseller/a del Comú d'Andorra	Honorable Senyor/a H. Sr./H. Sra.
Cònsol	Honorable Senyor/a H. Sr./H. Sra.
Cònsol major i cònsol menor d'Andorra	Honorable Senyor/a H. Sr./H. Sra.
Copríncep d'Andorra	Excel·lentíssim Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
Degà/ana del cos consular	Honorable Senyor/a H. Sr./H. Sra.
Degà/ana de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats i del cos diplomàtic	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
Delegat/ada dels ministeris	Il·lustríssim/a Senyor/a Im. Sr./Ima. Sra.
Delegat/ada d'Hisenda	Il·lustríssim Senyor/a Im. Sr. //Ima. Sra.
Delegat/ada general del Govern de l'Estat	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
Delegat/ada permanent del copríncep d'Andorra	Molt Il·lustre Senyor/a M. I. Sr./M. I. Sra.
Delegat/ada provincial	Il·lustríssim/a Senyor/a Im. Sr./Ima. Sra.
Diputat/ada del Congrés de l'Estat espanyol	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
Diputat/ada del Parlament de Catalunya	Il·lustre Senyor/a I. Sr./I. Sra.

Diputat/ada del Parlament de les Illes Balears	Il·lustre Senyor/a I. Sr./I. Sra. <i>o</i> Honorable Senyor/Senyora H. Sr./H. Sra.
Diputat/ada del Parlament de València	Il·lustre Senyor/a I. Sr./I. Sra.
Fiscal d'Andorra	Magnífic/a Senyor/a Mgfc. Sr./Mgfc. Sra.
Fiscal d'audiència provincial	Il·lustríssim Senyor/a Im. Sr./Ima. Sra.
Fiscal general de l'Estat espanyol	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excm. Sra.
Fiscal del Tribunal Suprem	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excm. Sra.
Governador/a civil	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excm. Sra.
Infant/a	Sa Altesa Reial S.A.R. <i>o</i> Senyor/a Sr./Sra.
Jutge/essa d'apel·lacions d'Andorra	Magnífic/a Senyor/a Mgfc. Sr./Mgfc. Sra.
Jutge/essa de la jurisdicció administrativa i fiscal d'Andorra	Honorable Senyor/a H. Sr./H. Sra.
Lletrat/ada major de les Corts valencianes	Il·lustre Senyor/a I. Sr./I. Sra. <i>o</i> Honrat/ada Senyor/a Honrat Sr./Honrada Sra.
Magistrat/ada d'audiència provincial	Il·lustríssim/a Senyor/a Im. Sr./Ima. Sra.
Magistrat/ada de les Corts valencianes	Il·lustríssim/a Senyor/a Im. Sr./Ima. Sra.
Magistrat/ada dels tribunals superiors i del Tribunal Administratiu i Fiscal d'Andorra	Molt Il·lustre Senyor/a M. I.Sr./M. I. Sra.

Magistrat/ada del Tribunal Suprem de Justícia	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
Membre del Consell Consultiu de la Generalitat de Catalunya	Il·lustre Senyor/a I. Sr./I. Sra.
Membre de la mesa de les Corts valencianes	Respectable Senyor/a Rble. Sr./Rble. Sra.
Membre de la mesa del Parlament balear	Il·lustre Senyor/a I. Sr./I. Sra.
Ministre/a del Govern espanyol	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
President/a de l'Audiència nacional	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
President/a d'audiència provincial	Il·lustríssim/a Senyor/a Im. Sr./Ima. Sra.
President/a de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears	Molt Honorable Senyor/a M. H. Sr./M. H. Sra.
President/a del Consell Comarcal	Il·lustríssim/a Senyor/a Im. Sra./Ima. Sra.
President/a del Consell Consultiu de la Generalitat de Catalunya	Honorable Senyor/a H. Sr./H. Sra.
President/a del Consell General del Poder Judicial	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
President/a del Consell insular balear	Honorable Senyor/a H. Sr./H. Sra.
President/a del Congrés de diputats	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
President/a de les Corts espanyoles	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
President/a de les Corts valencianes	Molt Excel·lent Senyor/a M. E. Sr./M. E. Sra.
President/a de la Diputació de Barcelona	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.

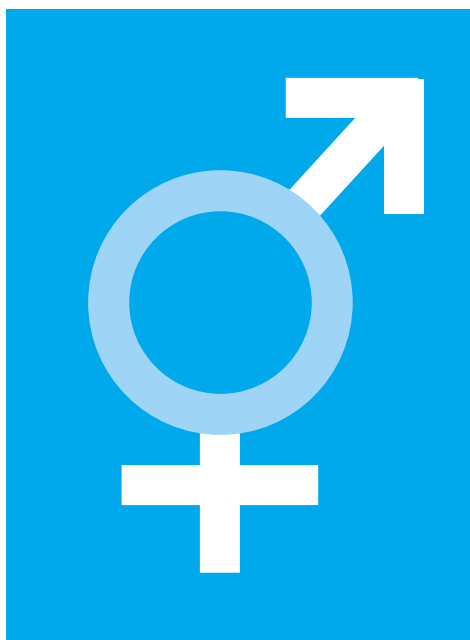
President/a de diputació d'altres províncies	Il·lustríssim/a Senyor/a Im. Sr./Ima. Sra.
President/a de la Generalitat de Catalunya	Molt Honorable Senyor/a M. H. Sr./M. H. Sra.
President/a de la Generalitat de València	Molt Honorable Senyor/a M. H. Sr./M. H. Sra.
President/a de govern de comunitat autònoma	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
President/a del Govern de l'Estat espanyol	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
President/a del Govern de les Illes Balears	Molt Honorable Senyor/a M. H. Sr./M. H. Sra.
President/a d'organismes territorials que tinguin Barcelona per capital	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
President/a d'organismes territorials elegits per sufragi	Il·lustre Senyor/a I. Sr./I. Sra.
President/a del Parlament de Catalunya	Molt Honorable Senyor/a M. H. Sr./M. H. Sra.
President/a del Parlament de les Illes Balears	Molt Honorable Senyor/a M. H. Sr./M. H. Sra. <i>o</i> Molt Il·lustre Senyor/a M. I. Sr./M. I. Sra.
President/a del Senat	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
President/a del Tribunal de Comptes	Excel·lentíssim Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
President/a del Tribunal Constitucional	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
President del Tribunal de Corts i del Tribunal de Delictes Menors d'Andorra	Magnífic/a Senyor/a Mgfc. Sr./Mgfc. Sra.

President/a del Tribunal Suprem de Justícia	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
President/a dels tribunals superiors de Justícia	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
President/a dels tribunals superiors d'Andorra	Molt Il·lustre Senyor/a M. I. Sr./M. I. Sra.
Príncep/princesa d'Espanya	Sa Altesa Reial S.A.R. <i>o</i> Senyor/a Sr./Sra.
Regidor/a de l'Ajuntament de Barcelona	Il·lustríssim/a Senyor/a Im. Sr./Ima. Sra.
Regidor-president// regidora-presidenta de Consell Municipal de Districte	Il·lustríssim/a Senyor/a Im. Sr./Ima. Sra.
Rei/Reina	Sa Majestat S.M. <i>o</i> Senyor/a Sr./Sra.
Secretari/ària general de l'Ajuntament de Barcelona	Il·lustríssim/a Senyor/a Im. Sr./Ima. Sra.
Secretari/ària general del Consell de l'Estat	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
Senador/a	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
Síndic/a general d'Andorra	Molt Il·lustre Senyor/a M. I. Sr./M. I. Sra.
Síndic/a de Greuges	Il·lustre Senyor/a I. Sr./I. Sra.
Síndic/a president/a de la Sindicatura de Comptes	Il·lustre Senyor/a I. Sr./I. Sra.
Síndic/a de la Vall d'Aran	Magnífic/a Senyor/a Mgfc. Sr./Mgfc. Sra.
Subsíndic/a general d'Andorra	Molt Il·lustre Senyor/a M. I. Sr./M. I. Sra.

Tinent/a d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona	Il·lustríssim/a Senyor/a Im. Sr./Ima. Sra.
Vicepresident/a de les Corts valencianes	Excel·lent Senyor/a Exc. Sr./Exc. Sra.
Vicepresident/a del Govern de l'Estat espanyol	Excel·lentíssim/a Senyor/a Excm. Sr./Excma. Sra.
Vicepresident/a del Parlament balear	Il·lustre Senyor/a I. Sr./I. Sra.
Vicepresident/a del Parlament de Catalunya	Il·lustre Senyor/a I. Sr./I. Sra.

6. Ús igualitari del llenguatge

6.1 El llenguatge i la discriminació sexista

És una necessitat actual, que es relaciona amb la voluntat d'evitar qualsevol tipus de discriminació, ser sensibles als canvis en el llenguatge que siguin reflex dels canvis socials existents, quan afavoreixin el respecte a la dignitat i la igualtat de les persones i cultures. En aquesta línia, s'intenta aconseguir una redacció no marcada pel que fa al sexe. Cal tenir en compte, però, que les llengües en general i la nostra en concret privilegien el gènere masculí de dues maneres: amb la concordança (diem “Els nois i les noies que hagin estat *premiats* dues vegades seuran al davant” i no pas *premiades*) i usant-lo tot sol quan cal referir-se als dos gèneres alhora (en una reunió d'homes i dones diem “*Tots* hi estaven d'acord” i no *totes*). Per tant, moltes vegades ens trobarem que la voluntat d'aconseguir una redacció no marcada en aquest sentit topa amb l'estructura mateixa de la llengua, i aquesta estructura, en principi, no es pot violentar.

Altres dificultats provenen de la falta de costum i del tipus de text. Aquestes són més fàcils de superar.

Finalment, hi ha la dificultat que no tots els càrrecs, oficis i professions tenien tradicionalment formes específiques per a tots dos gèneres. Darrerament s'ha fet un esforç important per cobrir aquestes llacunes, però encara n'hi queda alguna a causa de la dificultat del sistema gramatical o per raons de tipus social. També aquí caldrà tendir a afavorir la distinció, d'acord amb els principis i les orientacions que es donaran, però igualment caldrà evitar de forçar excessivament la realitat.

El sentit comú i la naturalitat en la redacció són els elements que han de limitar aquest esforç igualitari, perquè hi ha el perill de crear textos gramaticalment inadequats o de difícil lectura.

6.2 Principis generals

En els escrits de tipus administratiu s'ha de tendir a evitar la redacció marcada pel que fa al gènere: en concret, la subordinació del femení al masculí i la desigualtat entre els dos gèneres. Aquests aspectes queden reflectits en els principis següents:

- a) No s'usa el tractament de *senyoreta* o *Srta.*
- b) En les comunicacions personals, quan es coneix la persona destinatària, simplement s'adequa el text al gènere d'aquesta persona.
- c) S'ha de procurar evitar que els escrits semblin adreçats només a persones d'un sol gènere (si no es pretén expressament).

- d) En els documents preimpresos, en els quals l'usuari ha d'emplenar caselles o espais amb les dades personals o d'altre tipus, s'ha de preveure que tant els pugui emplenar un home com una dona. Per tant, s'eviten construccions com:

El sotassignat, ... , nascut a . . . . . i domiciliat a . . . . .

que caldrà substituir per formes aptes per als dos gèneres (vegeu 6.3.3):

Nom i cognoms: . . . . .

Lloc de naixement: . . . . .

Domicili: . . . . .

- e) En les designacions genèriques d'oficis, professions o càrrecs s'intenta adoptar fórmules que afectin tots dos gèneres alhora o que s'hi refereixin de manera indistinta. Si la designació afecta un cas concret, s'aplica el principi b.

6.3 Maneres d'aconseguir la neutralitat desitjada

Amb formes dobles (6.3.1)

Amb noms genèrics invariables, col·lectius o abstractes (6.3.2)

Amb construccions més neutres (6.3.3)

6.3.1 Formes dobles

Les formes dobles presenten dues possibilitats:

- a) L'adjunció de la terminació femenina a la forma masculina després d'una barra inclinada (o entre parèntesis),¹ o també l'adjunció de la forma femenina o masculina sencera. Aquest recurs és fàcilment aplicable en les salutacions o encapçalaments:

Senyor/a, Senyor/Senyora, Senyores/Senyors

L'ús més recomanable és:

1. Si la salutació té una sola paraula, escriure la forma masculina i la femenina completes separades per una barra inclinada (l'ordre és indiferent), amb una sola puntuació final:

Senyor/Senyora,

Companyes/Companyans,

1. L'ús dels parèntesis presenta dificultats que el fan desaconsellable. Al *Llibre d'estil* desestimem aquest recurs.

2. Si la salutació té més d'una paraula, escriure les formes masculina i femenina completes, una sota de l'altra (l'ordre és indiferent), amb puntuació en tots dos casos:²

Distingit senyor,
Distingida senyora,
Benvolguda companya,
Benvolgut company,

Quan s'utilitzin les formes dobles amb barra, si la forma femenina presenta variacions gràfiques (de consonants, vocals o accents), indicarem aquesta forma a partir de la vocal tònica, i en la resta de casos, només la terminació *a* (singular) o *es* (plural):

benvolgut/uda, senyor/a, distingit/ida, amics/igues, administratiu/iva, psicòleg/òloga³

En el cas que fem servir la barra inclinada amb formes abreujades, n'hi ha prou posant punt en la segona forma:

Sr/a., Il·lm/a., admtiu/iva.

En l'interior del text, el recurs a les formes dobles és inviable si es vol aplicar sistemàticament a tots els elements variables: en resultaria un text il·legible i fins i tot ridícul. Aleshores cal acceptar el principi que el gènere masculí representa el gènere no marcat, i es pot fer variar únicament la paraula principal (que normalment serà un nom).⁴ Exemple:

Inviabile	Recomanable
Quan els/les candidats/es hagin estat seleccionats/ades, el jurat els/les entrevistarà	Quan els candidats/es hagin estat seleccionats, el jurat els entrevistarà

b) L'ús de la forma masculina i la femenina sense abreujar i coordinades. Aquesta possibilitat té l'avantatge de no presentar la forma femenina com a accessòria:

2. No és freqüent, i si es pot s'ha d'evitar, l'ús de l'abreviatura en la salutació. Si s'utilitza, es duplica la paraula bàsica (el nom) i també l'abreviatura que l'acompanya:

Sr/a. secretari/ària del Consell Escolar,

3. En casos com *socis/òcies*, en què la part que queda darrere la barra és gairebé tan llarga com la paraula completa, convé prescindir d'aquest recurs i emprar les formes coordinades: *socis i sòcies*.

4. De vegades el que caldrà variar és l'article:

El/la sol·licitant...

Anunciem als candidats i a les candidates⁵ que han de presentar les sol·licituds abans del dia 8 de novembre

Benvolguts senyors i senyores,

Aquest recurs, però, pot fer-se enfarfigós si es repeteix gaire al llarg d'un text. Caldrà, doncs, utilitzar-lo amb seny.

6.3.2 Noms genèrics, col·lectius o abstractes

a) La paraula *persona* ajuda a evitar la doble forma:

En lloc de:

els afectats i les afectades

l'examinat o l'examinada

l'inculpat o la inculpada

l'interessat o la interessada

els seleccionats

Podem escriure:

les persones afectades

les persones examinades

la persona inculpada

la persona interessada

les persones seleccionades

Les persones afectades seran indemnitzades adequadament

[*En lloc de:* Els afectats i les afectades seran indemnitzats adequadament, *o bé:* Els afectats seran indemnitzats...]

Aquest document ha de ser signat per la persona interessada

[*En lloc de:* Aquest document ha de ser signat per l'interessat o la interessada]

De vegades no podrem recórrer a la paraula *persona*, perquè no sempre se sent com a normal; per exemple:

Els funcionaris i les funcionàries

[*En lloc de:* Les persones funcionàries]

Els consellers i les conselleres

[*En lloc de:* Les persones conselleres]

b) Hi ha col·lectius i paraules abstractes que poden ser d'ajut:

agrupació, assemblea, autoritats, ciutadania, col·lectiu, col·lectivitat, col·legi (professional), comunitat, conjunt de, consell, cos (mèdic), efectiu, equip, gent, infància, grup, joventut, membre, personal, plantilla, població, professió, públic, servei, etc.

Van haver-hi d'intervenir efectius de la Guàrdia Urbana

[*En lloc de:* ...d'intervenir dos guàrdies urbans *o* un guàrdia urbà i una guàrdia urbana]

5. Gramaticalment, tan correcta podem considerar la construcció:

Anunciem als candidats i a les candidates...

com la construcció:

Anunciem als candidats i candidates...

L'ús de l'una o l'altra pot dependre del gust personal o del ritme del text.

Comuniquem a tot el personal que aquest centre estarà tancat els dies 13 i 14 de març
[En lloc de: ... a tots els funcionaris i les funcionàries]

El Servei d'Assessorament es compromet a fer una anàlisi exhaustiva dels documents
per establir unes bases per a tothom
[En lloc de: Els correctors i les correctores...]

Ara bé, de vegades aquest recurs al col·lectiu pot canviar el sentit d'allò que es vol expressar realment. No és el mateix dir *El Servei d'Assessorament cobra poc* (és a dir, ofereix els seus serveis a un cost baix), que *Els correctors i les correctores cobren poc* (és a dir, les persones individualment cobren poc). Encara que no sempre podrem recórrer a aquesta possibilitat, doncs, ampliem la llista de col·lectius:

alcaldia	alcalde/alcaldesa
alumnat	alumne/alumna
consell de redacció o redacció	redactor/redactora
consell assessor o assessoria	assessor/assessora
conselleria	conseller/consellera
deganat	degà/degana
direcció	director/directora
funcionariat	funcionaris/funcionàries
gerència	gerent
ministeri	ministre/ministra
presidència	president/presidenta
professorat	professor/professora
regidoria	regidor/regidora
representació	representants
secretaria	secretari/secretària
veïnat	veïns/veïnes
voluntariat	voluntaris/voluntàries

Totes les persones interessades poden demanar informació a Secretaria a partir del dia 5 de novembre

La Direcció del centre ha establert els dies festius següents

Tenen un professorat amb molta iniciativa

6.3.3 Construccions més neutres

En certs contextos es poden utilitzar construccions menys personalitzades.

En lloc de:	Es pot usar:
el propietari	propietat de
domiciliat a	amb domicili a

ciudadà/ana	ciudadania
llicenciat/ada	llicenciatura en
el supervisor	supervisió de
informe del tècnic	informe tècnic
informe del metge	informe mèdic

Finca propietat de: . . . . .

[*En lloc de:* El propietari de la finca: . . . . .]

. . . . ., amb domicili a . . . . .

[*En lloc de:* . . . . ., domiciliat a . . . . .]

Altres estratègies possibles es poden veure en les parelles d'exemples següents:

Hem de procurar la participació dels nois en les activitats

Hem de procurar que es participi en les activitats

Intentant entendre's entre ells sense voler imposar-se

Intentant entendre's entre si...

El candidat ha de presentar-se a...

Presenteu-vos a...

El/la sol·licitant. . . . . nascut/uda a . . . . .

domiciliat/ada a . . . . .

Dades personals:

Nom i cognoms . . . . .

Data de naixement. . . . .

Domicili. . . . .

Tingues-lo/la informat/da de tot el que passi...

Comunica-li...

Tots i totes han de passar l'examen mèdic

Tothom ha de passar l'examen mèdic

Tots els representants i totes les representants hauran de...

Qualsevol representant haurà de dur l'acreditació

Quan els candidats i les candidates hagin presentat els treballs, cap d'ells no podrà...

Quan els candidats i les candidates hagin presentat els treballs, no podran...

S'ha d'entendre que la llista de recursos que es presenten en aquest capítol és una guia de les possibilitats que es poden trobar, però que no sempre seran tots aplicables. El responsable del text ha d'actuar amb prou criteri per evitar redaccions poc naturals.⁶

6. Semblen casos clars d'exageració:

Benvolguts pares i benvolgudes mares dels i de les alumnes de les escoles del Districte

Els atletes guanyadors i les atletes guanyadores de medalla en els darrers Jocs Olímpics...

6.4 La concordança i els pronoms

En la concordança és on resulta més difícil aconseguir una redacció absolutament neutra, perquè es pot arribar a forçar el llenguatge buscant solucions molt poc naturals o que avui no es poden considerar gramaticalment correctes.

Per tant, aplicant les regles habituals de concordança d'adjectius i participis, si apareix en l'escrit la forma masculina i la femenina plurals, farem la concordança en masculí plural:

Els consellers i les conselleres nomenats hauran de...

[*En lloc de:* Els consellers nomenats i les conselleres nomenades hauran de... (*poc natural*), *o de* Els consellers i les conselleres nomenades hauran de... (*gramaticalment inadequat*)]

Si el nom és una paraula invariable, també hi farem concordar l'adjectiu o participi en masculí:

Si hi ha caps de servei interessats a assistir-hi, que ho comuniquin a Secretaria

[*En lloc de:* Si hi ha caps de servei interessats i interessades a assistir-hi, que ho comuniquin a Secretaria]

Per evitar que el text quedi únicament amb la marca de gènere masculí, podem recollir en els pronoms totes dues formes:

Els membres del Consell hauran de presentar un informe sobre el tema. Aquells o aquelles que no puguin assistir a la reunió, presentaran l'informe a la Secretaria.

Però si la variació de gènere ja es troba en un altre punt del text, podem evitar aquesta duplicació del pronom:

Els candidats i les candidates han de presentar les sol·licituds abans del 6 d'octubre. Tots rebran, al cap de dues setmanes, una carta notificant la decisió presa pel Consell

6.5 Noms d'oficis, càrrecs i professions

6.5.1 El gènere en les categories professionals

Per referir-nos de manera abstracta a alguna categoria professional utilitzem la forma masculina, que cal entendre com a no marcada gramaticalment:

El complement específic de tècnic auxiliar de sanitat i el de tècnic auxiliar d'activitats socials no són exactament iguals

Ara bé, sempre que es fa referència directa a la persona que ocupa o pot ocupar aquell càrrec o categoria professional, s'ha d'adoptar el gènere adequat per a

l'expressió del càrrec. També s'han d'indicar els dos gèneres quan hi ha la possibilitat que la plaça sigui ocupada tant per un home com per una dona:

M. Rosa Llovet i Marín, tècnica superior d'organització de...

Han sortit a concurs dues places de tècnic/a auxiliar d'informàtica...

6.5.2 La creació de femenins o masculins de càrrecs i oficis

Avui hi ha la necessitat de crear els femenins de certs noms de càrrecs, oficis i professions fins ara exclusius d'homes. També es dona el cas invers, bé que quantitativament és menys important. La formació d'aquests noms es fa amb els tres tipus de sufixos següents.

a) Sufixos variables. No presenten cap dificultat quan formem els femenins:

- à/ana: degà/ana
- ari/ària: secretari/ària
- at/ada: delegat/ada
- iu/iva: administratiu/iva
- nom/noma: agrònom/a
- dor/dora: administrador/a
- af/afa: geògraf/a
- gog/goga: pedagog/a
- leg/loga: psicòleg/dòloga
- etc.

b) Sufixos invariables, en principi:

- a: terapeuta
- e: forense
- aire: drapaire
- al: oficial, majoral
- ança: ordenança
- ant: representant, conferenciant
- ent: gerent, dependent
- ar: auxiliar, militar
- ble: comptable
- ista: telefonista

Tanmateix, alguns noms formats amb aquests sufixos han tingut o tenen actualment forma femenina. Concretament amb els sufixos *-ent*, *-ant* i *-al*, trobem formes variables com: *dependent/a*, *oficial/a*, *ajudant/a*, *assistent/a* o *estudiant/a*. Vegeu la llista de 6.5.3.

6.5.3 Llista de noms d'oficis, càrrecs i professions

En la llista següent hi ha els noms d'oficis, càrrecs o professions la feminització o masculinització dels quals pot provocar dubtes. No totes les solucions que s'hi ofereixen es poden considerar definitives, perquè aquest és un aspecte sotmès a una ràpida evolució i a una certa discussió tècnica, però la Comissió encarregada de la redacció del nou diccionari normatiu ens ha confirmat els casos més conflictius. De vegades es presenten dues formes possibles i correctes; l'ús i l'acceptació que tingui cada una acabarà de decidir quina s'imposa. Les formes entre parèntesis es consideren menys adequades per un o altre motiu:

Masculí	Femení	
adjudicatari	adjudicatària	
adjunt	adjunta	
administrador	administradora	
administratiu	administrativa	
advocat	advocada	(advocadessa) ⁷
agent	agent	
agrònom	agrònoma	
agutzil	agutzil [P]	
ajudant	ajudanta	
alcalde	alcaldessa	
aparellador	aparelladora	
aprenent	aprenenta	
arquitecte	arquitecta	
arxiver	arxivera	
assessor	assessora	
assistent	assistent ⁸	
autor	autora	
auxiliar	auxiliar	
bidell	bidella	

7. Antigament, *advocada* només es feia servir per referir-se a la Mare de Déu. Actualment, però, sembla que aquesta forma s'està generalitzant. L'IEC les admet totes dues.

8. Aquesta forma afecta col·lectius importants (assistents socials, assistents sanitaris, etc.), els quals estan formats majoritàriament per dones. Convé, doncs, estendre l'ús de la forma feminitzada, encara que aquesta se sentís anteriorment amb un cert to despectiu o que es reservés només a la persona que col·labora en les tasques de la llar.

bomber	bombera	
botànic	botànica	
cap	cap [P]	
cap lletrat	cap lletrada ⁹ [P]	
capatàs	capatassa	
capità	capitana	
caporal	caporal	
carter	cartera	
comissari	comissària [P]	
comptable	comptable	
conductor	conductora	
conferenciant	conferenciant	
conseller	consellera	
conserge	conserge	
cònsol	cònsol	consolessa
contractista	contractista	
corrector	correctora	
crític	crítica [P]	
degà	degana	
delegat	delegada	
delineant	delineant [P]	
dependent	dependenta	
dipositari	dipositària	
diputat	diputada	
director	directora	
doctor	doctora	
empleat	empleada	
empresari	empresària	
encarregat	encarregada	
enginyer	enginyera	
estudiant	estudiant	estudianta

9. I els equivalents: *cap tècnic / cap tècnica, cap jurat / cap jurada.*

fabricant	fabricant	
facultatiu	facultativa	
fiscal	fiscal [P]	
físic	física	
forense	forense	
fotògraf	fotògrafa	
funcionari	funcionària	
geògraf	geògrafa	
gerent	gerent	
gestor	gestora	
governador	governadora	
governant	governant	governanta ¹⁰
guàrdia	guàrdia	
infermer	infermera	
informador	informadora	
informàtic	informàtica	
inspector	inspectora	
intendent	intendenta	
intèrpret	intèrpret ¹¹	
interventor	interventora	
jutge	jutgessa ¹²	
licitador	licitadora [P]	
lletrat	lletrada	
mecànic	mecànica [P]	
mestre	mestra	
metge	metgessa ¹³	
ministre	ministra	

10. La *governant* és la dona que governa; la *governanta* és l'encarregada de certs serveis d'hoteleria.

11. Hi ha el cas d'*intèrpret jurat* / *intèrpret jurada*.

12. Aquesta forma ha estat força discutida (fins i tot s'ha proposat una forma femenina *jutja*); l'autoritat lingüística s'inclina per *jutgessa*.

13. Com el cas de *jutge*, aquesta forma també s'ha discutit força; *metgessa* té força difusió i està sancionat per l'autoritat lingüística.

mosso d'esquadra	mossa d'esquadra	
notari	notària	
oficial	oficiala	
operari	operària	
ordenança	ordenança	
pedagog	pedagoga	
pediatre	pediatra	
perit, pèrit	perita, pèrita	
pilot	pilot	
poeta	poeta	poetessa
pràctic	pràctica [P]	
president	presidenta	
professor	professora	
propietari	propietària	
psiquiatre	psiquiatra	
psicòleg	psicòloga	
repcionista	repcionista [P]	
regidor	regidora	
representant	representant [P]	
resident	resident [P]	
secretari	secretària	
senador	senadora	
sergent	sergenta	
síndic	síndica [P]	
sol·licitant	sol·licitant	
superior	superior	superiora ¹⁴
supervisor	supervisora	
suplent	suplent	
tècnic	tècnica	
telefonista	telefonista	
terapeuta	terapeuta	

14. La *superiora* és la dona que governa una comunitat religiosa.

tinent	tinenta ¹⁵
treballador	treballadora
tresorer	tresorera
veterinari	veterinària
vigilant	vigilant
vocal	vocal [P]
xofer, xòfer	xofera, xòfera

15. En el càrrec *tinent d'alcalde*, hi ha qui prefereix marcar el gènere amb l'article o amb altres mots (*la tinent d'alcalde, la tercera tinent d'alcalde*). En principi, però, no hi ha cap motiu que desaconselli la forma *tinenta*, que és la sancionada per l'autoritat.

7. L'expressió dels nombres

7.1 Criteris generals

Tot i que els conceptes són una mica confusos, es pot distingir entre:

Nombre: “resultat de comptar les coses que formen un agregat”.

Número: “nombre amb què una cosa és designada dins una sèrie”.

Xifra: “cadascun dels signes gràfics utilitzats en els diversos sistemes de numeració per expressar els nombres”.

Quantitat: “tot allò que pot ser mesurat i expressat amb un nombre”.

Per tant, segons aquestes definicions:

Es va aplegar un gran **nombre** d'ex-combatents
[No: ...un gran número...]

El **nombre** de casos tractats pel Servei supera les previsions
[No: El número de casos...]

L'apartat **número** sis insisteix en altres aspectes

En el proper **número** de la *Gaset*...

Amb aquesta impressora, la **xifra** cinc es pot confondre amb la sis

Escriuiu la quantitat en **xifres**, si us plau

M'ha tocat un número de dorsal de quatre **xifres**

El nombre de corredors no passa de tres **xifres**

Al paràgraf 1 s'indica quines **quantitats** (o **nombres**) s'escriuen en **xifres**

7.1.1 Representació dels nombres en xifres o en lletres¹

En textos que no tinguin un caràcter tècnic escriurem en lletres els nombres següents:

u, un, una	onze	trenta
dos, dues	dotze	quaranta
tres	tretze	cinquanta
quatre	catorze	seixanta
cinc	quinze	setanta
sis	setze	vuitanta
set	disset	noranta
vuit	divuit	cent
nou	dinou	mil
deu	vint	milió
		bilió
		trilió

1. En aquest apartat és molt difícil fixar normes estrictes. És fàcil trobar casos en què l'ús de xifres o lletres depèn de factors molt diversos i és evident que no tots poden ser recollits en aquest llibre. De vegades, el caràcter d'un document (xecs, certificacions, actes...) pot portar a escriure un nombre en lletres per evitar possibles errors. En altres casos, la repetició de molts nombres en el mateix text pot inclinar a escriure'ls en xifres per comoditat. En molts casos, però, la tradició ens ha transmès uns hàbits més o menys uniformes, que són els que hem procurat reflectir aquí. Per tant, en algun cas hi ha més d'una solució possible.

i en xifres els altres, amb les particularitats que es descriuen en aquest capítol.

7.1.2 Cardinals i ordinals

El criteri anterior és vàlid per a cardinals i per a ordinals:

Us faig saber que el Districte estarà representat en l'assemblea amb només disset delegats, i no amb dinou, que era el nombre previst inicialment [Cardinal]

Va participar en la cursa popular i va arribar en una digna dissetena posició [Ordinal]

Però, en textos tècnics:

Nombre d'inspeccions tècniques: 17. Nombre d'expedients sancionadors: 12.
Percentatge: 75% [Cardinal]

En la secció 17a del dictamen tècnic de la Comissió d'Urbanisme s'especifica que les obligacions de l'adjudicatari són... [Ordinal]

7.1.3 Nombres posposats a substantius

Se solen escriure en xifres els nombres que apareixen posposats a un substantiu:

Un seient a la fila 2

El número 13 no ens ha portat mala sort

Qui porta el dorsal 7 és...

A l'habitació 567...

7.2 Particularitats

7.2.1 Usos paral·lels

Per simetria, si en una frase apareixen uns nombres que han d'anar escrits en lletres i uns altres que han d'anar escrits en xifres, els escriurem tots en xifres:

En aquell parc hi ha 3 bancs i 78 palmeres

7.2.2 Llistes o relacions

En llistes o relacions tots els nombres s'expressen en xifres:

Material inventariable del Gabinet:

– 2 taules

– 5 cadires

– 2 tamborets

– 6 arxivadors

7.2.3 En inici absolut o després de punt

En inici absolut o després de punt, els nombres no s'acostumen a expressar en xifres:

En lloc de	és preferible
25 homes i 33 dones han rebut els premis	Han rebut els premis 25 homes i 33 dones
Vint-i-cinc homes i 33 dones han rebut els premis	
1980 fou l'any més productiu	L'any 1980 fou el més productiu

7.2.4 Comes i punts en les xifres. Decimals

Els nombres amb decimals sempre s'escriuen en xifres. Els decimals se separen amb coma (abans es feia amb apòstrof), i els enters, amb punt cada tres xifres començant per la dreta:

3,14159 [No: 3'14159]
Base de cotització: 2.459.456 ptes.

7.2.5 Nombres que pertanyen a sèries

Si el nombre pertany a una sèrie no porta punts en els milers. Als nombres que pertanyen a una sèrie els podem imaginar un element de la mateixa naturalesa al davant i un altre al darrere, i generalment admeten al davant la paraula *número*:

El llibre té 1.230 pàgines, i a la pàgina (número) 1102 hi apareix...
L'any 1994 hem fet un esforç important per no superar el límit de 3.650.000 ptes. que fixava el pressupost

En nombres que pertanyen a una sèrie però podrien ser de lectura difícil perquè tenen moltes xifres, és recomanable de deixar espais en blanc allà on calgui per fer més fàcil aquesta lectura:

Núm. de DNI: 37 328 631
Núms. de telèfon: 412 15 50 i (972) 75 86 77

7.2.6 Expressió de la data

Per a la data en un text seguit, l'expressió més adequada és (vegeu 1.2.1e):

29 de setembre de 1995

(dia en xifres + *de* + mes en minúscula + *de(l)* + any en xifres i sense punt).

Si s'ha de precisar el lloc o el dia de la setmana, s'afegeixen davant de la data:

Us convoquem a la reunió que farem el dimecres 29 de setembre de 1995

A Barcelona, el dia 27 de novembre de 1995, es reuneixen...

És bo recordar que, en català, quan s'esmenta un dia de la setmana que està inclòs en el període de set dies abans o després de la data actual, no es fa servir l'article.

Així, si avui és dilluns i convoquem una reunió per al cap de quatre dies, escriurem:

Us convoquem a la reunió que farem divendres a les 13 h

El lector ha d'entendre forçosament que la data de la reunió és el divendres immediat i, per tant, si hi afegim més detalls (per exemple: "...que farem divendres, dia 28 d'aquest mes, a les 13 h", o "...que farem divendres, dia 28 de novembre, a les 13 h") estem duplicant la informació amb una voluntat de precisió. Aquesta informació afegida, l'haurem de posar entre comes.

Si la data que esmentem cau fora del període de set dies abans o després de la data actual, llavors són necessaris l'article davant del nom del dia de la setmana i l'ampliació de la informació amb el dia del mes, el nom del mes i, si cal, la indicació de l'any. Per tant, si avui és dilluns 1-3-95 i convoquem una reunió per al cap de 21 dies, escriurem:

Us convoquem a la reunió que farem el dilluns 22 de març de 1995 a les 13 h

En aquest cas la informació afegida no va entre comes (perquè és imprescindible) i el nom del dia de la setmana no és necessari.

Les formes *propvinent*, *proppassat*, *passat*, *que ve*, *vinent* solen tenir un caràcter reiteratiu i s'utilitzen també amb una voluntat de precisió.

Si la data apareix aïllada (fora del text, al final o al principi del document), no es posa la preposició *a* davant del lloc ni davant del dia:

Barcelona, 30 de gener de 1995

En certs casos s'haurà de recórrer a expressions totalment numèriques de la data (per limitacions d'espai, per necessitats informàtiques o d'ordenació, etc.).² La tendència actual és prescindir de la numeració romana i reservar les barres inclinades per a altres usos. És recomanable l'expressió completa de l'any per evitar possibles ambigüitats. Per tant, a l'Ajuntament de Barcelona s'utilitzarà normalment:

1-7-1976

1.7.1976

2. Hi ha una normativa internacional (ISO 2.014=1976 (F)) que regula la representació totalment numèrica de les dates i que recomana adoptar la fórmula "any (complet) + mes (en dues xifres aràbigues) + dia (en dues xifres aràbigues)". Segons aquesta normativa, l'1 de juliol de 1976 es pot representar d'una de les maneres següents:

a) 19760701

b) 1976-07-01

c) 1976 07 01

Aquesta normativa afecta les dates utilitzades en tota mena de moviments i canvis internacionals (per exemple, les transaccions amb targetes de crèdit internacionals). Si aquest no és el cas (és a dir, si la representació de les dates de forma abreujada no ha de tenir usos internacionals), es poden mantenir les representacions tradicionals; per exemple:

1-7-76

1.7.76

1/7/76

1-7-1976

1.7.1976

1/7/1976

1-VII-76

1.VII.76

1/VII/76

1-VII-1976

1.VII.1976

1/VII/1976

A l'Ajuntament de Barcelona s'adopten les formes que s'indiquen en el text.

7.2.7 Expressió de l'any

L'any sempre s'expressa en xifres:

Octavi va néixer l'any 63 a.C. i va morir l'any 14 d.C.

7.2.8 Dècades

Quan s'esmenten les dècades com a períodes de temps, s'escriuen en lletres i en singular:

Una festa major ambientada en la música dels seixanta

7.2.9 Xifres romanes

En l'expressió dels segles, del nom d'alguns personatges (reis i papes, generalment), de carreteres radials, de regions militars i d'embarcacions, naus i altres vehicles, s'usen xifres romanes. En certes obres de diversos volums i en alguna revista també es fan servir les xifres romanes: quan s'esmentin aquestes obres s'haurà de respectar l'ús que s'hi trobi. En textos mecanoscrits, les xifres romanes es fan amb majúscules; en textos impresos, es poden fer amb versaletes (una majúscula amb la mateixa alçada que les minúscules):

A les acaballes del segle XX...

Van rehabilitar un edifici del segle XVIII

Joan Pau II va visitar...

Des de l'època de Felip II...

En l'accident de la carretera N-II...

El contingent de la IV Regió Militar...

Les fotografies que envia el Viking X...

Les xifres romanes també s'usen en els noms de congressos, simposis, jornades i altres activitats. S'entén que les xifres romanes tenen un valor ordinal i, per tant, no és necessari de marcar aquest valor amb l'abreviatura:

XXV Jocs Olímpics
[No: XXVs Jocs Olímpics]

I Congrés Internacional de...
[No: Ir Congrés...]

III Jornada d'Estudis de...
[No: IIIa Jornada...]

7.2.10 Expressió simplificada de quantitats

En quantitats molt altes, quan no és necessària una gran precisió, es pot simplificar l'expressió dels nombres amb expressions aproximatives:

El pressupost per a aquest any supera els 28 milions
 [Millor que: ...supera els 28.000.000]

La població del país era llavors de 3,6 milions

Aquestes expressions no solen utilitzar-se en els casos en què el nombre és inferior al milió, ni en els casos en què allò que queda davant de la paraula *milió* és una sola xifra:

En acabar el concert, els vuitanta mil espectadors...
 [No: ...els 80 mil espectadors...]

Al cap d'un any atenem un milió de trucades
 [No: ...atenem 1 milió de trucades]

Té més de sis milions d'habitants
 [No: ...de 6 milions d'habitants]

7.2.11 Quantitats relacionades

Dues quantitats que depenguin l'una de l'altra s'haurien d'escriure completes, per evitar possibles ambigüitats:

Hi havia de 25.000 a 27.000 persones
 [En lloc de: Hi havia de 25 a 27.000 persones]

De tres mil a quatre mil policies, segons el dia, vigilen les instal·lacions
 [En lloc de: De tres a quatre mil policies...]

7.2.12 Textos tècnics i magnituds físiques

En textos de caràcter tècnic (matemàtics, estadístics, científics, econòmics...) els nombres s'expressen sempre en xifres.

S'expressen en xifres les quantitats referides a àrees, volums, pressions, profunditats i altres magnituds físiques.

Superfície edificada: 12 hectàrees

Es va fondre una bombeta de 60 vats

Fins a una alçada de 18 metres

Pes de la mostra analitzada: 200 grams

Si una magnitud física apareix en un text de caràcter no tècnic, segueix els criteris generals:

El cotxe accidentat circulava a més de vuitanta quilòmetres per hora

La temperatura ha baixat més de dotze graus en una setmana

Ara bé, si fem l'abreviatura d'una unitat de mesura, el nombre que l'acompanya s'expressa sempre en xifres:

La zona verda fa 3 km de llargada per 400 m d'amplada

7.2.13 Pàgines i números de publicacions

Les pàgines de qualsevol publicació, i els números d'una publicació periòdica, s'expressen sempre en xifres:

Ho trobareu a la pàgina 3 del número 7 de la revista...

En les citacions bibliogràfiques es mantenen els criteris de l'obra original; si citem una obra que té numerats els volums amb xifres romanes s'ha de mantenir aquest ús en la citació:

A.M. Badia, *Gramàtica catalana*, vol. II, p. 207

7.2.14 Encapçalament d'apartats

Els números que poden encapçalar els diferents apartats d'un text s'escriuen en xifres, com es pot observar en aquest mateix llibre. En alguns documents molt concrets (disposicions legals, certs contractes, etc.) aquests números se solen escriure en lletres.

7.2.15 Les hores

Les hores s'expressen en xifres quan es vol assenyalar el moment exacte del dia. Si no, s'escriuen en lletres.³ Les hores i els minuts se separen amb punt (no amb coma ni amb dos punts):

Obert de 8.00 a 14.00 h

12.30 h: Inauguració de l'exposició

13.30 h: Aperitiu

Horari d'aquest accés:

de dilluns a divendres, de 5.00 a 23.00 h

dissabtes i vigílies de festa, de 6.00 a 1.00 h

festius, de 6.00 a 23.00 h

A les 21.30 h la presidenta aixeca la sessió, de la qual, com a secretari, estenc aquesta acta

Alguns comerços del districte ja estan oberts a dos quarts de vuit del matí i no tanquen al migdia

El fet que els infants es quedin als patis de les escoles després de les cinc de la tarda té avantatges i inconvenients

3. Cal notar que l'escriptura en xifres o en lletres pot canviar el sentit d'un text, segons el context en què aparegui:

Van treballar-hi de set a vuit hores

[Indica que hi van treballar unes set o vuit hores]

Van treballar-hi de 7 a 8 hores

[Indica que hi van treballar durant una hora, en el lapse entre les 7 i les 8 del matí]

7.2.16 Temps esportius

Els temps esportius sempre s'expressen en xifres. El més adequat és emprar els símbols *h*, *min* i *s* després de cada quantitat:

Temps del guanyador: 2 h 32 min 45 s

És incorrecte escriure: 2 32' 45'', perquè aquesta representació és la pròpia dels graus (vegeu 7.2.17). També és incorrecte escriure expressions com 2,32,45 o 2,32'45 o 2.32.45, perquè no es poden expressar els minuts o els segons com a decimals de les hores ("2 h 30 min" són 2,5 h, no pas 2,3 h). Les unitats més petites de segon sí que formen part del sistema decimal, i per tant podem escriure:

Va fer un magnífic temps de 10,54 s en els 100 m llisos

El vencedor conduïa un vehicle capaç d'arribar als 100 km/h en 5,768 s

7.2.17 Grafia dels graus

Hi ha diversos tipus de graus, que s'expressen de la manera següent:

– graus sexagesimals (geometria, geografia i astronomia):

30° 45' 32''

– graus centesimals (geometria):

94^g 45[^] 54^{^^} 32^{^^^}

– graus decimals (física):

36° C (o bé 36°, o 36,7°)

7.2.18 Números en les adreces

Els números en les adreces sempre van en xifres i sense punt. El codi postal no porta cap punt:

Al núm. 1164 de la Gran Via...

C/ St. Antoni M. Claret, 8, pral. 2a

08037 Barcelona

7.2.19 Punts quilomètrics i distàncies

Els punts quilomètrics s'escriuen sempre en xifres, però les distàncies quilomètriques segueixen els criteris generals:

A vuit quilòmetres de Barcelona

Al quilòmetre 8 de la carretera de Barcelona

7.2.20 Expressió de l'edat

L'edat de les persones, en text seguit, se sol expressar en lletres, i no s'hi sol afegir "d'edat" al darrere:

Quan va fer els vint-i-tres anys va anar de viatge a París
[No: ...els vint-i-tres anys d'edat...]

Amb més de vuitanta anys, continua fent cada dia els seus exercicis

7.2.21 Expressió dels ordinals

Els quatre primers nombres ordinals tenen una expressió especial:

1r – primer	1a – primera	1rs – primers	1es – primeres
2n – segon	2a – segona	2ns – segons	2es – segones
3r – tercer	3a – tercera	3rs – tercers	3es – terceres
4t – quart	4a – quarta	4ts – quarts	4es – quartes

Des del cinquè, tots es formen a partir del cardinal amb la terminació *-è, -ena, -ens, -enes*:

5è – cinquè	5a – cinquena	5ns – cinquens	5es – cinquenes
6è – sisè			
7è – setè			
8è – vuitè			
9è – novè			
10è – desè			
11è – onzè			
12è – dotzè			
17è – dissetè			
23è – vint-i-tresè			
39è – trenta-novè			
100è – centè			
145è – cent quaranta-cinquè			
350è – tres-cents cinquantè			
1000è – milè			
1200è – mil dos-centè			

És molt habitual, sobretot en nombres elevats, l'ús de la forma cardinal en lloc de la forma ordinal; en textos formals, però, són més adequades les formes ordinals:

Van participar en el centè aniversari del naixement de...
[Millor que: ...en el cent aniversari del...]

En certs noms de personatges històrics s'admet l'ús del cardinal amb valor ordinal a partir de l'onze:

Joan XXIII [Es llegeix: Joan vint-i-tres]
Lluís XVI [Es llegeix: Lluís setze]

En canvi:

Jaume I [Es llegeix: Jaume primer]
Enric VIII [Es llegeix: Enric vuitè]

7.2.22 Nombres partitius o fraccionaris

Els nombres partitius o fraccionaris es formen igual que els ordinals, excepte: *mig*, *terç*, *dècim*, *centèsim*, *mil·lèsim* i *mil·lionèsim*. És molt freqüent l'ús de la perífrasi formada per la forma ordinal femenina seguida del substantiu *part*. No és correcta la formació paral·lela al castellà amb la terminació *-au*:

1/2 - mig, un mig, la meitat

1/3 - un terç *o* una tercera part

2/3 - dos terços *o* dues terceres parts

3/4 - tres quarts *o* tres quartes parts

1/5 - un cinquè *o* una cinquena part

1/6 - un sisè *o* una sisena part [*Incorrecte*: “un sextau”]

3/8 - tres vuitens *o* tres vuitenes parts [*Incorrecte*: “tres octaus”]

4/10 - quatre dècims *o* quatre desenes parts

6/16 - sis setzens *o* sis setzenes parts

1/25 - un vint-i-cinquè *o* una vint-i-cinquena part

2/100 - dos centèsims *o* dues centenenes parts

En música es fan servir els cultismes llatinitzants *quinta*, *sexta*, *sèptima* i *octava*:

Cantava una octava més baix que els altres

7.2.23 Els múltiples

Els múltiples, molt poc usats tret dels dos o tres primers, són:

duple/a *o* doble, triple/a, quàdruple/a, quintuple/a, sèxtuple/a, sèptuple/a, òctuple/a, nònuple/a, dècuple/a, cèntuple/a

7.2.24 Percentatges

Els percentatges sempre s'escriuen en xifres, i amb el símbol enganxat a la darrera xifra:

El 30% dels habitants de Barcelona...

Només vam trobar un 2,34% d'expedients incomplets

7.2.25 Divisió a final de línia

Cal anar amb compte per evitar que el processador de textos ens separi la xifra de l'abreviatura que la segueix. També s'ha de procurar que la xifra no quedi separada

de la paraula que l'acompanya, i tampoc no es poden separar nombres relacionats entre si amb guió o barra inclinada (en els exemples indiquem el final de línia amb el signe ||):

En lloc de	cal escriure
12, 5	12, 5
27° C	27° C
27 °C	
25 %	25%
En el número 36...	En el número 36
Havia caminat més de 27 km	...més de 27 km
Durant el curs 93/ 94...	...el curs 93/94
Pàgines 234- 41	Pàgines 234-41

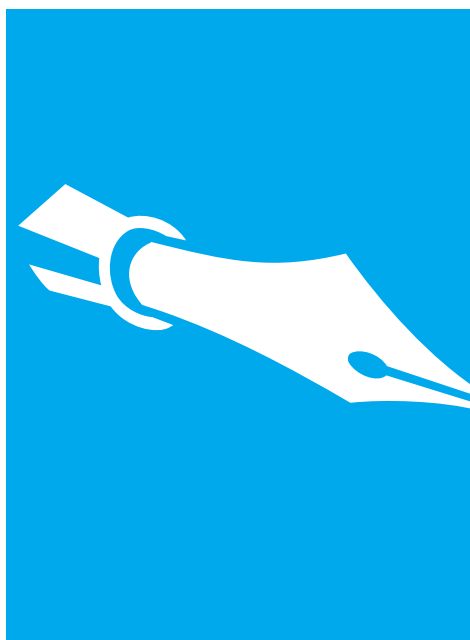
7.2.26 Apostrofació i nombres

Els nombres que es llegeixen amb vocal inicial admeten l'apòstrof tant si estan escrits en xifres aràbigues com en xifres romanes (vegeu 1.1.3):

Només l'1% del personal...

En l'XI Festival Internacional de...

8. Aclariments de presentació

8.1 Detalls de mecanografia

8.1.1 Els signes de puntuació

El punt, la coma, els dos punts, el punt i coma, els punts suspensius, els signes finals d'admiració i d'interrogació, i els signes de tancament de parèntesis, claudàtors i guions, s'escriuen enganxats a la darrera lletra de la paraula anterior. Darrere d'aquests signes de puntuació s'ha de deixar un espai en blanc. Els signes inicials s'escriuen enganxats a la primera lletra de la paraula següent:

Ens podem preguntar: tenim els recursos necessaris per afrontar una època de crisi com l'actual? Probablement, hi ha poques respostes –si és que n'hi ha cap– que puguin satisfer tothom.

En títols de llibres i de capítols o parts d'un treball no es posa punt final, i tampoc no és necessari posar-n'hi en frases publicitàries o eslògans.

8.1.2 La barra inclinada

Si la barra inclinada separa paraules soles o formes diferents de la mateixa paraula (masculí i femení, per exemple), no es deixa espai ni davant ni darrere. Si separa elements en què almenys un consta de més d'una paraula, s'han de deixar espais (vegeu 2.10.1):

La dualitat llum/foscó és l'element bàsic que determina les obres d'aquest pintor

L'oposició espai obert / espai tancat està perfectament aprofitada en l'obra de Gargallo

8.1.3 Abreviatures

Les abreviatures ordinàriament porten un punt final; els símbols, les sigles i els acrònims no en porten (vegeu 4.6.1). Els codis (combinacions de lletres i/o xifres amb significació només en l'àmbit que les ha determinades) poden portar punts o no i altres signes, però en tot cas cal anar amb compte a no treure'n ni afegir-n'hi quan es reproduïxen:

Abreviatures

c. o c/ [carrer]

ptge. [passatge]

admtiu. [administratiu]

Sigles, símbols i acrònims

SA [societat anònima]

UGT [Unió General de Treballadors]

Renfe [Red Nacional de Ferrocarriles Españoles]

Codis

08027 [codi postal]

0200213783 o 02.002137.83 [núm. de compte corrent]

ISBN: 84-87135-12-9 [International standard book number]

E972TS [codi d'accés a unes instal·lacions esportives]

En les abreviatures d'expressions formades per més d'una paraula, deixarem espai després del punt en el cas que alguna de les abreviatures tingui més d'una lletra; altrament no en deixarem (vegeu 4.6.1c):

s.n. [sense número]

Hble. Sr. [honorable senyor]

aux. admtiu. [auxiliar administratiu]

Els símbols i les abreviatures se separen amb un espai en blanc del nombre a què es refereixen:¹

Hora de sortida: 14 h 37 min

La reunió es farà a les 19.30 h

Dimensions de la zona afectada: 132 m de llargada i 14 m d'amplada

Exactament a 3 cm de la part inferior del full hi haurà la numeració de la pàgina

Però s'escriuen enganxats a la xifra els símbols de percentatge i els dels graus (geomètrics o climatològics):

Només un 30% del personal ha fet vaga, però més d'un 75% ha signat un escrit de queixa

La temperatura mitjana del mes d'agost és de 27°

L'angle no supera els 23° 32'

8.1.4 Quantitats

Quan escrivim quantitats de pessetes no cal posar al darrere de la quantitat cap signe (punts o guions). De tota manera, en certs documents molt específics en què es vol evitar la possibilitat de manipulació posterior de les xifres –xecs, contractes, etc.– és necessari fer algun tipus de senyal que indiqui exactament on acaba el nombre. No es posen zeros no significatius en els decimals, llevat que, per estètica, es vulgui igualar una taula (tercer exemple):

Despeses de material de l'any 1993: 12.345 ptes.

[No: 12.345.- ptes.]

La tarifa habitual de correcció d'originals és de 2,25 ptes. per paraula

[No: ...és de 2,250 ptes...]

1. Aquesta pràctica pot portar alguna dificultat en els processadors de textos, però és certament més clara i preferible. Recordem que la majoria de processadors de textos permeten d'impedir la separació no desitjada de dos caràcters.

Superfície	m ²
Àrea A	10,35
Àrea B	4,80
Àrea C	107,29
Àrea D	8,50

8.1.5 Xifres o lletres que encapçalen apartats

En les xifres o lletres que poden encapçalar els diversos apartats d'un text o els elements d'una enumeració hi havia el costum d'afegir-hi un punt i un guió, o algun altre signe. Avui s'hi posa només el punt o bé el parèntesi de tancament:

Índex:

1. Introducció [No: 1.- Introducció]
2. Àmbit d'actuació [No: 2.- Àmbit d'actuació]
- ...

Es va parlar dels aspectes següents:

- a) Automatització de les oficines integrades
- b) Estat de comptes del primer trimestre
- c) Possible ampliació de l'oferta de serveis

En treballs que tenen divisions complexes és recomanable, per claredat, fer servir el sistema d'ordenació decimal (com es fa en aquest llibre), procurant, però, no superar els tres nivells de subordinació, per evitar dificultats de lectura:

Índex:

1. Les associacions del districte
  - 1.1 Associacions esportives
  - 1.2 Associacions de lleure
    - 1.2.1 De funcionament setmanal
    - 1.2.2 De funcionament diari
  - 1.3 Altres associacions
2. Instal·lacions municipals
  - 2.1 ...

Altres sistemes d'ordenació (lletres, xifres romanes, combinacions de lletres i xifres...) poden ser perfectament vàlids i potser més adequats per a segons quin tipus de document.

8.1.6 Numeració de pàgines

Convé numerar les pàgines de qualsevol document que en tingui més de dues. Si el document té tres pàgines o menys es pot fer servir el sistema següent:

- primera pàgina: ./... (primera de tres)
- segona pàgina: ../... (segona de tres)
- tercera pàgina: .../... (tercera de tres)

La paginació es fa amb xifres àrabiques soles o entre guions, centrades a la part inferior de la plana o a la part dreta superior o inferior, prou separades del text perquè no es puguin confondre amb aquest.

8.2 Les adreces

8.2.1 Informació que ha de constar a l'adreça

En els sobres, en les etiquetes o en les cartes que s'envien en un sobre amb finestreta, la manera correcta de fer constar l'adreça és la següent:

- a) identificació del destinatari;
- b) carrer o via pública, número, pis i porta;
- c) codi postal i població.

a) Identificació del destinatari:

La identificació del destinatari pot ocupar més d'una línia de text, però s'ha de procurar que no n'ocupi més de tres:

- 1a línia:** nom i cognoms del destinatari (amb l'abreviatura del tractament, si cal)
- 2a línia:** càrrec del destinatari
- 3a línia:** institució o empresa (departament, entre parèntesis)

En alguns casos pot ser recomanable dedicar dues línies diferents a la identificació del departament i de la institució o empresa; en aquest cas, la tercera línia serà la del departament i la quarta la del nom de la institució. En la majoria de casos, però, el que caldrà és utilitzar el menor nombre de línies possible; llavors cal donar prioritat al nom de la institució per davant del del departament i del càrrec.

Si no coneixem tota la informació és preferible no posar-la a posar-la equivocada. Si no sabem exactament el càrrec que ocupa una persona, podem passar directament al nom de la institució o del departament. Si el que no coneixem és el nom de la persona, podem adreçar-nos al càrrec que ocupa. Exemples:

1. Es coneixen totes les dades i no hi ha problemes d'espai:

Sr. Miquel Àngel Martí Climent
 Secretari general
 Àrea de Finances
 Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat

2. Es coneixen totes les dades però no es poden ocupar tantes línies de text:

Sr. Miquel Àngel Martí Climent
 Secretari general
 Ajuntament de l'Hospitalet de Ll. (Àrea de Finances)

3. S'ignora o no és significatiu el càrrec:

Sr. Miquel Àngel Martí Climent
 Àrea de Finances
 Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat

4. S'ignoren o no són significatius el càrrec i el departament:

Sr. Miquel Àngel Martí Climent
 Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat

5. S'ignora o no és significatiu el nom de qui ocupa el càrrec:

Secretari general
 Àrea de Finances
 Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat

6. S'ignora o no és significatiu el nom de qui ocupa el càrrec i es disposa de poques línies de text:

Secretari general
 Ajuntament de l'Hospitalet de Ll. (Àrea de Finances)

b) La indicació de la via pública:

El genèric (*carrer*, etc.) pot anar sencer o abreujat. Entre el genèric i el nom propi hi pot haver la preposició *de* i algun altre element (*article*, *can*, *doctor*, etc.) (vegeu 1.2.2).² El genèric, en text seguit, s'escriu amb minúscula, però en les adreces porta majúscula per la posició (vegeu 3.4.8):

Carrer de Garcilaso	Plaça Molina
Avinguda del Carrilet	Travessera de Gràcia
Passeig de la Bonanova	C/ Balmes

2. La Direcció General de Correus i Telègrafs va editar a l'abril de 1990 unes normes per facilitar la lectura automatitzada de les adreces. Una de les indicacions que s'hi fan és d'evitar l'ús de qualsevol tipus d'abreviatura. Però aquestes normes s'han deixat en suspens: precisament aquesta indicació sobre les abreviatures no ha semblat del tot viable.

No porten preposició les vies públiques el nom de les quals sigui un adjectiu, un número o una lletra:

Avinguda Diagonal
 Carrer Ample
 Carrer A [*de la Zona Franca*]

Si abreguem el genèric, podem ometre sempre la preposició:

C/ Avinyó
 Pl. Orfila

El número se separa del nom de la via pública amb una coma, i també hi ha d'haver coma després del número; entre el pis i la porta també s'hauria de posar coma, però es pot ometre per simplificar. Davant del número no es posa *núm.* ni cap altre tipus d'abreviatura. S'ha de notar que les abreviatures dels números dels pisos i de les portes no acaben amb punt (vegeu 4.8.8). Hi ha edificis on la referència és a *planta* en lloc de *pis*.³

Carrer del Doctor Pi i Molist, 133
 C/ Elisabets, 12, 1r, 2a
 Pg. de Fabra i Puig, 120, 10è 3a
 C/ Providència, 112-114, esc. B, 15è 2a
 Pl. de Sant Miquel, 1, 4a [planta]

c) Codi postal i població:

Aquest codi identifica perfectament els detalls toponímics: estat, província, població i districte; només el nom de la població es manté a la vora del codi, per a més claredat; el nom de la comarca s'hi pot afegir optativament entre parèntesis:

08001 Barcelona
 08960 Sant Just Desvern (Barcelonès)
 08184 Palau de Plegamans (Vallès Occidental)

8.2.2 A l'interior de les cartes

Llevat dels casos en què utilitzem sobres amb finestreta, a l'interior de les cartes no cal indicar l'adreça completa del receptor. Generalment, n'hi ha prou amb la indicació del nom (amb el tractament que calgui) i la referència a la institució o a una divisió d'aquesta institució. (De tota manera, hi ha qui prefereix tornar a repetir l'adreça per evitar possibles errors en la tramesa.)

3. La mateixa normativa de correus assenyalava la conveniència d'evitar l'ús de qualsevol tipus de signe de puntuació (comes, punts, etc.). Convé saber que aquesta normativa només és aplicable en tipus de sobres normalitzats i que si es fan servir etiquetes, aquestes s'han d'enganxar ben rectes. Per altra banda, hi ha força documentació de l'Ajuntament que no es distribueix amb la xarxa de Correus, amb la qual cosa la normativa descrita es fa innecessària.

8.3 Cursiva⁴

La cursiva o itàlica és un tipus de lletra inclinat. No s'han de confondre els usos de la cursiva amb els de les cometes (vegeu 2.7 i 3.5). Alguns dels usos de la cursiva són els següents.

8.3.1 Títols d'obres de creació diverses

Els títols de publicacions periòdiques (diaris, setmanaris, revistes), llibres, tesis, pel·lícules, cançons, discos, pintures, escultures, obres de teatre, programes de ràdio o televisió, s'escriuen en cursiva. Les publicacions periòdiques es caracteritzen també pel fet de portar majúscula (a part de la inicial absoluta) en cada paraula del títol (excepte articles, conjuncions i preposicions):

Farem una recollida d'articles de l'*Avui*, d'*El Periòdico* i del *Nou Diari*

Els articles de *La Municipal* cada vegada són millors

Seguim escrupolosament les indicacions del *Llibre d'estil de l'Ajuntament de Barcelona*

L'autor d'*El senyor dels anells*, J.R.R. Tolkien, ens ha deixat una obra global extraordinària

Hem preparat un document, *L'urbanisme al districte de l'Eixample*, que presentarem en el proper Congrés

Ahir es va estrenar *Un plaer indescriptible*, una pel·lícula protagonitzada per Àngels Gonyalons i Ferran Rañé

Els Pets van interpretar, entre altres, cançons del disc *Fruits sex*

Quan Raimon va entonar *Al vent*, l'emoció es va escampar entre el públic

L'obra de Salvador Dalí *Presagi de la Guerra Civil (Construcció tova amb mongetes cuites)* és de 1935

L'escultura *El profeta*, de Gargallo, sempre l'ha impressionat

Feia molt temps que *Terra baixa* no es representava a Barcelona

Si el títol d'una d'aquestes obres apareix dintre d'un altre títol es marca amb cometes:

Es va doctorar amb una tesi titulada *Les referències històriques a "La plaça del Diamant"*

El llibre *Els personatges de "Terra Baixa"* és important per comprendre millor l'obra d'Àngel Guimerà

4. En textos mecanografiats, la cursiva s'indica subratllant amb una sola línia el fragment afectat.

8.3.2 No s'escriuen en cursiva les parts d'obres diverses

Els títols de parts d'obres (capítols, articles d'un diari o revista, parts d'un treball) no s'escriuen en cursiva, sinó entre cometes:

En l'apartat "Conclusions" de l'estudi *Reflexions sobre l'art a Barcelona*, hem procurat concretar les nostres propostes

A l'article de Pep Subirós "Per a una teoria de Barcelona", publicat en el número 12 de *La Municipal...*

8.3.3 Noms llatins de plantes, animals i virus

Els noms llatins de plantes, animals i virus s'escriuen en cursiva (i amb majúscula a la primera paraula):

S'ha previst plantar al nou parc 35 xiprers (*Cupressus sempervirens*) i 12 verns (*Alnus glutinosa*)

Si no s'hi està avesat, es pot confondre el guepard (*Acinonyx jubatus*) amb el lleopard (*Panthera pardus*)

8.3.4 Per destacar paraules o grups de paraules

Per destacar paraules o grups de paraules del seu context es pot utilitzar la cursiva:

a) Si l'autor va posar l'accent en aquelles paraules:

L'artista va declarar: "Tinc una preocupació *per* l'estètica *des de* l'estètica."

b) Si es defineix o s'esmenta la paraula en el text:

La persona que està obligada a retre comptes dels fons que ha gestionat és el *comptedant*

Quan diem *comptedant* ens referim a...

En aquest text, *assessor* es fa servir en el sentit de...

c) Si és una paraula pròpia d'un altre idioma:

Les situacions d'*overbooking* no són mai desitjables

d) Si és una paraula d'argot o està mal escrita expressament:

Molts dels *trileros* que hi ha als carrers de Barcelona...

8.3.5 No s'utilitza en citacions

La cursiva no ha d'utilitzar-se en les citacions d'altres textos, que es marquen amb cometes:

L'article 44 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, expressa que "Els actes administratius presumptes es podran fer valdre tant davant l'Administració com davant qualsevol altra persona, natural o jurídica, pública o privada". Per tant...

8.3.6 No s'utilitza en noms d'empreses o entitats

En noms d'empreses o entitats no s'utilitza la cursiva, encara que estiguin en una llengua diferent del català:

L'edifici d'El Corte Inglés...

L'oficina de la Caja de Madrid...

La impressora de la marca Hewlett Paccard...

Han comprat un Volkswagen

8.3.7 No s'utilitza en les sigles

Les sigles que es fan servir per referir-se a certes obres no s'escriuen en cursiva, encara que el títol complet porti aquest tipus de lletra:

Al tercer volum de la GEC... [*Gran enciclopèdia catalana*]

És un terme tret del DRAE [*Diccionario de la Real Academia Española*]

8.4 La negreta⁵

La negreta és un tipus de lletra de traç més gruixut. El seu ús més habitual correspon als títols de capítols o parts d'una obra, però també es pot fer servir per destacar una paraula dins d'un text quan l'ús de la cursiva podria portar problemes d'interferència o confusió. Convé no abusar-ne, però és un recurs que pot contribuir a fer més clars els escrits.

8.5 Divisió de paraules a fi de línia

Si a final de línia s'ha de partir una paraula convé evitar que quedi una sola lletra en una de les dues línies. Si hi ha un apòstrof, no es pot partir per l'apòstrof:

En lloc de	s'ha de fer
...van a-	...van anun-
nunciar una reforma de...	ciar una reforma de...
	...van
	anunciar una reforma...

5. En textos mecanografiats la negreta s'indica subratllant el fragment afectat amb una línia ondulada.

per pagar l'-
anunci podeu...

per pagar l'a-
nunci podeu...

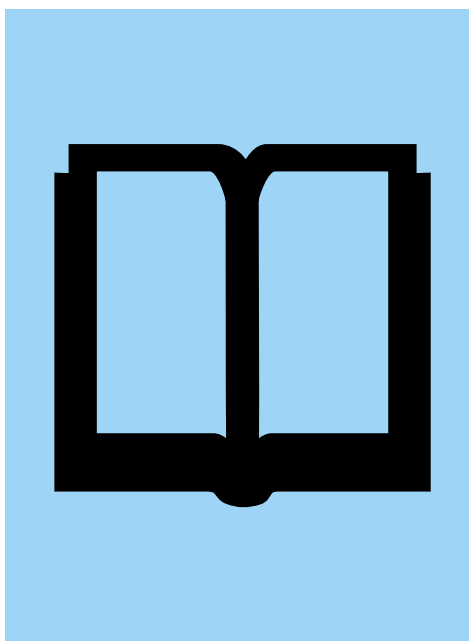
la senyora Mari-
a Cànoves ha presentat...

per pagar
l'anunci podeu...

la senyora Maria
Cànoves ha presentat..

la senyora Ma-
ria Cànoves ha presentat...

Bibliografia

- ACCORNERO, Arrigo *et al.*: *Manuale de linguaggio giornalistico*.— Milano: Etas Libri, 1981. [1a ed., 1976]
- ACHTERT, Walter S.; GIBALDI, Joseph: *The MLA Style Manual*. Fourth printing.— New York: The Modern Language Association of America, 1989. [1a ed., 1985]
- Administració municipal. Manual de documentació*.— València: Generalitat Valenciana: Conselleria de Cultura, Educació i Ciència; Conselleria d'Administració Pública / Diputacions d'Alacant, Castelló i València, 1990.
- ARANA, Esther; VILANA, Àngels.: *Tots els signes de puntuació*.— Barcelona: Fausí, 1990.
- Au féminin. Guide de féminisation des titres de fonction et des textes*.— Québec: Gouvernement du Québec, Direction des services linguistiques de l'Office de la langue française, 1991.
- BARON, Dennis E.: "The epicene pronoun: the word that failed", *American Speech*, vol. 56. 2, 1981, p. 83-97.
- BATALLÉ, Dolors; RABELLA, Josep M.: "La toponímia i la seva revisió en la cartografia de la Corporació Metropolitana de Barcelona", *Revista de Geografia* (Barcelona: Departament de Geografia de la Universitat de Barcelona), vol. XVIII (gener-desembre de 1984), p. 123-133.
- CABRÉ CASTELLVÍ, M. Teresa: *La terminologia. La teoria, els mètodes, les aplicacions*.— Barcelona: Empúries, 1992.
- *A l'entorn de la paraula* (I. Lexicologia general. II. Lexicologia catalana.). València: Universitat, 1994. 2 vols.
- CALVO RAMOS, L.: *Introducción al estudio del lenguaje administrativo. Gramática y textos*.— Madrid: Gredos, 1980.
- CHACÓN ORTEGA, Luis: *Manual de formularis per a ajuntaments*. 2 vol.— Barcelona: Generalitat de Catalunya, Escola d'Administració Pública, 1985.
- Code typographique*. 16a ed.— Paris: Fédération C.G.C. de la Communication, 1989.
- COROMINA, Eusebi: *El 9 Nou. Manual de redacció i estil*.— Barcelona: Diputació de Barcelona; Eumo Editorial; Premsa d'Osona, 1991.
- Criteris lingüístics*. 2a ed.— Barcelona: Servei de Llengua Catalana de la Universitat de Barcelona, 1990.
- DAU. Documents administratius universitaris*.— Barcelona: Servei de Llengua Catalana de la Universitat de Barcelona, 1991.
- DOPPAGNE, Albert: *Majuscules, abréviations, symboles et sigles*.— Paris: Duculot, 1991.
- DUARTE, Carles; ALSINA, Àlex; SIBINA, Segimon: *Manual de llenguatge administratiu*. 3a ed.— Barcelona: Generalitat de Catalunya, Escola d'Administració Pública, 1993. [1a ed., 1991]
- El País. Libro de estilo*. 4a ed.— Madrid: El País, 1990. [1a ed., 1977]
- Entière. Guide pour la rédaction de textes non sexistes*.— Paris: Ministère de l'Éducation.

- Fitxes de normalització lingüística (I i II).*– Barcelona: Universitat Politècnica de Catalunya, 2 vol., 1991-1992.
- Full de difusió de neologismes.*– Barcelona: Termcat, 1988–.
- GRUP D'ESTUDIS CATALANS: *El barco fantasma (1982-1992)*. Barcelona: Llibres de l'Índex, 1992.
- Guia lingüística per a les administracions locals*. Barcelona: Consorci per a la Normalització Lingüística, 1992.
- HERRERO LLORENTE, Víctor-José: *Diccionario de expresiones y frases latinas*. 2a ed.– Madrid: Gredos, 1985. [1a ed., 1980]
- IZQUIERDO, Francesc A.; RUSCALLEDA, Toni: *Formulari comercial català*. 4a ed.– Girona: Cambra de Comerç, Indústria i Navegació, 1990.
- La féminisation des titres et les “leaders” d’opinion: un étude exploratoire*. 2a ed.– Québec: Gouvernement du Québec, Office de la langue française, 1985.
- LACREU CUESTA, Josep: *Manual d’ús de l’estàndard oral*. 2a ed.– València: Institut de Filologia Valenciana; Universitat de València, 1992.
- LAKOFF, Robin: *El lenguaje y el lugar de la mujer*.– Barcelona: Hacer, 1981. [1a ed. en anglès, 1975, Harper and Row]
- LESINA, Roberto: *Il Manuale di Stile. Guida alla redazione di documenti, relazioni, articoli, manuali, tesi di laurea*.– Bologna: Zanichelli, 1986.
- Libro de estilo. El Periódico de Catalunya*.– Barcelona: Ediciones Primera Plana, 1989.
- Libro de redacción. La Vanguardia. Edición experimental*.– Barcelona: La Vanguardia, 1986.
- LLEDÓ, Eulàlia: *El sexisme i l’androcentrisme en la llengua: anàlisi i propostes de canvi*. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona, Institut de Ciències de l’Educació, 1992.
- LLEDÓ, E.; PORQUERES, B.: *Projecte per un lèxic no sexista*.– Barcelona: Ajuntament, 1991.
- Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.
- Llengua i Administració*, Barcelona: Direcció General de Política Lingüística, 1982–.
- Llibre d’estil*. 2a ed.– Barcelona: Caixa d’Estalvis i Pensions de Barcelona, 1993. [1a ed., 1991]
- Llibre d’estil de l’Avui (Edició provisional)*. [Material fotocopiats, sense any]
- LÓPEZ NIETO, Francisco: *Honores y protocolo*.– Madrid: El Consultor de los Ayuntamientos y los Juzgados, 1985.
- Majúscules i minúscules*. 2a ed.– Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1992. [1a ed., 1989]
- MARTÍNEZ DE SOUSA, José: *Diccionario de tipografía y del libro*. 2a ed.– Madrid: Paraninfo, 1981. [1a ed., 1974]

- *Diccionario internacional de siglas y acrónimos*.— Madrid: Pirámide, 1984.
- *Diccionario de ortografía*.— Madrid: Anaya, 1985.
- *Dudas y errores de lenguaje*. 4a ed.— Madrid: Paraninfo, 1987. [1a ed., 1974]
- *Diccionario de ortografía técnica (Normas de metodología y presentación de trabajos científicos, bibliológicos y tipográficos)*.— Madrid: Pirámide; Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 1987.
- MENDIETA, Salvador: *Manual de estilo de TVE*.— Barcelona: Labor, 1993.
- MESTRES, Josep M.: “Els signes de puntuació i altres signes gràfics” (I i II), *Com Ensenyar Català als Adults* (Barcelona), 21 i 22 (maig i agost de 1990).
- MESTRES, Josep M.; GUILLÉN, Josefina: *Diccionari d'abreviacions*.— Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1992.
- Metodologia del treball terminològic*.— Barcelona: Termcat, 1990.
- Models de documents municipals*.— Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Governació, Direcció General d'Administració Local, 1989.
- MOLL, Aïna [sic]: *La dona i la llengua*. [Material fotocopiats, sense any ni lloc.]
- MONTOYA, Brauli: “Té sexe la llengua catalana?”, “Quadern” d'*El País* (Barcelona), 1-7-1993.
- Nomenclàtor de les vies públiques dels municipis de l'àmbit metropolità de Barcelona (Document de treball)*.— Barcelona: Corporació Metropolitana de Barcelona, 1987.
- Normes d'ús lingüístic d'Edicions Bromera*.— Alzira: Edicions Bromera, 1990.
- PUJOL, Josep M.; SOLÀ, Joan: *Ortotipografia. Manual de l'autor, l'autoeditor i el dissenyador gràfic*.— Barcelona: Columna, 1995.
- REBÉS, Josep-Enric; SALLAS, Valentí; DUARTE, Carles: *Formulari de procediment administratiu*. 4a ed.— Barcelona: Generalitat de Catalunya, Escola d'Administració Pública, 1987. [1a. ed., 1982]
- Revista de Llengua i Dret, Barcelona: Escola d'Administració Pública de Catalunya, 1983.
- RIBA I VIÑAS, Cèlia: “El gènere en càrrecs, professions i oficis”, dins SOLÀ, Joan (ed.), *Sobre lexicografia catalana actual*, Barcelona: Empúries, 1992, p. 11-39.
- RUAIX I VINYET, Josep: *Punts conflictius de català. Deu estudis sobre normativa lingüística*.— Barcelona: Barcanova, 1989.
- *Observacions crítiques i pràctiques sobre el català d'avui*. Volum I. Moià: Ruaix, 1994.
- SABATINI, Alma: *Il sessismo nella lingua italiana*.— Roma: Presidenza del Consiglio dei Ministri, Direzione Generale delle Informazioni della Editoria e della Proprietà Letteraria Artistica e Scientifica, Commissione Nazionale per la Realizzazione della Parità tra Uomo e Donna, 1987.
- *Raccomandazioni per un uso no sessista della lingua italiana. Per la scuola e per l'editoria scolastica*.— Roma: Presidenza del Consiglio dei Ministri. [Material fotocopiats]

- Els signes de puntuació.*– Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona, Gabinet de Llengua Catalana, 1993.
- SOLÀ, Joan; PUJOL, Josep M.: *Tractat de puntuació.* 2a ed.– Barcelona: Columna, 1992. [1a ed., 1989]
- SOLÀ, Joan: *Sintaxi normativa: estat de la qüestió.*– Barcelona: Empúries, 1994.
- Telèfon lingüístic.*– Barcelona: Consorci per a la Normalització Lingüística. [Material fotocopiat, 1993]
- The Chicago Manual of Style.* 13a ed.– Chicago/London: Chicago University Press, 1982. [1a ed., 1906. Abans titulat *A Manual of Style*]
- Titres et fonctions au féminin: essai d'orientation de l'usage.*– Québec: Gouvernement du Québec. Office de la langue française, 1986.
- Toponímia i cartografia. Assaig de sistematització.*– Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Política Territorial i Obres Públiques, Institut Cartogràfic de Catalunya, 1985.
- Un model de llengua pels mitjans de comunicació. Llibre d'estil del Diari de Barcelona.*– Barcelona: Empúries, 1987.
- Uso no sexista del lenguaje administrativo.*– Madrid: Ministerio de Asuntos Sociales, Instituto de la Mujer, 1990.

ISBN 84-7609-692-5

9 788476 096925

CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA
Centre de Normalització Lingüística de Barcelona

Ajuntament de Barcelona